

ČASŤ 1: Odôvodnenie dodatku

Pridanie novej kapitoly REPowerEU do existujúceho Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky („**POO**“) vyplýva z právneho základu článku 21a, 21b (2), ako aj článku 21c (2) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/435 z 27. februára 2023, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/241¹, pokiaľ ide o kapitolu REPowerEU v plánoch obnovy a odolnosti, a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) 2021/1060 a (EÚ) 2021/1755 a smernica 2003/87/ES („**Nariadenie REPowerEU**“)². Článok 21a umožňuje Slovensku využiť dodatočnú nenávratnú finančnú podporu vo výške 366 959 000 eur a prispieť tak k dosiahnutiu cieľov REPowerEU. Na základe článku 21b(2) Slovensko požiadalo o dobrovoľný prevod finančných prostriedkov z pobrexítovkej adaptačnej rezervy („**BAR**“) v plnej výške 36 307 747 eur. Tieto prostriedky budú využité na podporu opatrení a cieľov v rámci kapitoly REPowerEU. Článok 21c (2) umožňuje Slovensku, so zníženým maximálnym finančným príspevkom, po aktualizácii z júna 2022, rozšíriť v rámci kapitoly REPowerEU časť reforiem a investícií zahrnutých do už prijatého Vykonačacieho rozhodnutia Rady³.

ČASŤ 2: KAPITOLA REPowerEU

Všeobecný cieľ kapitoly

Kapitola REPowerEU je reakciou Európskej Únie („**EÚ**“) na vojenskú agresiu Ruska voči Ukrajine a tým vyvolané narušenie globálneho energetického trhu. Najdôležitejšími cieľmi REPowerEU sú preto čo najrýchlejšie ukončenie závislosti EÚ na dovoze fosílnych palív z Ruska a zároveň boj s klimatickou krízou, a to prostredníctvom opatrení v oblasti úspor energií, diverzifikácie dodávok energií a akcelerácie zavádzania obnoviteľných zdrojov energie („**OZE**“) tak v priemysle, ako aj v domácnostiach, vrátane výroby elektriny. REPowerEU je pre Slovensko príležitosťou ako, prostredníctvom opatrení – reforiem a investícií – znížiť závislosť od fosílnych palív z Ruska, zvýšiť energetickú bezpečnosť prostredníctvom investícií do energetickej infraštruktúry, ktoré mu, spolu s opatreniami v oblasti povolovacích procesov, bezemisnej dopravy a podpory zelených zručností, umožnia pokračovať v úsilí rýchlejšej a rozsiahlejšej implementácie OZE, majúci na zreteli ciele EÚ v oblasti dekarbonizácie, riešenia klimatickej krízy, ochrany životného prostredia a budovania energetickej únie.

Berúc do úvahy, že cieľom reforiem a investícií v kapitole REPowerEU je prispieť k aspoň jednému z týchto cieľov:

- a) *zlepšenie energetickej infraštruktúry a zariadení s cieľom uspokojiť bezprostredné potreby v oblasti bezpečnosti dodávok plynu vrátane skvapalneného zemného plynu, a najmä umožniť diverzifikáciu dodávok v záujme Únie ako celku; opatrenia týkajúce sa ropnej infraštruktúry a zariadení potrebných na uspokojenie bezprostredných potrieb v oblasti bezpečnosti dodávok sa môžu zahrnúť do kapitoly REPowerEU členského štátu, len ak sa na tento členský štát do 1. marca 2023 vzťahovala mimoriadna dočasná výnimka podľa článku 3m ods. 4 nariadenia (EÚ) č. 833/2014, a to z dôvodu jeho osobitej závislosti od ropy a jeho geografickej situácie;*
- b) *zvýšenie energetickej efektívnosti budov a kritickej energetickej infraštruktúry, dekarbonizácia hospodárstva, zvýšenie výroby a využívania udržateľného biometánu a vodíka z obnoviteľných zdrojov alebo bezfosílného vodíka a zvýšenie podielu a urýchlenie využívania energie z obnoviteľných zdrojov;*
- c) *boj proti energetickej chudobe;*

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti („**Nariadenie o mechanizme na podporu obnovy a odolnosti**“)

² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/435 z 27. februára 2023, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/2412, pokiaľ ide o kapitolu REPowerEU v plánoch obnovy a odolnosti, a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) 2021/1060 a (EÚ) 2021/1755 a smernica 2003/87/ES („**Nariadenie REPowerEU**“)

³ Vykonačacie rozhodnutie Rady o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Slovenska z 21. júna 2021 („**Vykonačacie rozhodnutie Rady**“)

- d) *stimulovanie znižovania dopytu po energii;*
- e) *riešenie vnútorných a cezhraničných prekážok pri prenose a distribúcii energie, podpora uskladňovania elektrickej energie a urýchlenia integrácie obnoviteľných zdrojov energie a podpora dopravy s nulovými emisiami a jej infraštruktúry vrátane železníc;*
- f) *podpora cieľov uvedených v písmenách a) až e) prostredníctvom urýchlenej rekvalifikácie pracovnej sily smerom k zeleným a súvisiacim digitálnym zručnostiam, ako aj podporovaním hodnotových reťazcov súvisiacich s kritickými surovinami a technológiami spojenými so zelenou transformáciou,⁴*

Slovensko sa v rámci kapitoly REPowerEU zameria na nasledujúce kľúčové oblasti, v rámci ktorých bude riešiť identifikované výzvy prostredníctvom odporúčaných opatrení, vrátane reflektovania odporúčaní Rady EÚ pre jednotlivé krajiny (z angl. *Country Specific Recommendations*) („CSR“) na roky 2019, 2020 a 2022, a to za účelom, okrem iného, posilnenia odolnosti Slovenska:

1. Energetika a povoľovacie procesy

Oblasť „Energetika a povoľovacie procesy“ zahŕňa 2 reformy a 1 investíciu. Hlavnou výzvou v tejto oblasti je okrem zníženia závislosti na ruských fosílnych palivách aj zníženie emisií skleníkových plynov v EÚ o 55 % do roku 2030 a dosiahnutie uhlíkovej neutrality do roku 2050. Rozvoj a modernizácia elektrizačnej sústavy a na to nadväzujúce investície v rámci distribučných sústav sú preto kľúčové pre ďalšiu integráciu OZE a dosiahnutie cieľov v oblasti zelenej transformácie. Ďalšou výzvou je zjednodušenie a zrýchlenie povoľovacích a administratívnych konaní, najmä pokiaľ ide o ďalšiu integráciu OZE pri zachovaní vysokej úrovne ochrany životného prostredia a biodiverzity. Rozvoj OZE, konkrétne veternej energie, podporí vytvorenie dvoch pilotných oblastí vhodných na využitie veternej energie a následné vypracovanie metodík na vytváranie ďalších tzv. go –to zón pre veternú energiu.

2. Obnova a spravovanie budov

Oblasť „Obnova a spravovanie budov“ zahŕňa 3 reformy a 3 investície. Hlavnou výzvou v tejto oblasti je dostupnosť konzistentných a relevantných informácií a dát potrebných na objektívne rozhodovanie a plánovanie obnovy jednotlivých kategórií budov a pre tvorbu cieľených politík, plánov a opatrení v oblasti energetickej hospodárnosti budov. V prípade domácností je hlavnou výzvou zabezpečenie kvalitnej a dostupnej technickej a odbornej podpory a dostupnosti podporných mechanizmov aj pre domácnosti ohrozené energetickou chudobou.

3. Udržateľná doprava

Oblasť „Udržateľná doprava“ zahŕňa 2 investície. Hlavnými výzvami v tejto oblasti je lepšie využitie potenciálu na ďalší rozvoj bezemisnej – elektrickej verejnej osobnej dopravy. V železničnej doprave môže výrazná zastaranosť časti koľajových vozidiel ohroziť, resp. oslabiť reformu verejnej osobnej dopravy (neochota ľudí presadnúť z nových autobusov či áut do starých vlakov). V mestskej hromadnej doprave sú projekty elektrifikácie, pri ktorých hrozí, že potenciál bude využitý len sčasti alebo zbytočne neskôr. Dodatočná alokácia na dve z opatrení zahrnuté už v komponente 3 POO tak môže zvýšiť synergie s chystanou integráciou verejnej osobnej dopravy aj s projektmi elektrifikácie mestskej a železničnej dopravy.

4. Rozvoj zelených zručností

Oblasť „Rozvoj zelených zručností“ zahŕňa 1 reformu a 1 investíciu. Hlavnou výzvou v tejto oblasti je modernizácia a úprava študijných programov alebo modulov, vrátane technických a ďalších podmienok, ktoré umožnia zabezpečiť dostatočné množstvo pedagogických pracovníkov a absolventov daných študijných odborov, ktorí prostredníctvom zelených zručností budú schopní podporiť zelenú transformáciu.

⁴ Článok 21c (3) Nariadenia REPowerEU.

Reformy a investície vo vyššie uvedených kľúčových oblastiach reflektujú odporúčania Rady EÚ pre jednotlivé krajiny. Pokiaľ ide o špecifické odporúčania Rady EÚ pre Slovensko (CSR) **prijaté v roku 2019**, navrhované reformy a investície v rámci REPowerEU sú v súlade, okrem iného, s bodom 3, pokiaľ ide o zacielenie hospodárskej politiky na investície v oblasti dopravy, najmä na jej udržateľnosť, ďalej energetickú účinnosť, konkurencieschopnosť malých a stredných podnikov a sociálne bývanie. K napĺňaniu odporúčaní v oblasti udržateľnosti dopravy a energetickej účinnosti prispievajú opatrenia v rámci kľúčovej oblasti Energetika a povoloňacie procesy, Obnova a spravovanie budov a Udržateľná doprava.

Vo vzťahu k odporúčaniam Rady EÚ pre Slovensko (CSR) prijaté **v roku 2020**, reformy a investície v kľúčových oblastiach reflektujú predovšetkým bod 3, a to zameranie investícií na zelenú a digitálnu transformáciu, najmä na čistú a efektívnu výrobu a využívanie energie a zdrojov a udržateľnú verejnú dopravu a odpadové hospodárstvo. K napĺňaniu odporúčaní v oblasti zelenej a digitálnej transformácie a udržateľnú verejnú dopravu prispievajú opatrenia v rámci kľúčovej oblasti Energetika a povoloňacie procesy, Obnova a spravovanie budov a Udržateľná doprava, a to Reforma 1: Podpora udržateľnej energetiky; Reforma 2: Podpora zelenej transformácie v oblasti OZE; Investícia 1: Modernizácia a digitalizácia prenosovej sústavy a regionálnych distribučných sústav; Reforma 3: Podpora vzniku databázy a systému výmeny údajov o energetickej hospodárnosti budov; Reforma 4: Reforma spravovania budov štátnej správy; Investícia 2: Zlepšenie energetickej hospodárnosti a efektívnosti štátnych budov ("Rýchle opatrenia"); Investícia 3: Doplnenie alokácie investície 2 komponentu 2 Obnova verejných historických a pamiatkovo chránených budov; Reforma 5: Projektová podpora obnovy rodinných domov v teréne; Investícia 4: Podpora obnovy domácností ohrozených energetickou chudobou; Investícia 5: Rozvoj infraštruktúry nízkouhlíkovej dopravy; Investícia 6: Podpora ekologickej osobnej dopravy.

Pokiaľ ide o odporúčania Rady EÚ pre Slovensko (CSR) **v roku 2022**, reformy a investície v kľúčových oblastiach kapitoly REPowerEU reflektujú odporúčania v bode 1, pokiaľ ide o zvýšenie verejných investícií do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti s využitím POO, REPowerEU, ako aj ďalších fondov EÚ a tiež v bode 3, pokiaľ ide o zníženie celkovej závislosti na fosílnych palivách a diverzifikáciu ich dovozu, ako aj urýchlenie zavádzania OZE zjednodušeným prístupom do sústavy, zefektívnenie a zjednodušenie povoloňacích a administratívnych konaní modernizáciu elektroenergetickej sústavy a v neposlednom rade aj na zníženie závislosti na zemnom plyne pri vykurovaní a v priemysle, a tiež v úprave, urýchlení a podpore obnovy budov. K napĺňaniu odporúčaní v oblasti zvýšenia verejných investícií do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti s využitím POO a ďalších nástrojov EÚ, vrátane znižovania celkovej závislosti na fosílnych palivách a urýchlenie zavádzania OZE, prispievajú opatrenia v rámci kľúčovej oblasti Energetika a povoloňacie procesy, Obnova a spravovanie budov, Udržateľná doprava a Rozvoj zelených zručností, a to Reforma 1: Podpora udržateľnej energetiky; Reforma 2: Podpora zelenej transformácie v oblasti OZE; Investícia 1: Modernizácia a digitalizácia prenosovej sústavy a regionálnych distribučných sústav; Reforma 3: Podpora vzniku databázy a systému výmeny údajov o energetickej hospodárnosti budov; Reforma 4: Reforma spravovania budov štátnej správy; Investícia 2: Zlepšenie energetickej hospodárnosti a efektívnosti štátnych budov ("Rýchle opatrenia"); Investícia 3: Doplnenie alokácie investície 2 komponentu 2 Obnova verejných historických a pamiatkovo chránených budov; Reforma 5: Projektová podpora obnovy rodinných domov v teréne; Investícia 4: Podpora obnovy domácností ohrozených energetickou chudobou; Investícia 5: Rozvoj infraštruktúry nízkouhlíkovej dopravy; Investícia 6: Podpora ekologickej osobnej dopravy; Reforma 6: Podpora vzdelávania a rozvoja zručností pre zelenú transformáciu; Investícia 7: Vytvorenie podmienok na vzdelávanie a rozvoj zručností pre zelenú transformáciu.

Opatrenia, na ktoré sa Slovensko v kapitole REPowerEU zameria prostredníctvom vyššie uvedených štyroch kľúčových oblastí, mu umožnia dosiahnuť ďalší pokrok pri znižovaní závislosti na fosílnych palivách. Opatrenia v Oblasti 1 umožnia dosiahnuť pokrok pri zavádzaní OZE v dôsledku modernizácie a digitalizácie elektrizačnej sústavy. Reformy a investície zamerané na reformu zberu dát a ich interoperability a zdieľania, za účelom ich čo najefektívnejšieho využitia, spravovania budov ÚOŠS a zlepšenie ich energetickej hospodárnosti a efektívnosti, či zjednodušenia povoloňacích konaní, spolu s podporou renovácií a úspor energií, zavádzanie OZE a vyššej energetickej efektívnosti na strane koncových odberateľov energií, t. j. domácností, vrátane tých, ktoré sú ohrozené energetickou chudobou, taktiež podporia úsilie Slovenska o znižovanie spotreby fosílnych palív a zvýšenie podielu OZE na jeho energetickom mixe. Investície do bezemisnej verejnej osobnej dopravy prispievajú k redukcii spotreby fosílnych palív v sektore dopravy. Reformy a investície v oblasti vzdelávania podporia schopnosť naplňať ciele v oblasti zelenej transformácie vďaka kvalifikovanej pracovnej sile.

Opis reforiem a investícií v kapitole

Opatrenia pridané/rozšírené (z angl. <i>scaled-up</i>) o granty (článok 21a, 21b ods. 2, 18 ods. 2)		
Názov opatrenia	Ak relevantné: existujúce referenčné číslo CID	Odhadované náklady (mil. Eur)
Reforma 1: Podpora udržateľnej energetiky		12,94
Reforma 2: Podpora zelenej transformácie v oblasti OZE		3,86
Investícia 1: Modernizácia a digitalizácia prenosovej sústavy a regionálnych distribučných sústav		133,28
Reforma 3: Podpora vzniku databázy a systému výmeny údajov o energetickej hospodárnosti budov		30,98
Reforma 4: Reforma spravovania budov štátnej správy		2,01
Investícia 2: Zlepšenie energetickej hospodárnosti a efektívnosti štátnych budov ("Rýchle opatrenia")		20,42
Investícia 3: Doplnenie alokácie investície 2 komponentu 2 Obnova verejných historických a pamiatkovo chránených budov	SK-C[C2]-I[I2]	45,00
Reforma 5: Projektová podpora obnovy rodinných domov v teréne		10,00
Investícia 4: Podpora obnovy domácností ohrozených energetickou chudobou	SK-C[C2]-I[I1]	40,80
Investícia 5: Rozvoj infraštruktúry nízkouhlíkovej dopravy	SK-C[C3]-I[I1.a]	18,00
Investícia 6: Podpora ekologickej osobnej dopravy	SK-C[C3]-I[I2]	66,50
Reforma 6: Podpora vzdelávania a rozvoja zručností pre zelenú transformáciu		0,69
Investícia 7: Podmienky na vzdelávanie a rozvoj zručností pre zelenú transformáciu		14,74
Investícia 8: Podpora kapacít a komunikácie investícia 4 komponent 16	SK-C[C16]-I[I4]	3,51

Ciele REPowerEU

Slovensko, na základe identifikácie hlavných výziev vo vyššie uvedených štyroch kľúčových oblastiach, bude naplňovať ciele REPowerEU prostredníctvom reforiem a investícií tak, aby ich implementácia, reflektujúca špecifické odporúčania Rady EÚ pre Slovensko uvedené vyššie, ako aj existujúci POO a tiež Vykonávacie rozhodnutie Rady EÚ o schválení posúdenia POO, boli koherentné tak s POO, ako aj ďalšími opatreniami, ktorú sú v súlade s cieľmi REPowerEU. Zahnutie jednotlivých reforiem a investícií do kapitoly REPowerEU, vrátane proporčného doplnenia alokácií pre investície zahrnuté v POO, je koherentné s cieľmi definovanými v POO, najmä pokiaľ ide o oblasť zelenej a digitálnej transformácie, podporu udržateľného a inkluzívneho rastu, vrátane hospodárskej súdržnosti, pracovných miest, produktivity, konkurencieschopnosti, výskumu, vývoja a inovácií a dobre fungujúceho vnútorného trhu a sociálnu a územnú súdržnosť, posilňujúc, okrem iného, ekonomickú a inštitucionálnu odolnosť s cieľom zvýšiť pripravenosť na možné budúce krízy a reakcie na ne.

1. Energetika a povoľovacie procesy

Cieľom reformy povoľovacích procesov je urýchlenie a zjednodušenie povoľovacích a administratívnych konaní týkajúcich sa ďalšieho rozvoja OZE, najmä pokiaľ ide o veternú energiu a geotermálnu energiu, vrátane niektorých digitalizácie procesov, vrátane určenia dvoch pilotných oblastí vhodných na rozvoj veternej energie. Reforma tiež zahŕňa potrebné zvýšenie kvalifikácie a posilnenie administratívnych kapacít. Cieľom investície zameranej na ďalší rozvoj a modernizáciu elektrizačnej prenosovej sústavy, a na to nadväzujúce investície v rámci jednotlivých regionálnych distribučných sústav je zvýšenie technických kapacít pre ďalšiu integráciu OZE a jej urýchlenie. Opatrenia v tejto oblasti prispievajú, okrem ďalšieho rozvoja OZE, vrátane zvýšenia energetickej bezpečnosti a diverzifikácie, v konečnom dôsledku k zníženiu závislosti Slovenska na dovoze fosílnych palív z Ruska a plnení cieľov, pokiaľ ide o s 55 % pokles emisií skleníkových plynov v EÚ do roku 2030 a dosiahnutie uhlíkovej neutrality EÚ do roku 2050.

2. Obnova a spravovanie budov

Cieľom reforiem zameraných na verejné budovy, pokiaľ ide podporu dátových tokov energetickej hospodárnosti budov a reformu spravovania budov štátnej správy je vytvorenie jednotnej platformy údajov o energetickej hospodárnosti budov, ktorá umožní zber a následnú analytickú prácu s údajmi relevantnými pre energetickú hospodárnosť budov, energetickú efektívnosť a využívanie OZE, resp. zvýšenie energetickej hospodárnosti budov a efektívnejšiu správu a energetický manažment štátnych budov. Cieľom investície v oblasti energetickej hospodárnosti a efektívnosti budov štátnej správy je zníženie spotreby energie prostredníctvom rýchlo realizovateľných (z angl. *quick fixes*) a procesne nenáročných stavebno-technických alebo technologických opatrení v týchto budovách. V prípade investície v oblasti obnovy verejných historických a pamiatkovo chránených budov ide proporčné doplnenie alokácie Investície 2 komponentu 2 POO a na ňu naviazaných cieľov SK-C[C2]-I[I2]-T[C2.6] a SK-C[C2]-I[I2]-T[C2.7], ktorá bola aktualizáciou znížená o 40 miliónov eur. Jej cieľom je zlepšenie stavebnotechnického stavu historických a pamiatkovo chránených verejných budov a energetickej efektívnosti predmetných budov.

Cieľom reformy v oblasti podpory obnovy rodinných domov je posilnenie existujúcich zdrojov a administratívnych kapacít v záujme rozšírenia a skvalitnenia konzultácií a technickej asistencie pre potenciálnych žiadateľov o podporu v rámci príslušnej investície v tejto oblasti. Cieľom investície v oblasti podpory obnovy domov - domácností ohrozených energetickou chudobou - je potom reflektovať potrebu doplňujúcej schémy (investícia 1 komponentu 2 v POO) pre domácnosti ohrozené energetickou chudobou, ktorým by bola poskytnutá podpora v plnej výške, a to s cieľom, aby takéto domácnosti mohli realizovať aj čiastkové, ale dôležité, opatrenia, ktoré znížia ich náklady na energie a prispievajú tak k ich úspore.

Opatrenia zamerané na verejné budovy prispievajú k napĺňaniu cieľov, najmä pokiaľ ide o zníženie spotreby energií, najmä fosílnych palív, vyššiemu využívaniu OZE a ich vyššej energetickej hospodárnosti. Opatrenia v tejto oblasti zamerané na domácnosti prispievajú, okrem iného, vďaka vyššiemu počtu obnovených rodinných domov k zníženiu spotreby energií, vyššej energetickej efektívnosti a väčšiemu využitiu OZE a zníženiu využívania fosílnych palív na strane koncových odberateľov energií, zníženiu emisií nielen CO₂, ale aj znečisťujúcich látok v ovzduší. Zameranie sa na odberateľov energií ohrozených energetickou chudobou zvýši dostupnosť týchto opatrení aj pre domácnosti, ktorým finančná a sociálna situácia neumožňuje realizovať komplexné opatrenia.

3. Udržateľná doprava

V danej oblasti ide o zvýšenie alokácie a cieľov investícií 1 a 2 komponentu 3 POO. V prípade Investície 1, konkrétne opatrenia SK-C[C3]-I[I1.a] a cieľa SK-C[C3]-I[I1]-T[C3.8], dôjde prostredníctvom investície do elektrickej dráhovej trakcie mestskej hromadnej dopravy (nové trolejbusové linky) v Hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave („**Bratislava**“) k ďalšiemu rozšíreniu bezemisnej – elektrickej – mestskej osobnej dopravy, čo je v súlade s cieľmi v oblasti znižovania spotreby fosílnych palív, znižovania emisií CO₂ a ďalších škodlivých látok.

Výrazné zvýšenie pôvodnej Investície 2 a cieľa SK-C[C3]-I[I2]-T[C3.10] umožní nákupom nových koľajových vozidiel s elektrickým pohonom modernizovať a rozšíriť bezemisnú železničnú osobnú dopravu (ucelené vlakové jednotky na elektrický pohon) a bezemisnú mestskú hromadnú dopravu v Bratislave (nové električky), znížiť spotrebu fosílnych palív, emisie CO₂ a ďalších škodlivých látok. A to aj vďaka zvýšeniu podielu verejnej osobnej

dopravy na delbe celkovej prepravnej práce - presunom výkonov z individuálnej automobilovej dopravy v regionálnej (vnútroštátnej) i mestskej mobilite. V neposlednom rade dôjde k zvýšeniu kvality a prístupnosti cestovania aj pre občanov so zdravotným znevýhodnením.

Prostredníctvom opatrení v tejto oblasti dôjde k napĺňaniu cieľov REPowerEU, pokiaľ ide o zníženie spotreby fosílnych palív v doprave, vyššej efektívnosti tohto sektora, ako aj k akcelerácii prechodu na bezemisné vozidlá vo verejnej osobnej doprave prostredníctvom jej ďalšej elektrifikácie.

4. Rozvoj zelených zručností

Cieľom opatrení zameraných na rozvoj zručností a znalostí pre potreby zelenej transformácie a digitalizácie je adaptácia existujúcich a vytvorenie nových vzdelávacích a tréningových programov, vrátane zavedenia inovovaného kurikula študijných odborov stredných odborných škôl, ktoré umožnia plnenie cieľov REPowerEU vďaka získaniu a rozvoju nových zručností a znalostí nielen žiakov, ale aj samotných učiteľov prostredníctvom vzdelávacích programov pre učiteľov (z angl. *teach the teachers*) a pedagógov odbornej výchovy (z angl. *train the trainers*). Zároveň, prostredníctvom dotknutých stredných odborných škôl, vzniknú podmienky aj na realizáciu vzdelávania dospelých, a to prostredníctvom získavania nových zručností (z angl. *reskilling*) a zlepšovania a rozširovania existujúcich zručností (z angl. *upskilling*) so zameraním najmä na OZE, energetické služby, inteligentné (z angl. *smart*) technológie, cirkulárnu ekonomiku (obehové hospodárstvo), či environmentálne vzdelávanie.

Opatrenia v tejto oblasti reflektujú skutočnosť, že samotné reformy a investície do infraštruktúry inovatívnych technológií, či procesov, vrátane opatrení v oblasti úspor energií, diverzifikácie dovozu energií, nahradenie fosílnych palív a urýchlenie prechodu EÚ na čistú energiu, a teda reálne naplnenie cieľov REPowerEU, nebude možné bez kvalifikovaných ľudí s primeranými zručnosťami podporujúcimi zelenú transformáciu.

OBLASŤ 1: ENERGETIKA A POVOĽOVACIE PROCESY

Oblasť 1 kapitoly REPowerEU je zložená z troch opatrení zameraných na zlepšenie legislatívneho prostredia v oblasti integrácie zelených technológií a zabezpečenia technických kapacít pre využívanie obnoviteľných zdrojov energie. Prvým opatrením je reforma povoľovacích procesov pre urýchlenie povoľovania OZE a zelených technológií. Druhým opatrením je vytvorenie podmienok na zelenú transformáciu s prvkami oblastí vhodných na výrobu energie z OZE (z angl. *go-to areas*). Tretím opatrením je investícia zameraná na rozvoj elektrizačnej sústavy, ktorej cieľom je zvýšiť technické kapacity pre integráciu OZE, ako aj zabezpečiť stabilitu a bezpečnosť sústavy.

Hlavnou výzvou reformy 1 je vytvorenie prostredia pre rýchlu a efektívnu realizáciu projektov v oblasti energetickej bezpečnosti Slovenska, a to predovšetkým vo vzťahu k možnostiam diverzifikácie surovínových zdrojov, najmä využívaním OZE. Pre nahrádzanie fosílnych palív energiami z OZE v jednotlivých sektoroch hospodárstva, ktoré sú dôležitý prvok pre odstránenie závislosti na ropе, zemnom plyne, či jadrovom palive z Ruskej federácie je potrebné výrazné zrýchlenie procesov.

Zefektívnením povoľovacích administratívnych procesov dôjde k zrýchleniu administratívnych postupov pri zavádzaní zariadení na výrobu energie z OZE s potenciálom nahradiť fosílna palivá v domácnostiach, priemysle a pri výrobe elektriny, a elektrizačnej sústavy (prenosová a distribučná sústava).

Navrhované opatrenia sú zamerané na zjednodušenie a urýchlenie povoľovania projektov OZE a súvisiacej elektrizačnej sústavy, vrátane digitalizácie postupov a zavedenia jednotného kontaktného miesta (z angl. *one stop shop*) pre environmentálne povoľovanie, alebo na zlepšenie (územného) plánovania, vrátane určenia oblastí obzvlášť vhodných pre rozvoj výroby energií z OZE (z angl. *go-to areas*). Jednotlivé časti reformy zahŕňajú potrebné zvýšenie kvalifikácie a posilnenie administratívnych kapacít, aby sa mohli zaoberať zrýchlením a zvýšeným počtom žiadostí o povolenia, ako aj ďalšie opatrenia na zlepšenie v tejto oblasti, ako sú lepšie nástroje a zjednodušené pracovné postupy.

Tvorba takýchto opatrení predpokladá vypracovanie interných aj externých analytických, technických a právnych podkladov, a tiež posilnenie odbornej personálnej kapacity špecializovanej štátnej správy, ktorá vykonáva posudzovanie vplyvov na životné prostredie a ďalšie procesy pri vydávaní príslušných povolení.

Hlavnou výzvou investície 1 je zabezpečenie technických kapacít elektrizačnej sústavy pre pripájanie OZE, ktoré sú nevyhnutné na dosiahnutie uhlíkovej neutrality do roku 2050 s 55 % poklesom emisií skleníkových plynov do roku 2030 v EÚ prostredníctvom pokračujúcej elektrifikácie priemyslu, teplárstva či dopravy. Postupný útlm prevádzky flexibilných fosílnych zdrojov zvyšuje potrebu investícií do dostupnej a bezpečnej elektrizačnej sústavy tvorenej prenosovou sústavou, ako aj jednotlivými regionálnymi distribučnými sústavami.

Nový dizajn trhu s elektrinou ustanovuje nové činnosti a aktérov na elektroenergetickom trhu, a to najmä vo vzťahu k integrácii OZE. Viaceré z týchto nových činností nie je možné efektívne realizovať a prevádzkovať bez centrálnej úpravy dátových tokov (zdieľanie elektriny z OZE, akumulácia, vznik energetických spoločností, agregácia a poskytovanie flexibility, aktívni odberatelia). Na túto potrebu reaguje investícia 1 vo svojej poslednej časti podporou vzniku Energetického dátového centra („EDC“), ktorého cieľom je zefektívniť a urýchliť prístup nových účastníkov na trh s elektrinou.

Opatrenia zahrnuté v oblasti 1 adresujú viaceré špecifické odporúčania Rady EÚ (CSR). CSR.2022.1 je napĺňané vo vzťahu k zvýšeniu verejných investícií do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti, a to aj využitím Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, REPowerEU a iných fondov EÚ. CSR.2022.2 je napĺňané vo vzťahu k odporúčaní pokračovať vo vykonávaní svojho plánu obnovy a odolnosti v súlade s míľnikmi a cieľmi uvedenými vo vykonávacom rozhodnutí Rady z 13. júla 2021 s ohľadom na skutočnosť, že investícia 1 posilnením schopností elektrizačnej sústavy integrovať nové OZE prispieje k plneniu cieľa plánu obnovy a odolnosti, ktorý počíta so zvýšením inštalovaného výkonu zariadení OZE na úrovni 120 MW. Oblasť 1 však najmä adresuje odporúčanie CSR.2022.3 znížením celkovej závislosti od fosílnych palív; urýchlením zavádzania obnoviteľných zdrojov energie ďalším zjednodušením prístupu do sústavy, zavedením opatrení na zefektívnenie postupov udeľovania povolení a administratívnych postupov, ako aj modernizáciou elektrizačnej sústavy. Povaha opatrení v oblasti 1 napĺňa odporúčanie CSR.2020.3 zameraním investícií na zelenú a digitálnu transformáciu, najmä na čistú a efektívnu výrobu a využívanie energie a zdrojov. Oblasť 1 adresuje a napĺňa ambície REPowerEU zrýchlením zavádzania energie z OZE s cieľom nahradiť fosílna palivá.

Reforma 1: Podpora udržateľnej energetiky

Reforma obsahuje šesť čiastkových opatrení zameraných na vytvorenie prostredia pre rýchlu a efektívnu realizáciu projektov nahrádzania fosílnych palív energiou z OZE, zelenú transformáciu a dekarbonizáciu Slovenska. Pre hospodárstvo je dôležité odstránenie závislosti na ropy a zemnom plyne či jadrovom palive z Ruskej federácie. Pre časový tlak na uskutočnenie tejto zmeny je potrebné výrazné skrátenie prípravnej fázy projektov. To si žiada zefektívnenie a zrýchlenie povoľovacích procesov.

Potrebné sú tiež úpravy legislatívy tak, aby odzrkadľovala požiadavky a regulačné potreby moderných technológií pre zelenú transformáciu. To sa týka zavádzania výroby energie z OZE s potenciálom nahradiť fosílnu palivá v energetike, priemysle i domácnostiach, no aj využitia ďalších zelených technológií vrátane nízkouhlíkového vodíka.

Tvorba opatrení s realistickými efektmi predpokladá vypracovanie metodík pre environmentálne povoľovanie. Zahŕňa tiež posilnenie odbornej personálnej kapacity špecializovanej štátnej správy, ktorá vykonáva posudzovanie vplyvov na životné prostredie a vydáva príslušné povolenia.

Čiastkové opatrenie 1: Legislatívne a procesné zmeny na zrýchlenie vydávania environmentálnych povolení

Výzvy

Súčasný povoľovací proces sa vyznačuje množstvom potrebných dielčích nadväzujúcich povoľovacích konaní. Ide o posudzovanie vplyvov na životné prostredie („EIA“) (ak je pre danú stavbu potrebná), územné rozhodnutie, stavebné povolenie a povolenie v rámci integrovanej prevencie a kontroly znečisťovania životného prostredia („IPKZ“), pokiaľ je pre prevádzku potrebné, a následne kolaudácia. Každé konanie je ukončené samostatným rozhodnutím.

Dôležitou výzvou je spôsob spracovania pripomienok verejnosti v jednotlivých povoľovacích konaniach. Prehľad uvádza tabuľka č. 1, ktorá šedou farbou vyznačuje konania, vedené v zmysle Správneho poriadku⁵ s prístupom verejnosti.

Tabuľka 1. Konania, vedené v zmysle Správneho poriadku s prístupom verejnosti – súčasný stav

Postupnosť konaní	Súčasný stav
1.	(Proces EIA)
2.	Územné rozhodnutie
3.	Stavebné povolenie (+ integrované povolenie „IPKZ“)
4.	Kolaudačné rozhodnutie

⁵ Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) („Správny poriadok“)

Verejnosť má možnosť účasti vo všetkých za sebou nadväzujúcich konaniach, zároveň má právo odvolať sa voči každému rozhodnutiu. V prípade nesúhlasu účastníkov konania dochádza v jednotlivých krokoch povoľovania k odvolaniam. Tie môžu priniesť až niekoľkoročné zdržania v povoľovacom procese. Značný podiel na samotnom zdržaní pre veľkú preťaženosť úradov v povoľovaní tvorí pomalé rozhodovanie o odvolaniach.

Ako hlavné prekážky pri rýchlosti povoľovacích konaní boli identifikované:

- preťaženosť úradov - personálne problémy vyvolané kombináciou vysokej záťaže, zodpovednosti, nízkeho ohodnotenia a nedostatku pracovných miest v tejto časti špecializovanej štátnej správy. Nedostatok pracovnej sily a zároveň vysoké nároky na odbornosť vedie ku kompromisom v požiadavkách na kvalifikáciu osôb vydávajúcich povolenie,
- množstvo na seba nadväzujúcich krokov a s tým spojené opakované vyjadrovanie jednotlivých orgánov a odvolacích konaní,
- predpisy nereflektujúce súčasné výzvy – napr. zákon č. 50/1976 Z.z. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon), ktorý bol v platnosti takmer 50 rokov - od roku 1976 a nedostatočne reagoval na nové výzvy v oblasti povoľovacích konaní,
- problémy vyplývajúce z chýbajúceho zosúladenia a prebytočných konaní (napríklad otváranie integrovaného povoľovania pri drobných stavebných zmenách).

Aj popri uskutočnených alebo prebiehajúcich zmenách v povoľovacom konaní je vzhľadom na komplexnosť problematiky dôležité ich zosúladenie, najmä čo sa týka samotných procesov. Kľúčové zmeny, ktoré je potrebné zohľadniť, sú:

- zákon č. 201/2022 Z.z. o výstavbe, ktorý bol schválený v apríli 2022 a nadobúda účinnosť 1. apríla 2024. Schválená reforma stavebného povoľovania vyvolá významnú zmenu v celom povoľovacom procese. Nový zákon určuje prístup verejnosti do jedného, maximálne dvoch konaní (viď tabuľka č. 2 nižšie),
- prebieha tiež reforma integrovaného povoľovania⁶, ktoré zastrešuje zákon č. 39/2013 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov („**Zákon o IPKZ**“). Novela Zákona o IPKZ je ako reforma 3 komponentu 4 súčasťou POO (s predpokladanou účinnosťou od 1. apríla 2024) s cieľom oddeliť stavebné konanie od konania v rámci IPKZ, keďže obe povolenia sú vydávané v jednom konaní a jedným rozhodnutím. V prípade stavebného povolenia ide pritom o jednorazové povolenie stavby, zatiaľ čo povolenie IPKZ nastavuje limity pre vykonávanie činnosti prevádzky počas celej životnosti a je potrebné v priebehu prevádzky meniť povolenie IPKZ podľa zmien v prevádzke.

Ciele

- Zjednodušenie environmentálnych povoľovacích procesov:
 - o spojenie v súčasnosti oddelených konaní EIA a IPKZ, ktorých výsledkom bude jedno environmentálne povolenie,
 - o zvýšenie kvality procesu EIA – dostupnosť informácií o technikách a ich súladu s najlepšimi dostupnými technikami („**BAT**“), vrátane usmerňovania povoľovacích orgánov a poskytovania konzultácií pre potenciálnych investorov v oblasti OZE.
- zvýšenie kvality rozhodnutí prostredníctvom väčšej špecializácie pracovníkov, prepojenej s kapacitným posilnením,
- úprava niektorých prahových hodnôt pre procesy EIA s dôrazom na zelenú transformáciu, dekarbonizáciu ekonomiky a diverzifikáciu v energetike,
- významné zníženie byrokratickej záťaže,
 - o dotknuté úrady sa budú vyjadrovať len raz v zlúčenom konaní, vyjadrenia budú môcť byť použité aj pri stavebnom povolení,
 - o pri stavebných úpravách, ktoré nespôsobia podstatnú zmenu integrovaného povoľovania nebude potrebné otvárať proces integrovaného povoľovania,
- zjednodušenie evidencie a prepojenie informácií z EIA a IPKZ o prevádzkach,
- zvýšenie ochrany životného prostredia,

- spojením procesov dôjde k podstatnému skráteniu trvania konaní, procesy EIA v zisťovacom konaní a povinnom hodnotení ako aj procesy v konaní o vydaní integrovaného povolenia nepôjdu za sebou ako doteraz, ale spolu,
- namiesto viacerých výstupných dokumentov bude vydané jedno environmentálne rozhodnutie (EIA a IPKZ spolu).

Tabuľka 2. Konania, vedené v zmysle Správneho poriadku s prístupom verejnosti – cieľový stav

Postupnosť konaní	Súčasný stav	Navrhovaný stav	Navrhovaný stav pre stavby podliehajúce integrovanému povoleniu
1.	(Proces EIA)	-	Integrované povolenie (+ proces EIA)
2.	Územné rozhodnutie	Stavebné povolenie (+ proces EIA)	Stavebné povolenie
3.	Stavebné povolenie (+ integrované povolenie „IPKZ“)	Overenie projektu	Overenie projektu
4.	Kolaudácia	Kolaudácia	Kolaudácia

Implementácia

Náplň legislatívnych úprav:

1. Zákon č. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie („**Zákon o EIA**“):
 - a. zabezpečí zlúčenie procesu EIA so stavebným konaním do jedného konania (s výnimkou činností v režime integrovaného povoľovania podľa Smernice EID),
 - b. zabezpečí aktualizáciu niektorých prahových hodnôt OZE, a to vo forme zmenenej a doplnenej tabuľky č. 2 v prílohe č. 8 v Zákone o EIA. Na zariadenia OZE inštalované v rodinných domoch (malé veterné turbíny, tepelné čerpadlá, fotovoltaické/solárne panely) nebude vôbec potrebné konanie podľa Zákona o EIA (tieto inštalácie nebudú spadať pod Zákon o EIA). Súčasný prahové hodnoty pre niektoré OZE v zmysle Zákona o EIA sú prísnejšie ako požiadavky vyplývajúce zo Smernice o EIA⁶ (napr. absencia prahových hodnôt pre využívanie veternej energie, na ktoré by nebolo potrebné povinné hodnotenie). Prahové hodnoty budú v prípade veternej energie stanovené tak, že zisťovacie konanie podľa Zákona o EIA bude potrebné v prípade inštalácie veterných turbín s výkonom od 0,1 do 1 MW vrátane. Povinné hodnotenie podľa Zákona o EIA sa bude vzťahovať na výstavbu veterných elektrární s výkonom vyšším ako 1 MW. Okrem toho sa uvoľnia aj prahové hodnoty pre geotermálne vrty – zo súčasných 0 m na zisťovacie konanie a 500 m pre povinné hodnotenie podľa Zákona o EIA, na navrhovanú hĺbku vrtu 300 m len v režime zisťovacieho konania.

⁶ V súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2010/75/EÚ z 24. novembra 2010 o priemyselných emisiách (integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania životného prostredia) („**Smernica EID**“).

⁷ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ z 13. decembra 2011 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie („**Smernica o EIA**“).

	Veľkosť	Súčasný stav (EIA)	Navrhovaný stav (EIA)
Geotermálna energia	Geotermálny vrt do 300 m	3 mesiace	0 mesiacov (nepodlieha EIA)
	Geotermálny vrt od 300 do 500 m	3 mesiace	3 mesiace (zisťovacie konanie)
	Geotermálny vrt nad 500 m	12- 20 mesiacov	3 mesiace (povinné hodnotenie)
Veterná energia	Do 0,1 MW	24-36 mesiacov	0 mesiacov (nepodlieha EIA)
	0,1 – 1 MW	24-36 mesiacov	3 mesiace (zisťovacie konanie)
	Viac ako 1 MW	24-36 mesiacov	3 mesiace (povinné hodnotenie)
	Go-to zóny	24-36 mesiacov	0 mesiacov ⁸

- c. zabezpečí zlúčenie integrovaného povoľovania podľa Smernice EID s procesom podľa Zákona o EIA.

Zákon o EIA stanoví záväzné lehoty na vydanie príslušného rozhodnutia (povolenia) pre všetky konania v zmysle Zákona o EIA, na ktoré sa nevzťahujú lehoty podľa Správneho poriadku. Tieto lehoty sa môžu líšiť v prípade jednotlivých zdrojov OZE a zohľadňovať prípadné relevantné špecifiká (napr. lokalitu a podmienky v prípade konkrétneho projektu), avšak budú prinajmenšom reflektovať podmienky stanovené v Nariadení na urýchlenie zavádzania OZE⁹ a v Smernici o podpore OZE – RED II.¹⁰ Reforma bude rešpektovať požiadavky v zmysle práva EÚ, ako aj iné medzinárodnoprávne záväzky (Aarhuský dohovor¹¹), pokiaľ ide o uplatnenie participácie verejnosti pri príprave politik a legislatívy, ktoré môžu mať vplyv na životné prostredie a verejných konzultácií.

2. Pre vznik spojeného environmentálneho rozhodnutia pre prevádzky spadajúce pod IPKZ sa bude novým zákonom o EIA spájať proces s aktuálne novelizovaným Zákom o IPKZ. Nový zákon o výstavbe (už schválený, účinný od 1.4.2024) eliminuje počet konaní v správnom poriadku (viď tabuľka 2). Zjednodušené environmentálne povoľovanie po zavedení nového zákona o výstavbe zabezpečí zlúčenie procesu EIA a IPKZ (pri prevádzkach podliehajúcich IP), zároveň dôjde k zlúčeniu procesu EIA a SP (ak stavba podlieha EIA, ale nepodlieha IP). Výsledkom bude zrušenie opakujúcich sa odvolacích konaní ku 4 konaniam, pričom sa zachová právo verejnosti zúčastňovať sa na procesoch (v 1 alebo 2 konaniach).

Prevádzky, ktoré spadajú pod integrované povoľovanie („IP“)

V prípade prevádzok podliehajúcich IP bude proces posudzovania vplyvov zlúčený s procesom integrovaného povoľovania – povoľovacím orgánom bude Slovenská inšpekcia životného prostredia („SIŽP“).

Uvedenie výsledku legislatívnych zmien (nový zákon o výstavbe účinný od 1. apríla 2024, novelizovaný Zákon o IPKZ a nový zákon o EIA) do praxe bude zabezpečená nasledovnými krokmi:

- SIŽP, ktorá dnes vykonáva IP, získa novú kompetenciu – stane sa orgánom pre EIA (zmena súvisiacej legislatívy) v tej súvislosti je potrebné na rozbeh posilniť personálne kapacity SIŽP o 20 zamestnancov (špecializácia EIA) od Q3/ 2024 – do Q2/ 2026 (24 mesiacov)
- zmena druhostupňového orgánu pre environmentálne povoľovanie – bude ním určené Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky („MŽP SR“)

⁸ V prípade oblastí, kde budú vytvorené oblasti vhodné na rozvoj veternej energie (go-to zóny), nebude potrebné realizovať žiadne povinné hodnotenie vyplývajúce zo Zákona o EIA, nakoľko EIA bude uskutočnená v rámci procesu schvaľovania týchto go-to zón. V prípade inštalácií vo vytvorených go-to zónach bude teda lehota posudzovania vplyvov na životné prostredie 0 mesiacov.

⁹ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/2577 z 22. decembra 2022, ktorým sa stanovuje rámec na urýchlenie zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov („Nariadenie na urýchlenie zavádzania OZE“).

¹⁰ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 z 11. decembra 2018 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov („Smernica o podpore OZE – RED II“).

¹¹ Dohovor o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia Európskej hospodárskej komisie OSN (UNECE) („Aarhuský dohovor“)

- zmena organizačnej štruktúry SIŽP – oddelenie kontrolnej činnosti od povoľovacej činnosti
- v tej súvislosti je potrebné posilniť krajské úrady (resp. štátne orgány) personálne o 90 zamestnancov od Q3/ 2024 – do Q2/ 2026 (24 mesiacov) – pilotný projekt.

Prevádzky, ktoré nespádajú pod IP

V prípade stavieb nepodliehajúcich integrovanému konaniu a podliehajúcich konaniu podľa zákona EIA bude stavebné povolenie prepojené s konaním EIA (pre špecifické prípady, kde sa preukáže zmysluplnosť a hospodárnosť oddelených konaní EIA a stavebného konania bude umožnené ich samostatné vykonanie). Povoľovacími orgánmi budú okresné úrady v sídle kraja, odbory životného prostredia.

Výzvy

- Prevádzky, ktoré nepodliehajú IP v zmysle Smernice EID, sú povoľované zastaraným spôsobom – Slovensko je jedna z posledných krajín, v ktorých jednotlivé zložky ochrany prírody (voda, odpady, ovzdušie, pôda) vydávajú vlastné čiastkové povolenia (z angl. *single media permit*). Neexistuje evidencia prevádzok a vydaných povolení.
- byrokratická náročnosť vydávania zložkových povolení je vysoká. Znečistenie sa prenáša z jednej zložky životného prostredia do inej (napr. z ovzdušia do vody). Neexistuje povinnosť zverejňovania povolení a verejnosť má len slabý prístup k povoleným podlimitným prevádzkam, s čím sa viaže slabá ochrana životného prostredia. Problémy s udržateľnosťou financovania štátnej správy, ako aj zvyšovaním jej odbornosti, súvisia so zavedením terajšieho modelu štátnej správy, ktorý spája všeobecnú štátnu správu so špecializovanou štátnou správou na úrovni okresu. Takýto model znamená, že všetky rozhodnutia sa vydávajú na úrovni okresu, čo spôsobuje vysoké finančné nároky na štátnu správu a preťaženosť pracovníkov.
- Dôsledkom sú dlhotrvajúce povoľovacie konania a nesprávne rozhodnutia. Príkladom sú prípady, keď sa pre problém s financovaním štátnej správy na okresnom úrade (nedostatok prostriedkov na mzdy) rieši neobsadením dotknutých pozícií a kumuláciou viacerých funkcií v jednej osobe (odborník na ovzdušie, vodu a odpady - v jednej osobe). Na 72 okresných úradoch pôsobí len 30 pracovníkov venujúcich sa ovzdušiu, ostatní, ktorí vykonávajú štátnu správu v oblasti ochrany ovzdušia, majú kumulované funkcie (napr. ovzdušie, odpady, EIA atď.). Pre rozsiahlosť a časovú náročnosť kumulovanej agendy vzniká vyššie riziko neodborného rozhodovania a samotní pracovníci nie sú ochotní pracovať na týchto postoch. Dochádza k vysokej fluktuácii, čo je príčinou nemožnosti dosiahnutia požadovanej odbornosti a tým adekvátnej ochrany životného prostredia.

Ciele

- Zjednodušenie kontrol prevádzok a vypúšťaných emisií,
- zrýchlenie a zefektívnenie povoľovacích procesov aktualizáciou a prepojením existujúcich registrov a informačných systémov,
- posilnenie kapacít povoľovacích orgánov.

Implementácia

Prvá fáza (do Q4 2024):

1. zazmluvnenie zahraničných expertov/ konzultantov v oblasti moderných povoľovacích konaní pre hĺbkové analýzy procesov povoľovania a ich porovnania s procesmi v iných krajinách EÚ,
2. vytvorenie analýzy súčasných procesov povoľovania,
3. identifikácia prekážok akcelerácie,
4. vytvorenie „cestovnej mapy reformy povoľovania“ (legislatívnych, organizačných, administratívnych a iných).

Druhá fáza (do Q2 2026):

1. Na základe analýzy vytvorenie rámcového návrhu legislatívnych zámerov všetkých zákonov vzťahujúcich sa na jednotlivé zložky životného prostredia (vody, ovzdušie, odpady a pod.)
2. Následné kroky dôležité pre zefektívnenie procesov, napr. organizačné zmeny vedúce ku vzniku „čiastočne špecializovanej štátnej správy“ pre environmentálne povoľovanie na krajskej úrovni.
3. Návrh štruktúry fungovania špecializovanej štátnej správy (Q2 2025).

Adresát

MŽP SR, SIŽP, okresné orgány v sídle kraja

Časový rozvrh

Analýza a legislatívne úpravy EIA a IPKZ: Q4 2024

Pilotný projekt pre zavedenie reformy (odborné kapacity): Q2 2026

Čiastkové opatrenie 2 : Zlepšenie využívania geotermálnej energie

Výzvy

Nízke využívanie potenciálu geotermálnych zdrojov na Slovensku pri znižovaní závislosti od fosílnych palív, diverzifikácii zdrojov v energetike a plnenie klimatických cieľov. Problémom sú chýbajúce informácie o možnostiach využívania existujúcich geotermálnych zdrojov, pri ktorých je možné dosiahnuť výraznú úsporu oproti realizácii nových projektov.

Ciele

- Aktualizovať informácie o geotermálnych objektoch v štátnom a verejnom vlastníctve, a to prostredníctvom spracovania archívov v správe Geofondu Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra.

Implementácia

- Pasportizácia aspoň 60 vrtov vo vlastníctve štátu a verejných inštitúcií so zameraním na overenie ich geotermálneho potenciálu.
- Účelová terénna rekognoskácia v teréne a preverenia aktuálneho stavu vrtných objektov.
- Realizácia súborov technických prác pre zhodnotenie stavu vrtu a jeho technického vystrojenia, teplotný a tlakový profil, hydrotermálne hodnotenie.
- Aktualizované údaje o pasportizovaných geotermálnych vrtoch budú verejne prístupné.

Adresát

MŽP SR

Časový rozvrh

Q2 2026

Čiastkové opatrenie 3: Podpora tepelných čerpadiel

Výzvy:

Zákon č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) („**Vodný zákon**“) stanovuje poplatok za užívanie vôd, ktorého účelom je spoplatniť odber podzemných vôd alebo vypúšťanie odpadových vôd do pozemných alebo podzemných vôd. Zmyslom poplatku je stanoviť primeraný príspevok za rozličné spôsoby nakladania s vodami, okrem iného aj v záujme zabezpečenia príspevku na náklady súvisiace s ochranou vodných zdrojov a realizáciou opatrení na zlepšovanie resp. udržanie stavu vôd.

Vodný zákon zároveň stanovuje činnosti, na ktoré sa poplatok z logických dôvodov nevzťahuje. Do roku 2014 patrilo medzi tieto výnimky aj využívanie podzemných vôd na účely energetického využitia (predovšetkým pre účely tepelných čerpadiel). Zmenou Vodného zákona, novelou č. 409/2014 Z. z., účinnou od 15. januára 2015, sa zrušilo oslobodenie od platenia poplatkov za odbery podzemných vôd na účely energetického využitia, ak sa následne vypúšťajú späť do podzemných vôd. Poplatok stanovuje nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 755/2004 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška neregulovaných platieb, výška poplatkov a podrobnosti súvisiace so spoplatňovaním užívania vôd, vo výške 0,0266 eur/m³.

Podľa § 79 ods. 2 Vodného zákona sa spoplatňuje odber podzemných vôd v množstve nad 15 000 m³ za kalendárny rok alebo 1 250 m³ za mesiac.

V súčasnosti teda platí povinnosť platiť poplatky za využívanie vôd pri využívaní tepelných čerpadiel systému voda-voda, ktoré majú podľa Vodného zákona slúžiť ako finančná náhrada za užívanie podzemných vôd. Paradoxom je, že tieto poplatky sú príjmom Environmentálneho fondu, ktorého cieľom je podpora činností zameraných na dosiahnutie environmentálnych a klimatických cieľov Slovenskej republiky, medzi ktoré patrí aj podpora OZE, t.j. taktiež využívania tepelných čerpadiel. Zároveň ide o zanedbateľný podiel príjmov Environmentálneho fondu.

Zrušenie predmetného poplatku je v súlade s aplikačnou praxou v iných členských štátoch EÚ a je tiež v súlade s cieľom EÚ zdvojnásobiť mieru zavádzania tepelných čerpadiel v nasledujúcich 5-tich rokoch. Pri využívaní podzemnej vody na účely energetického využitia pre tepelné čerpadlá sa stav vody nemení a vodohospodárskym službám nevznikajú žiadne náklady.

Najvyššiu efektívnosť a najvyššie úspory primárnej energie je možné dosiahnuť práve pri systémoch tepelných čerpadiel voda-voda. Navrhovaným čiastkovým opatrením dôjde k odstráneniu znevýhodnenia tohto zdroja OZE a nesúladu so súčasnou podporou využívania tepelných čerpadiel prostredníctvom rôznych dotačných schém a naopak, zohľadneniu jeho významu, pokiaľ ide o prínos v oblasti zníženia primárnej energie a emisií CO₂.

Ciele :

- Odstránenie legislatívnych bariér pri využívaní systémov tepelných čerpadiel.
- Legislatívna úprava Vodného zákona, ktorej výsledkom bude oslobodenie odberu podzemných vôd na účely energetického využívania tepelnými čerpadlami systémom voda-voda spod poplatkov podľa tohto zákona.

Implementácia:

- Do Vodného zákona bude pridaná nová činnosť, na ktorú sa poplatok za užívanie vôd nebude vzťahovať, resp. bude pridaná výnimka z povinnosti platiť poplatok za využívanie podzemných vôd na účely energetického využitia (pre účely tepelných čerpadiel voda-voda).

Adresát

MŽP SR

Časový rozvrh

Q3 2024

Čiastkové opatrenie 4 : Zriadenie BAT centra a zabezpečenie referenčných dokumentov o BAT

Výzvy

Na Slovensku v súčasnosti nefunguje funkčné znalostné centrum, v ktorom môžu orgány štátnej správy, podnikatelia a mimovládne organizácie v oblasti životného prostredia získavať informácie o najlepších dostupných technikách (BAT), ktoré by zároveň prispievalo k podpore vývoja a uplatňovania BAT a ďalších inovácií. Tým pádom chýba kontaktný bod pre spoluprácu s príslušnými inštitúciami EÚ (*European Commission's Joint Research Centre/European Integrated Pollution Prevention and Control Bureau (EIPPCB)*) pri tvorbe, resp. revízií Referenčných dokumentov o najlepších dostupných technikách („BREF“) a ich aplikovaní v podmienkach Slovenska (povoľujúce orgány, podnikateľské prostredie a poľnohospodárstvo). Zároveň chýbajú preklady existujúcich BREF, ako aj priebežné prekladanie novo schvaľovaných BREF.

Ciele

- Lepšia dostupnosť informácií o BAT v slovenskom jazyku.
- Zvýšenie kvality rozhodnutí v rámci povoľovacích procesov; preferovanie BAT s dôrazom na znižovanie energetickej náročnosti prevádzok.

Implementácia

- Bude vytvorené BAT Centrum ako znalostné centrum, ktoré koordinuje a zabezpečuje získavanie, spracovanie a výmenu informácií o BAT, nových technikách a inovatívnych technikách, vrátane oblasti energetickej efektívnosti a ochrany životného prostredia. Rozpočet zahŕňa náklady na personálne a technické vybavenie BAT centra.
- Preklad už vydaných a vydávaných BREF do slovenského jazyka, keďže slúžia ako referenčná príručka pri povoľovacom procese pre všetky povoľujúce a dotknuté orgány.
- Preklady BREF bude zabezpečovať odborne a jazykovo erudovaný personál, ktorý bude operatívne monitorovať problematiku BAT/BREF a prostredníctvom odborných seminárov vzdelávať odbornú verejnosť.

Adresát

MŽP SR

Časový rozvrh

Q2 2026

Čiastkové opatrenie 5 : Trajektórie udržateľnej biomasy

Výzvy

Jedným z faktorov, ktoré spomaľujú rozvoj využitia udržateľnej biomasy na Slovensku sú chýbajúce podklady a dáta k disponibilným udržateľným zdrojom biomasy pre energetické účely. Netýka sa to len biomasy potrebnej pre elektrárne a teplárne, ale aj na použitie v domácnostiach alebo v službách. Pre nastavenie udržateľného využívania biomasy na ďalšie obdobie, aj vzhľadom na ciele REPowerEU, je nevyhnutné zanalyzovať všetky dostupné dáta o biomase využiteľnej na energetické účely, aj za pomoci všetkých zainteresovaných strán, vyhodnotiť trajektórie udržateľného využitia biomasy na Slovensku.

Nastavenie disponibilného množstva biomasy musí zohľadňovať ochranu životného prostredia a biodiverzity, chránených území a lesných ekosystémov tak, aby nedošlo pri zvýšení spotreby biomasy na energetické účely, k tlaku na tieto územia a zvýšeniu ťažby dreva v citlivých územiach. Týka sa to aj dovozu biomasy z iných krajín. Nastavenie disponibilného množstva biomasy musí obsahovať aj údaje o vývoze biomasy využiteľnej na energetické účely, pričom tieto zdroje by mali byť prednostne využité na energetické využitie na Slovensku.

Ciele

- Vyhodnotenie dostupného udržateľného objemu a zdrojov biomasy pre energetické účely.

Implementácia

- Spracovanie analýzy/štúdie, ktorá bude obsahovať údaje o množstve a zdrojoch disponibilnej udržateľnej biomasy pre energetické účely.
- Zverejnenie analýzy.
- Pravidelná aktualizácia dát v oblasti disponibilného objemu energetickej biomasy na ročnej báze pre podpory pre domácnosti.
- Financovanie internými zdrojmi MŽP SR.

Adresát

MŽP SR, Ministerstvo pôdohospodárstva a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky („MPRV SR“)

Časový rozvrh Q4 2024

Čiastkové opatrenie 6: Rozvoj a podpora výroby biometánu, organických hnojív a obehového biohospodárstva

Výzvy

Ročná spotreba plynu na Slovensku v rokoch 2018 až 2020 5 mld. m³ a v roku 2021 sa zvýšila na 5,5 mld. m³ [1], výroba biometánu z nej tvorila zanedbateľnú časť. Produkčný potenciál je podľa konzervatívnych odhadov viac ako 7-10 % spotreby zemného plynu domácností a priemyslu za rok. Na základe dokumentu Vízia spoločných postupov pri budovaní moderného pôdohospodárstva v horizonte roku 2035 medzi hlavné identifikované problémy v oblasti obehového cyklu bio-hospodárstva patria nevhodné surovinové základne pre bioplynové stanice („BPS“), resp. biometánové stanice („BMS“) a ich neoptimálne využitie a umiestnenie. Tieto zariadenia majú častokrát nevhodné prístupové trasy alebo polohu pre využitie biomasy z odpadov. Súčasná nastavenie energetického zhodnotenia biomasy v BPS/BMS je zamerané najmä na priame pestovanie plodín (napr. kukurica) alebo na spracovanie odpadu v blízkosti farmy. Existujúce BPS je možné modernizovať na výrobu biometánu. Je však potrebné určiť, ako rozšíriť sieť BPS na prirodzených miestach vzniku bioodpadu a biomasy, pričom ich umiestnenie by malo umožňovať primárne produkciu biometánu.

Ďalším problémom sú nedostatočne kvalitné informácie o zdrojoch bioodpadu a biomasy. Chýbajú verejne dostupné a efektívne informácie (najmä druh, množstvo, lokalizácia a sezónnosť bio-odpadu), ktoré by mohli byť spracované a využité pri systematickom rozvoji BPS/BMS, výrobe organických hnojív a kompostov. Na Slovensku bolo do augusta 2022 postavených 109 BPS, avšak z celkového množstva muselo byť už 16 z nich odstavených mimo prevádzky a ďalších 16 dočasne mimo prevádzky. V roku 2022 bola prvá BPS doplnená o technológiu úpravy bioplynu na biometán s predpokladanou kapacitou 2,4 mil. m³ biometánu ročne.^[2]

[1] Zdroj: Eurostat

[2] Zdroj: Trinomics (Support to REPowerEU Country note Slovakia)

Ďalšou prekážkou je neoptimálne využívanie biologicky rozložiteľného odpadu („**BRO**“) z domácností, priemyslu a sektoru reštauračných a ubytovacích služieb (z angl. *Hotels, Restaurants, and Cafés* – „**HORECA**“). Samosprávy zhodnocujú BRO najmä v lokálnych kompostárňach bez systematického monitorovania dopadov na životné prostredie (emisie, pesticídy, ťažké kovy, plasty, atď.). Spracovanie, umiestnenie a presun takto vyrobeného kompostu je problematický. Zvýšením využitia BRO v BPS/BMS je možné optimalizovať emisie skleníkových plynov aj v porovnaní s kompostovaním.

Výzvou je aj neoptimálne využívanie druhotných produktov z rastlinnej a živočíšnej výroby pre BPS a neexistencia uzavretého materiálového toku z BPS späť na farmy ako organických hnojív. Výrobcom organických hnojív chýba odber na strane poľnohospodárov, ktorí preferujú priemyselné hnojivá, najmä kvôli ich cenovej dostupnosti. Nedostatočná komunikácia a slabá koordinácia odbornej spolupráce zainteresovaných strán bráni ich efektívnemu využívaniu. Prekážkou je aj chýbajúca osвета a potrebné vzdelávanie.

Pre plnenie požiadaviek, ktoré budú plynúť z navrhovaných reforiem je potrebná obnova vybavenia laboratórií pre zabezpečenie analýz poľnohospodárskych pôd, zemín, biologických odpadov a vody. Monitorovanie pôd je v súčasnosti zabezpečené len centrálnym laboratóriom v Bratislave, ktorého kapacity umožňujú zabezpečiť rozbor základných parametrov pôd a vôd (fyzikálne vlastnosti pôd, živiny, ťažké kovy). Potrebná je obnova a rozšírenie kapacít pre zber a analýzu údajov, pričom kľúčová je modernizácia prístrojového vybavenia, ktoré je už v súčasnosti zastarané a kapacitne nedostatočné.

Ciele

- Lepšie rozhodovanie v agrosektore s využitím dát o komplexnom energetickom a živinovom zhodnotení bioodpadu s cieľom zvýšiť produkčnú a výrobnú kapacitu obnoviteľnej energie z biometánu, najmä z odpadovej biomasy.
- Schopnosť poľnohospodárstva (agrosektora) zabezpečiť udržateľný obeh živín, najmä návrat živín do pôdy vo forme biomasy a organických hnojív, ktoré sú šetrné k pôde, zlepšujú pôdnu biológiu a zvyšujú súčasne jej vodozadržnú kapacitu.
- Podporný systém udržateľnosti a merateľného ukladania uhlíka do pôdy, ktorá je najväčším prirodzeným rezervoárom aj priestorom na záchyt uhlíka zo sekvenciácie CO₂.
- Zabezpečiť monitorovanie vzoriek pôd po celom Slovensku pre identifikovanie vhodných oblastí na aplikáciu digestátu a pre sledovanie dopadov aplikácie digestátu a organických hnojív na obsah uhlíka v pôde, t.j. na záchyty uhlíka v pôde.

Implementácia

- Vypracovanie komplexnej mapy produkčného potenciálu pre výrobu bioplynu a bio-metánu, ktorá bude obsahovať geopriestorové informácie o zdrojoch bioodpadu pre BPS/BMS si bude vyžadovať:
 - Zber a aktualizáciu údajov o druhu, kvalite, kvantite a priestorovej lokalizácii bioodpadu na Slovensku, vhodného na energetické a živinové zhodnotenie.
 - Zber a aktualizácia údajov o existujúcej sieti BPS/BMS staníc, ich stavebno-technikom stave, prevádzkových parametroch a vyťažení.
 - Zverejnená interaktívna mapa bude obsahovať geopriestorové informácie o zdrojoch bioodpadu pre BPS/BMS, ako aj o prevádzkovaných BPS/BMS, umožní vyhodnotiť potenciál daného miesta a identifikuje najvhodnejšie lokality pre umiestnenie BPS/BMS.
- Katalóg technológií BPS/BMS poskytne podpornú dokumentáciu pre projektantov, prepočty nákladov, prehľad dodávateľov na trhu, stanovenie priemerných cenových odhadov nákladov potrebných na výstavbu BPS/BMS, procesné postupy, testovanie vstupov a výstupov BPS/BMS – štandardy. Katalóg bude obsahovať aj požiadavky a podmienky na pripojenie do siete SPP distribúcia, formy investovania do BPS/BMS, ceny energií z BPS/BMS. Technológie uvedené v katalógu budú spĺňať požiadavky BAT. Vytvorí prehľad dostupných technológií na výrobu organických hnojív a ich cenovej náročnosti, poskytne prehľad dostupných organických hnojív z hľadiska ich technologickej výroby a aplikácie do pôdy.
- Katalóg technológií a technologických postupov spracovania bioodpadu a zeleného odpadu na organické hnojivá, kompost, tvorbu substrátov a zmesí pre zlepšenie štruktúry pôdy vytvorí prehľad dostupných technológií na výrobu organických hnojív a ich cenovej náročnosti, poskytne prehľad dostupných

organických hnojív z hľadiska ich technologickej výroby a aplikácie do pôdy. Katalóg poskytne informáciu o možnostiach dotácií a podpory na obstaranie týchto technológií.

- Katalóg opatrení, riešení a príkladov z praxe pre zlepšenie pôdnej biológie, návrat živín do pôdy a rozvoj uhlíkového poľnohospodárstva bude obsahovať popis jednotlivých adaptačných a manažmentových opatrení, dobré príklady z praxe, BAT a zoznam opatrení, ktoré pre zlepšenie pôdnej biológie, návrat živín do pôdy a rozvoj uhlíkového poľnohospodárstva.
- Bude vytvorená cestovná mapa obehového bio-hospodárstva, ktorá zanalyzuje vhodné oblasti rozvoja obehového bio-hospodárstva.
- Vybavenie laboratórií v Bratislave (2x), Zvolene (1x) a Prešove (1x) modernou prístrojovou technikou.

Adresát

Vykonávateľom daného opatrenia je MŽP SR, avšak obsahovým garantom a prijímateľom bude MPRV SR.

Časový rozvrh

Spustenie verejne dostupnej verzie mapy produkčného potenciálu obehového bio-hospodárstva	Q2 2026
Zverejnenie katalógov	Q2 2026
Zverejnenie cestovnej mapy obehového biohospodárstva	Q4 2025
Vybavenie laboratórií	Q4 2025

Reforma 2 : Podpora zelenej transformácie v oblasti OZE

Urýchlenie zavádzania OZE je jedným z pilierov REPowerEU v záujme zníženia závislosti EÚ na dovoze fosílnych palív z Ruska a prechodu EÚ na čistú energiu. Cieľom v rámci Reformy 2 je prostredníctvom 3 čiastkových opatrení vytvoriť predpoklady na ďalšie zavádzanie OZE a zelených technológií (vrátane vodíka) a zároveň zohľadňovať verejný záujem v oblasti ochrany životného prostredia a biodiverzity. Zjednodušením a zefektívnením povoľovacích a ďalších administratívnych procesov dôjde k ďalšiemu rozvoju OZE a implementáciou prvkov zón vhodných na ich rozvoj (z angl. *go-to areas*) sa zabezpečí, že investície sa budú realizovať v oblastiach, v ktorých nedôjde k nežiaducej narušeniu ochrany prírody a biodiverzity.

Čiastkové opatrenie 1 : Vytvorenie metodík a 2 pilotných oblastí vhodných na rozvoj veternej energie (z angl. „go-to areas“)

Výzvy

V súčasnosti absentuje ucelená metodika pre definovanie oblastí vhodných na rozvoj OZE. Procesy povoľovania menších stavieb (prevádzok mimo IPKZ) trvajú dlhšie ako procesy povoľovania prevádzok v rámci IPKZ. Platí to aj pre povoľovanie projektov inštalácie zelených technológií, napr. fotovoltických inštalácií alebo veterných turbín (nie veterných parkov). Povoľovanie a tým aj ďalší rozvoj využívania OZE spomaľuje aj rozdrobenosť dátových zdrojov, ktoré spravujú rôzne organizačné zložky a organizácie spadajúce pod MŽP SR.

Ciele

Cieľom opatrenia je podpora ďalšieho rozvoja OZE, konkrétne využitia veternej energie a zvýšenie jej podielu v energetickom mixe na Slovensku, tým, že budú vytvorené 2 pilotné oblasti vhodné na rozvoj veternej energie s celkovým potenciálom inštalovaného výkonu v objeme aspoň 300 MW („**Pilotné zóny na rozvoj veternej energie**“). V rámci Pilotných zón na rozvoj veternej energie budú potenciálne investície jednoduchšie vďaka uskutočneniu príslušných povoľovacích konaní v oblasti ochrany životného prostredia (v zmysle Zákona o EIA) a technickej príprave na úrovni prevádzkovateľov prenosovej sústavy a distribučných sústav už v procese ich vytvárania.

V nadväznosti na vytvorenie Pilotných zón na rozvoj veternej energie bude vypracovaná metodika na vytváranie oblastí vhodných na rozvoj veternej energie („**Metodika – veterná energia**“), ktorá stanoví relevantné a objektívne kritériá na výber lokalít vhodných na využívanie veternej energie a určovanie ďalších oblastí na rozvoj veternej energie, v rámci ktorých sa budú uplatňovať zrýchlené a zjednodušené povoľovacie konania v oblasti ochrany životného prostredia, pokiaľ ide o investície, resp. projekty, realizované v takto určených oblastiach.

Kvalita Metodiky – veterná energia bude zabezpečená prostredníctvom úzkej spolupráce expertov MŽP SR, Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky („**MH SR**“), ďalších zainteresovaných strán (napr. prevádzkovatelia prenosovej sústavy a distribučných sústav), ako aj externých odborníkov.

Výsledkom opatrenia bude taktiež vytvorenie efektívneho portfólia prepojených informačných systémov, ktorých výsledkom bude prepojenie databáz, efektívnejší manažment informácií potrebných pre povoľovanie OZE a spracovanie mapových podkladov.

Implementácia

- Vytvorenie Pilotných zón na rozvoj veternej energie, vrátane ich digitálnych máp (napr. rýchlosť a sila vetra, veterných dní, vzdialenosť od letových dráh, ochranné pásma, preletové zóny vtáctva, migračné koridory a pod.), zohľadňujúc pritom postup predpokladaný v zmysle Smernice o podpore OZE – RED III¹², ako aj zásady zachovania participatívneho princípu a uskutočnenia verejných konzultácií.
- Vytvorenie Metodiky – veterná energia.

¹² Návrh Smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2018/2001 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov, smernica 2010/31/EÚ o energetickej hospodárnosti budov a smernica 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti („**Smernica o podpore OZE – RED III**“)

- Analýza stavu informačných systémov a zdrojov dát v environmentálnom povoľovaní v pôsobnosti MŽP SR.

Pracovná skupina zložená z expertov MŽP SR, MH SR, ďalších zainteresovaných strán (napr. prevádzkovatelia prenosovej sústavy a distribučných sústav), ako aj externých odborníkov, zafinuje, na základe relevantných a objektívnych kritérií, postup a potrebné kroky na vznik Pilotných zón na rozvoj veternej energie s celkovým potenciálom inštalovaného výkonu v objeme aspoň 300 MW, pričom tento bude zohľadňovať najmä nasledujúce skutočnosti:

1. Určenie lokalít vhodných na využitie veternej energie, a to aj z hľadiska pripojenia k prenosovej alebo distribučnej sústave, prípadne z hľadiska iných relevantných technických predpokladov.
2. Vylúčenie lokalít nachádzajúcich sa v chránených územiach, rešpektujúc sústavu chránených území EÚ Natura 2000 a zohľadňujúc požiadavky v zmysle Smernice o ochrane biotopov¹³.
3. Podrobný prieskum lokalít z hľadiska relevantnej zložky ochrany prírody – ornitológia, prieskum výskytu netopierov, prieskum biotopov, vplyv na zdravie, krajinný ráz, vibroakustické štúdie (resp. stanovenie metodík na vypracovanie vibroakustických štúdií).
4. Určenie technických parametrov veterných turbín pre Pilotné zóny na rozvoj veternej energie (výška, kvalita turbíny a pod.).
5. Uskutočnenie všetkých environmentálnych povolovacích konaní (EIA pre celé dotknuté územia) počas vytvárania Pilotných zón na rozvoj veternej energie vzťahujúcich sa na projekty a investície na ich území s cieľom zjednodušenia príslušných procesov a kratších lehôt.
6. Spracovanie Pilotných zón na rozvoj veternej energie vo forme digitálnych máp.

Vytvorenie Pilotných zón na rozvoj veternej energie bude zahŕňať aj posúdenie vplyvov na životné prostredie v zmysle Zákona o EIA pre celé ich územia, a to tak z hľadiska výstavby veterných elektrární, ako aj z hľadiska všetkých ďalších súvisiacich potrebných krokov prípravy daných území na využívanie veternej energie, najmä pokiaľ ide o pripojenie k prenosovej alebo distribučnej sústave, prístupu na dané územia a pod. Samotné investície a projekty realizované v Pilotných zónach na rozvoj veternej energie nebudú podliehať ďalším environmentálnym povolovacím konaniam (zabezpečenie tzv. „EIA – ready status“ Pilotných zón na rozvoj veternej energie).

Adresát

MŽP SR

Časový rozvrh

Vytvorenie Pilotných zón na rozvoj veternej energie – Q4 2025

Vytvorenie Metodiky – veterná energia – Q2 2026

Čiastkové opatrenie 2 : Akčný plán Národnej vodíkovej stratégie Slovenskej republiky

Výzvy

Národná vodíková stratégia, ktorú vláda Slovenskej republiky vzala na vedomie v roku 2021, definuje strategickú úlohu štátu pri využití vodíkových technológií. Pre praktickú implementáciu vládnych politík a aplikáciu vodíkových technológií však na národnej aj európskej úrovni chýba legislatívny rámec a súbor technických dokumentov, ako aj špecifikácia ďalších krokov v budovaní vodíkoveho ekosystému.

¹³ Smernica Rady 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín („Smernica o ochrane biotopov“)

Pre rozvoj vodíkového ekosystému na Slovensku, zavádzanie vodíkových technológií do praxe a ďalšie možnosti zapojenia do dekarbonizácie spoločnosti je potrebné vytvorenie bilancie výroby a využitia vodíka a definovanie postupu zavádzania v prepojení so zmenami v sektore energetiky, ako aj požiadavkami priemyslu. Rozvoj využitia vodíka spomaľuje tiež chýbajúci legislatívny rámec, ako aj nadväzujúce dokumenty, najmä technické a kvalitatívne normy, štandardy komplikujú alebo dokonca znemožňujú zavádzanie projektov s využitím vodíka do praxe. Využitie inovatívnych vodíkových technológií si vyžaduje identifikáciu možností využitia vodíka pre dekarbonizáciu spoločnosti a vytvorenie podporných mechanizmov.

Ciele

- Definovanie opatrení a cieľov pre využitie vodíka na dekarbonizáciu.
- Priority rozvoja národného vodíkového ekosystému, ktoré budú vychádzať zo scenárov bilancii výroby vodíka, spotreby vodíka a bilancie dovozu a vývozu vodíka v rámci európskej vodíkovej prepravnej siete pri zohľadnení potrieb relevantných odvetví priemyslu, dopravy a energetiky do roku 2030 s výhľadom do roku 2050.
- Príprava legislatívnych zámerov pre prípravu legislatívy, potrebnej pre aplikáciu vodíkových technológií na Slovensku, v súlade s požiadavkami a podľa určených priorít a v nadväznosti na pripravovanú európsku legislatívu.
- Prijatie technických noriem a ďalších podzákonných noriem pre potreby zavádzania vodíkových technológií do praxe, vrátane slovenských prekladov.

Implementácia

- Prijatie Akčného plánu - opatrení pre úspešnú realizáciu Národnej vodíkovej stratégie Slovenskej republiky, v rámci ktorého sa definuje využitie vodíka pri zelenej transformácii.
- Vypracovanie analýzy legislatívy, príprava legislatívnych zámerov a úprava regulačného prostredia vrátane technických noriem, ktoré podporia rozvoj využitia vodíkových technológií.

Adresát

MH SR

Časový rozvrh

Prijatie Akčného plánu Národnej vodíkovej stratégie vládou Slovenskej republiky, analýza legislatívy, definovanie krokov rozvoja - Q2 2024

Čiastkové opatrenie 3 : Integrácia obnoviteľných zdrojov energie do elektrizačnej sústavy

Výzvy

Pre dosiahnutie cieľov REPowerEU a navýšených národných cieľov v oblasti OZE je kľúčová podpora pripájania nových bezemisných zdrojov elektriny a vytváranie transparentného a nediskriminačného prostredia pre účastníkov trhu spôsobom podporujúcim efektívne využívanie sústavy, bezpečnosť dodávky elektriny a jej cenovú dostupnosť.

Ukončenie výstavby prepojení s Maďarskou republikou bolo nutnou podmienkou pre zabezpečenie dostatočných technických kapacít pre ďalšiu integráciu OZE. Od roku 2021 prevádzkovateľ prenosovej sústavy SR zvýšil kapacitu pre ďalšie pripojenie veľkých zdrojov takmer dvojnásobne, o 577 MW. Skúsenosti po uvoľnení kapacít poukázali na potrebu zavádzania opatrení, ktoré umožnia, aby sa včas vybudovali nové projekty OZE k dostupnej existujúcej kapacite a zároveň, aby sa včas identifikovalo potrebné zvýšenie kapacity. Hlavnou výzvou je stanovenie rámca na urýchlenie zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov, prostredníctvom ktorého sa zefektívni postup udeľovania povolení na projekty v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a súvisiacej infraštruktúry, a tým sa zabezpečí pozitívne urýchlenie zavádzania využívania obnoviteľných zdrojov energie v krátkodobom horizonte.

Za rozvrhnutie kapacít na pripájanie obnoviteľných zdrojov medzi prevádzkovateľom prenosovej sústavy a prevádzkovateľmi regionálnych distribučných sústav („RDS“) (spoločnosti Západoslovenská distribučná, a.s., Stredoslovenská distribučná, a.s. a Východoslovenská distribučná, a.s.) zodpovedá prevádzkovateľ prenosovej

sústavy („PS“), spoločnosť Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s. („SEPS“). Pripájanie nových zdrojov, vrátane lokálnych zdrojov, do elektrizačnej sústavy sa uskutočňuje v súlade s postupmi stanovenými v platnej legislatíve, s technickými podmienkami a obchodnými podmienkami zadanými v prevádzkových poriadkoch a technických podmienkach jednotlivých prevádzkovateľov sústav.

Ciele

Cieľom opatrenia je zlepšenie využívania dostupných kapacít pre pripájanie OZE do sústavy a ich ďalší rozvoj. Cieľ bude dosiahnutý prostredníctvom komplexnej analýzy aktuálneho stavu a identifikácie potrebných krokov, na základe ktorých budú prijaté konkrétne opatrenia v oblasti pridelenia kapacít na pripájanie OZE, v prípade potreby reflektované v príslušných všeobecne záväzných právnych predpisoch. Cieľom opatrenia je harmonizácia pravidiel pripájania OZE a rezervácie kapacít, platných pre všetky regionálne distribučné sústavy, zefektívnenie procesu pripájania OZE do sústavy, zvýšenie transparentnosti procesu pripájania prostredníctvom pravidelne aktualizovaných a verejne prístupných informácií o dostupných kapacitách na pripojenie OZE do sústavy, a to tak na úrovni prevádzkovateľa prenosovej sústavy, ako aj prevádzkovateľov regionálnych distribučných sústav, vrátane zverejňovania rozhodnutí o pripojení.

- do 30. júna 2024 MH SR vyhodnotí, v súčinnosti s prevádzkovateľom prenosovej sústavy, prevádzkovateľmi regionálnych distribučných sústav a Úrad pre reguláciu sieťových odvetví („ÚRSO“), jednotné pravidlá a postupy rezervácie kapacít pre pripájanie zariadení OZE do elektrizačnej sústavy, záväzné pre všetkých prevádzkovateľov regionálnych distribučných sústav;
- do 31. decembra 2024 budú prijaté opatrenia s cieľom odstrániť existujúce prekážky v dosiahnutí vyššej miery zavádzania OZE, resp. využiteľnosti dostupných kapacít na pripájanie OZE, napr. prostredníctvom zavedením časových limitov rezervácie kapacít, upravením pravidiel pre opätovné uvoľňovanie nevyužitých kapacít, vrátane možných finančných nástrojov odrádzajúcich od nevyužívania pridelených kapacít v stanovenej lehote alebo zavedením iných ekvivalentných opatrení.

Implementácia

Opatrenie bude realizované prostredníctvom stanovenia jednoznačných a jednotných podmienok pripojenia zariadení OZE do elektrizačnej, resp. príslušnej distribučnej sústavy, prostredníctvom transparentných usmernení k procesu vydávania povolení na pripojenie do sústavy efektívnym a transparentným spôsobom, ako aj prípadnou úpravou legislatívy, s cieľom odstrániť existujúce prekážky v dosiahnutí vyššej využiteľnosti voľných kapacít a ďalšieho zavádzania OZE.

- do 30. júna 2023 SEPS spracuje štúdie, vyhodnotením ktorých bude aktualizácia voľnej kapacity pre ďalšie pripájanie OZE do sústavy. Aktualizácia voľnej kapacity bude zverejnená v súlade s termínom, stanoveným v Technických podmienkach SEPS, t.j. do 30. júna 2024 a každoročne bude aktualizovaná k termínu 30. júna daného kalendárneho roka;
- do 30. júna 2024 MH SR, v nadväznosti na odporúčania vyplývajúce z projektu TSI (Urýchlenie povoľovania OZE na Slovensku), konzultácií k aktualizácii Integrovaného národného energetického a klimatického plánu („INEKP“), ako aj záverov vyplývajúcich z rokovaní pracovnej skupiny (MH SR, SEPS, ÚRSO a prevádzkovatelia regionálnych distribučných sústav, a štúdie SEPS, stanoví ďalší postup a kroky potrebné na dosiahnutie cieľov reformy;
- do 31. decembra 2024 MH SR vydá metodické usmernenie, ktoré stanoví jednotné pravidlá a postupy rezervácie kapacít pre pripájanie zariadení OZE do elektrizačnej sústavy platné pre všetkých prevádzkovateľov regionálnych distribučných sústav;
- v prípade, ak to bude na účely dosiahnutia cieľov reformy potrebné, bude do 30. júna 2025 schválená úprava príslušných všeobecne záväzných právnych predpisov, prostredníctvom ktorej budú odstránené existujúce prekážky, s cieľom dosiahnutia vyššej využiteľnosti voľných kapacít a ďalšieho zavádzania OZE (napr. zavedenie časových limitov, úprava pravidiel pre opätovné uvoľňovanie nevyužitých kapacít alebo zavedenie iných ekvivalentných opatrení).

Adresát

MH SR, SEPS, ÚRSO, prevádzkovatelia distribučných sústav.

Časový rozvrh

do Q4 2024 bez potreby legislatívnych zmien

do Q2 2025 v prípade potreby úpravy všeobecne záväzných právnych predpisov

Investícia 1: Modernizácia a digitalizácia prenosovej sústavy a regionálnych distribučných sústav

V kontexte navrhovanej investície 1 je hlavnou výzvou dosiahnutie uhlíkovej neutrality do roku 2050 s 55 % poklesom emisií skleníkových plynov v EÚ do roku 2030. Pre dosiahnutie uhlíkovej neutrality je nevyhnutné urýchliť rozvoj využívania OZE, čo si vyžaduje dostupnú a bezpečnú elektrizačnú sústavu. Významný vplyv na rozvoj 400 kV prenosovej sústavy má rozvoj nových výrobných kapacít a zmena ich štruktúry na území SR a okolitých štátov. Oba faktory majú priamy či nepriamy dopad na zaťaženie zariadení elektrizačnej sústavy SR, z čoho vyplýva potreba posilňovania infraštruktúry prenosovej sústavy SR. Rozširovanie a s tým spojené posilňovanie prenosovej sústavy je nevyhnutné okrem zabezpečenia investičných zámerov existujúcich a nových užívateľov elektrizačnej sústavy tak aj z dôvodu odstránenia úzkeho miesta na cezhraničnom profile ako aj vo vnútri sústavy. Rozširovanie a posilňovanie 400 kV vedení ovplyvňujú vonkajšie faktory, akými sú obchodné a kruhové toky elektriny cez slovenskú elektrizačnú sústavu, smerujúce prevažne zo severu na juh.

Rozvoj elektrizačnej sústavy je kľúčovou súčasťou zelenej transformácie. Cieľom navrhovanej investície je rozvoj PS, vrátane vytvárania dostatočnej kapacity, aby sa umožnilo pripojenie ďalších OZE do elektrizačnej sústavy, resp. dovoz elektriny z OZE zo zahraničia. Pre zaistenie energetickej bezpečnosti a odolnosti SR je kľúčové disponovať robustnou prenosovou sústavou s dostatkom regulačného výkonu a zodpovedajúcou distribučnou sústavou.

Na investície v prenosovej sústave priamo nadväzujú investície do RDS s cieľom posilniť distribučnú schopnosť vedení, transformátorov a ďalších zariadení jednotlivých RDS. V súvislosti s rozvojom decentralizovanej výroby elektriny z OZE navrhované investície prispievajú k vytvoreniu novej kapacity v sústave pre pripájanie nových zdrojov obnoviteľných energie v konkrétnych lokalitách a zvýšia lokálnu priepustnosť v distribučných sústavách. Takéto zlepšenie technických predpokladov pre pripájanie nových zariadení na výrobu elektriny z OZE je kľúčové pre napĺňanie národných cieľov v oblasti OZE a dekarbonizácie hospodárstva. Vznik Energetického dátového centra („EDC“) zefektívni a urýchli prístup nových účastníkov na trh s elektrinou.

V rámci investície 1 sa navrhuje podpora v štyroch oblastiach:

- transformácia prenosovej sústavy/regionálnej distribučnej sústavy;
- modernizácia prenosových vedení;
- investície v regionálnych distribučných sústavách;
- vznik EDC.

Časť 1 – Transformácia z prenosovej sústavy do regionálnych distribučných sústav (PS/RDS)

Výzvy

Využívanie energie zo slnka a vetra je ovplyvnené počasím čo spôsobuje nestálosť ich výroby. Navyše, postupné odstavovanie flexibilných fosílnych zdrojov elektriny v SR spôsobuje úbytok regulačného výkonu, čo má negatívny dopad na schopnosť elektrizačnej sústavy integrovať variabilné OZE. Z toho dôvodu je pre ďalší rozvoj výroby energie OZE nevyhnutné investovať do technologických opatrení na úrovni elektrizačnej sústavy. Cieľom dlhodobého plánovania rozvoja prenosovej sústavy je zabezpečiť primeraný rozvoj infraštruktúry, obnovu zariadení podľa vyhodnotenia ich aktuálneho stavu a zabezpečenie spoľahlivosti prenosu elektriny v rámci SR, ako aj smerom do zahraničia. Zvláštna pozornosť musí byť venovaná koordinácii plánovania prevádzkovateľa prenosovej sústavy s prevádzkovateľmi distribučných sústav, s výrobcami elektriny, s priamymi odberateľmi z prenosovej

sústavy a so susednými prevádzkovateľmi prenosových sústav, ktorí sú integrovaní do prepojených sústav členských štátov a tretích štátov.

Výroba elektriny z OZE je najmä decentralizovane napojená na distribučné sústavy a ich kapacitné možnosti, čo je úzko spojené aj s posilnením a rozvojom prenosovej sústavy, a je tak predpokladom ďalšej integrácie OZE. Posilnenie prenosovej sústavy vytvorí predpoklady aj pre dovoz elektriny vyrobenej z OZE zo zahraničia. Plánovaná modernizácia prenosovej sústavy je nevyhnutná, aby neustále rastúca spotreba elektrickej energie nespôsobovala rozsiahle výpadky či dokonca dlhodobé obmedzenia odberateľov.

Ciele

Zvýšenie transformačného výkonu medzi PS a RDS prostredníctvom uvedenia nového transformátora do prevádzky umožní:

- zabezpečiť spoľahlivé a optimálne napájanie distribučnej sústavy vrátane zvýšenia transformačného výkonu PS/RDS;
- vytvoriť väčšiu kapacitu pre rozvoj a pripojenie distribuovanej výroby elektriny a primeraný priestor pre prípadné pripojenie nových užívateľov distribučnej sústavy v regióne;
- zlepšiť podmienky pripojenia väčšieho počtu nových generátorov obnoviteľnej energie;
- zlepšiť kvalitu a bezpečnosť dodávky elektriny;
- zlepšiť sieťovú konektivitu pre všetkých užívateľov;
- znížiť negatívny vplyv na životné prostredie.

Ďalšia integrácia OZE je podmienená komplexným posilnením a rozvojom prenosovej a distribučnej sústavy. Posilňovanie transformácie medzi prenosovou a regionálnou distribučnou sústavou a zvýšenie transformačného výkonu je nevyhnutné z dôvodu očakávaného nárastu zaťaženia sústavy na vymedzenom území. Ambicióznejšie klimatické ciele kladú dôraz na zintenzívnenie inteligentného využívania sústav a budovanie takej sústavy, ktorá je pripravená na energetický systém bez fosílnych palív. S tým súvisí aj modernizácia elektrických staníc.

Implementácia

Prostredníctvom plánovanej investície 1 bude navýšený transformačný výkon medzi PS a RDS o 150 MVA, čo vytvorí predpoklady rozvoja pripájania OZE v dotknutej lokalite, a to približne o 100 MW za predpokladu, že nebudú existovať obmedzenia v regionálnej distribučnej sústave¹⁴. Navrhovanou investíciou prevádzkovateľ prenosovej sústavy reaguje na zabezpečenie spoľahlivosti transformácie, reguláciu napätia v sústave, ako aj na požiadavku prevádzkovateľa distribučnej sústavy zvýšiť transformačný výkon transformátora. Investíciou sa zabezpečia úpravy v prenosovej sústave vrátane inštalácie transformátorov, prestavby elektrickej stanice do diaľkového riadenia s bezobslužnou prevádzkou, prechod z napäťovej úrovne 220 kV na úroveň 400 kV, regulácia jalového výkonu. Po realizácii investície bude elektrická stanica diaľkovo riadená zo Slovenského elektroenergetického dispečingu s automatickým meraním a zberom dát a ich odosielaním na dispečing či do ostatných databáz prevádzkovateľa prenosovej sústavy (SEPS). To bude mať pozitívny vplyv na prenosovú a distribučnú sústavu na rozhraní prenosovej sústavy a distribučnej sústavy. Súčasťou projektu je aj inštalácia kompenzačných tlmiviek, ktoré umožnia kompenzáciu jalového výkonu, čím sa zvýši schopnosť regulovať napätie v prenosovej sústave. Realizácia tak bude mať pozitívny vplyv na nové možnosti pripojenia koncových odberateľov a OZE (vrátane decentralizovaných zdrojov) a na zvýšenie kvality dodávky elektriny v dôsledku zníženia odstávok.

Prechodom elektrickej stanice z napäťovej úrovne 220 kV na úroveň 400 kV a výmenou transformátorov dôjde k nárastu skratového výkonu, a teda tvrdosti v príslušnej uzlovej oblasti. Nárast odolnosti sústavy pozitívne ovplyvňuje spätné vplyvy pripájaných subjektov, a teda umožní integráciu OZE v danej oblasti v miestach, kde v súčasnosti tieto zdroje nemôžu byť pripojené z hľadiska nespĺňania zadefinovaných podmienok. S prechodom elektrickej stanice z napäťovej úrovne 220 kV na úroveň 400 kV nevyhnutne súvisí aj potreba privedenia napätia 400 kV do elektrickej stanice.

¹⁴ Obmedzenia v regionálnej distribučnej sústave sú adresované čiastkovým opatrením 3 tejto investície.

V rámci implementácie investície sú navrhované nasledovné kroky:

- dokončiť realizáciu diela;
- uviesť do prevádzky nový transformátor;
- inštalovať kompenzačné zariadenia.

Skutočnosť, že investíciu bude realizovať SEPS ako výhradný prevádzkovateľ prenosovej sústavy v zmysle Zákona o regulácii¹⁵, resp. Zákona o energetike¹⁶ a v súlade s vydanými rozhodnutiami ÚRSO a MH SR, vylučuje akúkoľvek možnú hospodársku súťaž o výhradné prevádzkovanie predmetnej infraštruktúry.

Adresát

MH SR a SEPS

Časový rozvrh

Q2 2026

Časť 2 - Modernizácia prenosových vedení

Výzvy

Prenos elektrickej energie je realizovaný vonkajšími vedeniami, od primárnych alebo sekundárnych zdrojov do nižších napäťových sústav až k samotnému spotrebiteľovi. Pre nadzemné vedenia sa vyžaduje dlhodobá spoľahlivosť, dlhá životnosť, efektívnosť nákladov a zohľadnenie environmentálnych aspektov. Do existujúcej elektrizačnej sústavy je potrebné integrovať čoraz viac OZE, pričom elektrizačná sústava bola vybudovaná a prispôbena na centralizované zdroje elektrickej energie. Je preto nevyhnutné zabezpečiť bezpečnosť a spoľahlivosť aj pri náraste pripájania OZE do sústavy, čo si vyžaduje investície do modernizácie sústavy. Rastúci objem intermitentnej výroby z OZE vedie k zvyšujúcim sa nárokom na prenosovú kapacitu a flexibilitu. Nedostatočná kapacita prenosových vedení môže spôsobiť celý rad negatívnych dôsledkov pre elektrizačnú sústavu, vrátane kontextu cezhraničnej spolupráce, rovnako tak konečných spotrebiteľov alebo výrobcov. K takýmto dôsledkom patrí napríklad oneskorená integrácia OZE a prevádzka sústavy menej ekonomickým, alebo menej bezpečným spôsobom ako nedodržovanie bezpečnostného kritéria N-1, resp. výpadky preťažených zariadení.

Ciele

Cieľom je modernizácia aspoň 225 km. Pomocou opatrenia sa tak umožní:

- zvýšiť prúdové zaťaženie modernizovaných vedení;
- zabezpečenie bezpečnej a spoľahlivej prevádzky vedenia na trvalé maximálne dovolené prúdové zaťaženie vodičov až do teploty vodičov + 80°C.

¹⁵ Zákon č. 250/2012 Z.z. o regulácii v sieťových odvetviach („Zákon o regulácii“)

¹⁶ Zákon č. 251/2012 Z.z. o energetike o zmene a doplnení niektorých zákonov („Zákon o energetike“)

Vedenia boli pri výstavbe projektované na teplotu vodičov 40°C pri dosiahnutí 80 % prenosovej schopnosti vodičov. Tomu zodpovedá výška vodičov nad zemským povrchom, ktorá nemusí byť vyhovujúca v teréne a v križovatkách pre prípad maximálneho dovoleného prúdového zaťaženia vodičov do + 80°C. Pôvodné vodiče inštalované na vedeniach sú poznačené predĺženým vplyvom statického a dynamického namáhania v čase, čoho následkom je postupná zmena výšky vodičov nad terénom a v križovatkách. V dobe najnepriaznivejších pomerov v niektorých prípadoch vodiče klesajú pod minimálnu bezpečnú výšku. Investíciou sa tiež umožní zvýšenie prenosu elektriny vyrobenej z OZE aj pripájanie väčšieho množstva jednotiek OZE, ktoré, ak sú v dostatočnom počte, budú môcť aspoň čiastočne nahradiť zdroje dovážané z Ruskej federácie (zemný plyn, jadrové palivo). Investícia má za cieľ modernizáciu komponentov na existujúcich vedeniach za účelom zvýšenia prúdového zaťaženia vodičov, zvýšenia prenosovej schopnosti, a udržanie bezpečnej a spoľahlivej prevádzky. Investícia prispieva k možnosti zavedenia princípov dynamického zaťažovania vedenia na poskytovanie sieťového pripojenia k novo inštalovaným OZE.

Implementácia

- modernizácia 250 km vedení, z toho 225 km predstavuje záväzný cieľ.

Modernizácia zahŕňa výmenu všetkých izolačných prvkov, spínacích zariadení a v niektorých prípadoch aj výmenu vodičov vedenia. Modernizácia prispeje aj k možnosti zavedenia princípov dynamického zaťažovania vedenia na základe meteorologických podmienok v reálnom čase, čo pomáha pri zmiernení preťaženia prenosového vedenia, zlepšuje výkon elektrizačnej sústavy a zvyšuje podiel obnoviteľnej energie v elektrickom mixe.

Investícia pomôže udržať prenos elektriny vyrobenej v OZE aj zo zahraničia (toky elektriny z OZE v severnej Európe smerom na juh Európy). Prenosová sústava slúži na tranzit elektriny (aj tej, vyrobenej v OZE) cez Európu. Posilnenie a udržiavanie prenosových vedení je z tohto hľadiska potrebné. Predpokladá sa modernizácia vedení V428, V429, V496, V043 a V044 prevádzkovaných prevádzkovateľom prenosovej sústavy.

Skutočnosť, že investíciu bude realizovať SEPS ako výhradný prevádzkovateľ prenosovej sústavy v zmysle Zákona o regulácii a Zákona o energetike a v súlade s vydanými rozhodnutiami ÚRSO a MH SR, vylučuje akúkoľvek možnú hospodársku súťaž o výhradné prevádzkovanie predmetnej infraštruktúry.

Adresát

MH SR a SEPS

Časový rozvrh

Q4 2025

Časť 3 - Modernizácia regionálnych distribučných sústav

Výzvy

Postupné odstavovanie flexibilných fosílnych zdrojov elektriny v Slovenskej republike spôsobuje úbytok regulačného výkonu, čo má negatívny dopad na schopnosť elektrizačnej sústavy integrovať variabilné OZE. Z toho dôvodu je pre ďalší rozvoj využívania OZE nevyhnutné investovať do technologických opatrení aj na úrovni regionálnych distribučných sústav. Na predchádzajúce časti investície do posilnenia prenosovej sústavy priamo nadväzuje zvýšenie distribučnej schopnosti vedení, transformátorov a ďalších zariadení, ktoré sú, resp. majú byť súčasťou jednotlivých regionálnych distribučných sústav. V súvislosti s rozvojom decentralizovanej výroby elektriny z OZE navrhované investície reagujú na potrebu vytvorenia novej kapacity v sústave pre pripájanie nových OZE v konkrétnych lokalitách tým, že zvýšia lokálnu priepustnosť v distribučných sústavách. Zlepšenie technických predpokladov pre pripájanie nových zariadení na výrobu elektriny z OZE, ale tiež napr. zariadení na uskladňovanie elektriny, je kľúčové pre naplnenie cieľov v oblasti OZE a dekarbonizácie hospodárstva SR.

Ciele

- vytvoriť dodatočnú technickú kapacitu pre ďalšiu integráciu OZE (vrátane variabilných zdrojov na výrobu elektriny - fotovoltaické a veterné elektrárne) v sústavách prevádzkovateľov RDS na vymedzenom území Slovenska s kumulatívnym inštalovaným výkonom vo výške aspoň 250 MW.

Opatrenie týmto tiež prispeje k plneniu cieľa Plánu obnovy a odolnosti SR, ktorý počíta so zvýšením inštalovaného výkonu zariadení OZE na úrovni 120 MW.

Na základe indikatívneho zoznamu projektov, ktoré boli pripravené zo strany prevádzkovateľov RDS, budú z tejto časti investície podporené projekty na posilnenie a rozvoj distribučných sústav. Výber projektov bude prebiehať najmä na základe zohľadnenia potenciálu pre pripojenie dodatočného inštalovaného výkonu zariadení na výrobu elektriny z OZE a odstránenie existujúcich problémových, úzkych miest. Predpokladá sa najmä podpora výstavby resp. rozšírenie vedení, kabelizácie, inštalácie kompenzačných zariadení a tlmiviek, výmeny transformátorov alebo ich doplnenia a podobne.

Implementácia

- do Q3 2023 pripraviť interný návrh metodológie na technické určenie zvýšenia dopadov na pripájanie OZE, ktorý bude podkladom pre tvorbu hodnotiacich kritérií. Jednotlivé projekty budú vybrané na základe výziev, prípadne priamych vyzvaní, podľa kritérií zohľadňujúcich očakávané dopady jednotlivých projektov na odstránenie úzkych miest v dotknutých uzlových oblastiach s cieľom maximalizovať dodatočnú technickú kapacitu pre ďalšiu integráciu OZE;
- do Q2 2026 uviesť do prevádzky nové, resp. rekonštruované zariadenia, ktoré budú súčasťou regionálnych distribučných sústav, a vytvoria predpoklady pre dodatočnú technickú kapacitu pre ďalšiu integráciu OZE v sústavách prevádzkovateľov RDS s kumulatívnym inštalovaným výkonom vo výške aspoň 250 MW.

Prevádzkovatelia RDS majú v rámci svojich vymedzených území prirodzené monopolné postavenie (bod 375. CEEAG), ktoré vylučuje akúkoľvek možnú hospodársku súťaž o prevádzkovanie predmetnej infraštruktúry.

Adresát

MH SR a prevádzkovatelia RDS.

Časový rozvrh

Q2 2026

Časť 4 – Energetické dátové centrum - EDC

Výzvy

Ruská vojenská agresia na Ukrajine v Európe spôsobila odklon od dodávok zemného plynu a ostatných energií z Ruskej federácie, v dôsledku čoho došlo k nárastu cenových hladín zemného plynu a elektriny. Jedným z efektívnych spôsobov eliminácie negatívnych vplyvov vysokých cien energií je podpora výroby elektriny z OZE. Tá je nezávislá na dovoze palív, a v prípade decentralizovanej výroby elektriny z OZE dokáže priamo eliminovať náklady na energie subjektu alebo domácnosti, ktorá si vlastný zdroj nainštaluje. Potreba decentralizácie výroby elektriny z OZE je dôležitá aj z pohľadu zelenej transformácie a dosiahnutia uhlíkovej neutrality. Z toho dôvodu bola prijatá úprava právneho rámca v oblasti elektroenergetiky, ktorej súčasťou bola aj transpozícia smernice Európskeho parlamentu a Rady 2019/944 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou a o zmene smernice 2012/27/EÚ. Úpravou právneho rámca v oblasti elektroenergetiky došlo k vytvoreniu podmienok pre vstup nových subjektov na trh s elektrinou. Viaceré z nových činností na elektroenergetickom trhu (zdieľanie elektriny z OZE, akumulácia, vznik energetických spoločenstiev, agregácia a poskytovanie flexibility, aktívni odberatelia) však nie je možné efektívne realizovať a prevádzkovať bez centrálnej úpravy dátových tokov. Práve

na túto potrebu reflektuje táto časť investície 1 podporou implementácie informačného systému Energetického dátového centra (EDC), ktorého cieľom je zefektívniť a urýchliť prístup nových účastníkov na trh s elektrinou a tým dosiahnuť efektívne zabezpečenie práv nových subjektov na trhu s elektrinou – agregátor, prevádzkovateľ zariadenia na uskladňovanie elektriny a energetické spoločenstvo.

EDC systém bude riešiť nasledovné oblasti:

- agregácia flexibility;
- energetické spoločenstvá a zdieľanie energie z OZE;
- akumulácia;
- správa kmeňových údajov OOM;
- dáta z meraní IMS (inteligentné meracie systémy);
- štandardné reporty a štatistické výstupy;
- zdieľanie údajov o uplatnení záruk pôvodu elektriny z OZE a VÚ KVET;
- zdieľanie dát o výrobe elektriny vrátane dát o výrobe z OZE;
- podklady pre fakturáciu, clearing a zúčtovanie odchýlok.

Ciele

- zaviesť dočasný elektronický systém k uľahčeniu podmienok pre vstup nových subjektov na trh s elektrinou;
- implementovať informačný systém EDC, ktorý zabezpečí plnenie požiadaviek v oblasti nového dizajnu trhu s elektrinou a integráciou OZE, a začať produkčnú prevádzku systému.

Implementácia

V rámci implementácie investície sú navrhované nasledovné kroky:

- do 15. mája 2023 ÚRSO zverejní sekundárnu legislatívu (Vyhláška ÚRSO, ktorou sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s elektrinou, obsahové náležitosti prevádzkového poriadku prevádzkovateľa sústavy, organizátora krátkodobého trhu s elektrinou a rozsah obchodných podmienok, ktoré sú súčasťou prevádzkového poriadku prevádzkovateľa sústavy);
- do 1. júla 2023 zaviesť dočasný elektronický systém k uľahčeniu podmienok pre vstup nových subjektov na trh s elektrinou (fáza 0);
- do 1. júla 2023 zverejniť Prevádzkový poriadok OKTE, a.s. (terciárna legislatíva);
- do 31. júla 2024 začať produkčnú prevádzku informačného systému EDC, ktorý zabezpečí plnenie požiadaviek v oblasti nového dizajnu trhu s elektrinou a integráciou OZE (fáza 1).

Jednotlivé informačno-obchodné toky v EDC boli navrhované za účasti dotknutých subjektov a orgánov štátnej správy. Vybraní účastníci trhu boli členmi pracovných skupín v analytickej časti projektu. Hlavnými dotknutými subjektami v projekte boli prevádzkovatelia distribučných sústav a SEPS za účelom správneho nastavovania dátových a komunikačných tokov medzi EDC a všetkými účastníkmi trhu. Pri nových účastníkoch trhu sa zavádza povinnosť inštalovať inteligentné meracie systémy a podružné merania, čím sa zabezpečí plynulý tok dát do EDC.

EDC vo vzťahu k energetickým spoločenstvám („ES“) a novým činnostiam na trhu s elektrinou

Úprava základnej myšlienky energetického spoločenstva je obsiahnutá v čl. 16 Smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou („**Smernica**“).

Z povahy Smernice ako legislatívneho dokumentu vyplýva, že určuje len základný rámec, ktorý nadobúda konkrétnu formu až transpozíciou do slovenského právneho poriadku. V prípade ES majú členské štáty povinnosť zabezpečiť:

- aby účasť v energetickom spoločenstve bola otvorená a dobrovoľná;
- aby členovia energetického spoločenstva nestratili svoje práva a povinnosti odberateľa elektriny v domácnosti alebo aktívneho odberateľa;
- aby prevádzkovatelia distribučných sústav spolupracovali s energetickými spoločenstvami s cieľom uľahčiť transfer elektriny v energetických spoločenstvách;
- aby mali energetické spoločenstvá nediskriminačný prístup ku všetkým trhom s elektrinou;
- aby boli zodpovedné za odchýlky ktoré spôsobia v sústave;

Okrem tohto umožňuje Smernica členským štátom rozšíriť rámec úpravy napríklad o:

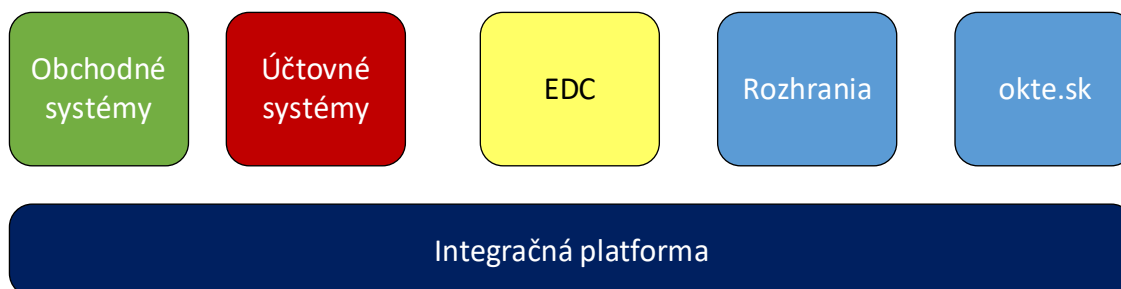
- povinnosť otvorenosti cezhraničnej účasti;
- oprávnenosť na prenájom a správu distribučnej sústavy;
- možnosť podliehať výnimkám pre uzatvorené distribučné sústavy.

V Slovenskej republike je Smernica transponovaná Zákonom o energetike. Zmena bola do Zákona o energetike implementovaná zákonom č. 256/2022 Z.z. z 22. júna 2022. Zákon o energetike definuje energetické spoločenstvá v §11a, ktorý stanovuje základný legislatívny rámec pre energetické spoločenstvá (ES) nasledovne:

- ES je právnická osoba, ktorá:
 - je založená na účel výroby, dodávky, zdieľania, uskladňovania elektriny, činnosti agregácie, distribúcie elektriny, a pod.;
 - ktorá nevykonáva činnosti za účelom dosiahnutia zisku, alebo môže medzi členov rozdeliť najviac 50 % vytvoreného zisku;
 - do ktorej je možno vstúpiť alebo inak sa stať členom, a z ktorej je možné vystúpiť / ukončiť členstvo na základe rozhodnutia člena;
 - ktorej členmi, ktorí môžu vykonávať kontrolu energetického spoločenstva sú len fyzické osoby, malé podniky, vyššie územné celky alebo obce.
- Za ES sa pokladá aj komunita vyrábajúca energiu z obnoviteľných zdrojov;
- O splnení podmienok na vytvorenie energetického spoločenstva rozhoduje ÚRSO.

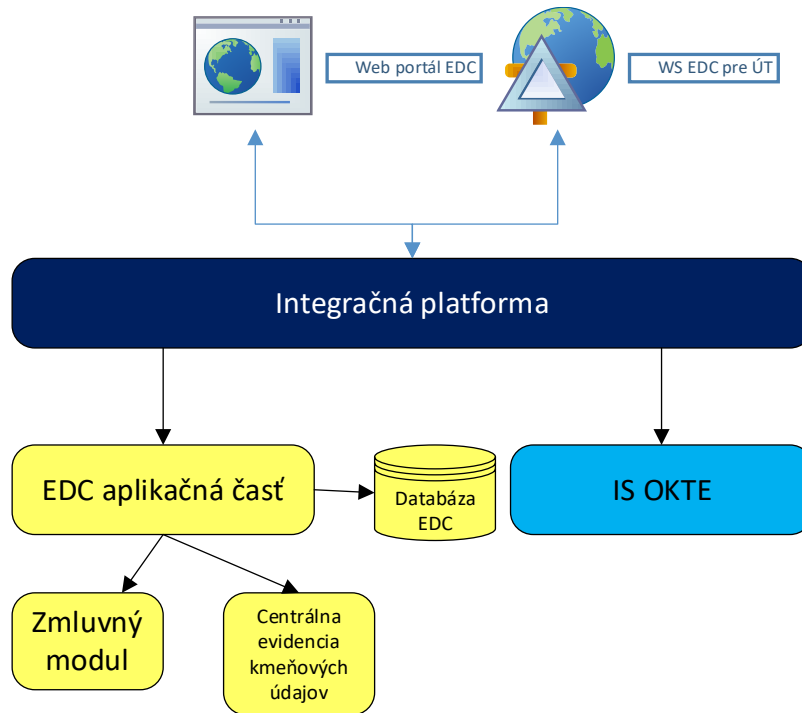
Postavenie energetických spoločenstiev bude ďalej upravené v Pravidlách trhu s elektrinou a plynom¹⁷ Zo súčasnej formulácie je možné pozorovať, že práva a povinnosti energetického spoločenstva sú definované podľa jednotlivých funkcií, ktoré vykonáva, napríklad ak energetické spoločenstvo vyrába elektrinu, vzťahujú sa na neho práva a povinnosti výrobcu elektriny, ak vykonáva agregáciu, tak sa naň vzťahujú práva a povinnosti agregátora. Energetické spoločenstvo je povinné poskytovať údaje organizátorovi krátkodobého trhu. Obdobným spôsobom ako popisujú Pravidlá trhu s elektrinou a plynom vyššie uvedené procesy pre energetické spoločenstvá, upravujú detailnejšie aj procesy súvisiace s novými činnosťami na trhu.

Z vyššie uvedeného vyplýva potreba, aby informačný systém EDC riešil tri nové činnosti na trhu s elektrinou – agregáciu, akumuláciu a zdieľanie elektriny. S tým súvisí vytvorenie potrebných častí IS EDC, ktoré budú zabezpečovať evidenciu účastníkov trhu, evidenciu meraní a s tým spojené výpočty.



¹⁷ Vyhláška ÚRSO č. 24/2013 Z.z., ktorou sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s elektrinou a pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s plynom („Pravidlá trhu s elektrinou a plynom“)

Realizácia EDC je v rámci tohto projektu rozdelená do dvoch fáz. Odovzdanie fázy 0 do prevádzky prebehne k 1. júlu 2023, odovzdanie fázy 1 do prevádzky prebehne najneskôr 31. júla 2024.



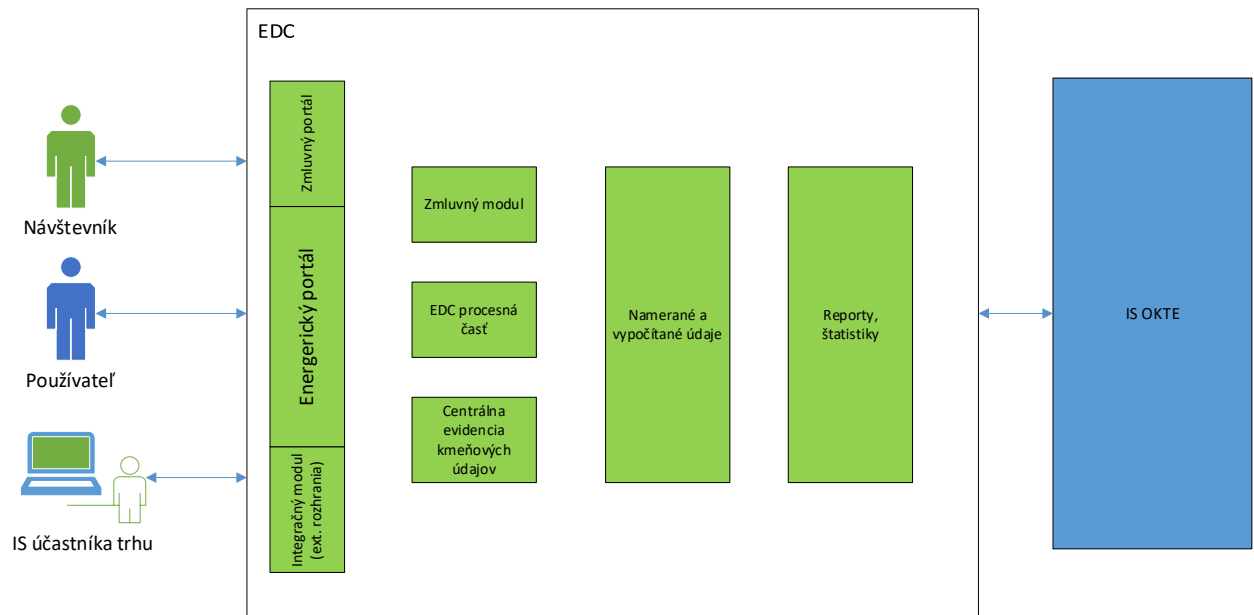
OKTE, a.s. implementovala integračnú platformu IBM App Connect, ktorá bude využívaná pre internú komunikáciu medzi IS OKTE a dodávaným riešením. Systém bude mať dokumentované všetky vystavované API (databázové rozhrania, rozhrania webových služieb, súborové rozhrania). API bude sprostredkované na základe otvoreného štandardu.

Informačný systém EDC budú tvoriť tieto časti:

1. Vybudovanie portálu EDC
 - Prihlásenie, odhlásenie, správa používateľských účtov, rolí a oprávnení.
 - Agregácia:
 - o Zadávanie flexibility na Odbernej a odovzdávacie miesto („OOM“) priradené k agregátorovi (jednotlivo);
 - o Semafor – portál bude obsahovať zoznam odstávok a výpadkov prevádzkovateľa RDS, kde si agregátor pozrie, či dané OOM bude prístupné v čase poskytnutia flexibility;
 - o Zobrazenie normálovej Baseline;
 - o Prezeranie údajov o OOM a nameraných údajov OOM priradených agregátorovi;
 - o Prezeranie údajov agregátora.
 - Akumulácia:
 - o Zadávanie nameraných údajov (jednotlivo, cez excel);
 - o Prezeranie nameraných údajov;
 - o Prezeranie kmeňových údajov o zariadení na akumuláciu.
 - Zdieľanie elektriny:
 - o Prezeranie údajov Spoločenstva zdieľania;
 - o Prezeranie nameraných údajov OOM v spoločenstve.
2. Vybudovanie Centrálnej evidencie kmeňových údajov, vytvorenie dátových štruktúr pre účastníkov trhu agregátor, akumulátor, subjekt zúčtovania, a OOM.
3. Nákupca si vyhradzuje právo na spôsob riešenia výpočtu baseline (interne, externou aplikáciou, kombináciou oboch).

- a. Systém bude umožňovať výpočet Baseline (normálovej a kalibrovanej) prostredníctvom interných výpočtov dodávaného riešenia.
- b. Systém takisto umožní výpočet Baseline prostredníctvom externej aplikácie, ktorá nebude súčasťou dodávky.
4. Korekčný mechanizmus a príprava údajov pre výpočet odchýlok v čase agregácie.
5. Korekčný mechanizmus pre zmenu koncovej spotreby pri akumulácii elektriny.
6. Korekčný mechanizmus pre namerané údaje pri zdieľaní elektriny.
7. Vytvorenie Zmluvného modulu – evidencia zmlúv a štruktúrované údaje o zmluvných stranách.

Na obrázku je uvedená aplikačná architektúra riešenia.



Systém bude podporovať plnú integrovateľnosť s ďalšími systémami OKTE, a.s., resp. s externými systémami pomocou webových služieb cez HTTPS pomocou protokolov SOAP a REST.

Technická špecifikácia výmeny dát bude využívať jestvujúce štandardy výmeny údajov, ktorými sú SOAP Protokol, XML formát a UN/EDIFACT štandardy (MSCONS pre namerané údaje, UTILMD pre správu kmeňových údajov, INVOIC, pre fakturačné podklady, APERAK pre odpovede a INFCON pre odstávky a výpadky).

Adresát

MHSR a OKTE, a.s.

Časový rozvrh

Q3 2024

OBLASŤ 2: OBNOVA A SPRAVOVANIE BUDOV

Podoblasť 2.1 : Verejné budovy

Navrhované opatrenia podporujú a dopĺňajú primárne investíciu 2 komponentu 2 – obnova historických a pamiatkovo chránených verejných budov, pričom reflektujú na štrukturálne nedostatky pri obnove a zabezpečovaní energetickej hospodárnosti a efektívnosti budov. Podoblasť obsahuje dve reformy a dve investície.

Reforma podpory vzniku databázy a systému výmeny údajov o energetickej hospodárnosti budov umožní štruktúrovaný zber dát o fonde budov (bytových aj nebytových, verejných aj súkromných), ktorý je nevyhnutným predpokladom a nástrojom pre tvorbu politík a opatrení pre urýchlenie obnovy budov. Vytvorená bude nová digitálna platforma údajov o energetickej hospodárnosti budov („IS“), ktorá bude obsahovať doteraz evidované údaje o energetickej hospodárnosti budov („EHB“) celého fondu budov (súkromných aj verejných) a doplnená bude údajmi zo zberu dát o verejných budovách, vrátane integrácie dát o budovách z iných národných databáz. Druhou reformou je Reforma spravovania budov štátnej správy, ktorá umožní sektoru štátnych budov odomknúť potenciál energetickej efektívnosti, a to systémovým prístupom k správe fondu budov, jeho údržbe, obnove a využívaniu. Zabezpečí, že v stredno- až dlhodobom horizonte bude k obnove štátnych budov pristupované jednotne, čo povedie k maximalizácii efektu dostupných zdrojov. Realizáciu rýchlych opatrení pre úspory energií vo vykurovaní a využívaní elektrickej energie v štátnych budovách umožní Investícia 2 – Zlepšenie energetickej hospodárnosti a efektívnosti štátnych budov ("Rýchle opatrenia") (z angl. *quick fixes*). Realizácia rýchlych opatrení je nevyhnutná pre zabezpečenie úspor energií v nadchádzajúcej vykurovacej sezóne, keďže komplexná obnova si vyžaduje dlhšiu prípravu a realizácia úspor prichádza v dlhšom časovom horizonte. Investícia bude podporovať rýchle opatrenia, ktoré nevyžadujú zložité verejné obstarávanie alebo stavebné povolenie. Zároveň sa jedná o opatrenia, ktorých účinok sa prejaví na spotrebe energie, ale nemusí byť zohľadnený v potrebe primárnej energie (teda v energetickom certifikáte). Prvotné obmedzenie skupiny prijímateľov na ústredné orgány štátnej správy / iné štátne budovy umožňuje rýchlu implementáciu, avšak vykonávateľ si ponecháva možnosť zahmúť medzi oprávnených prijímateľov aj verejné budovy iných správcov ako ÚOŠS (napríklad v prípade nižšieho záujmu alebo menšieho rozsahu realizovaných opatrení, ktoré vytvorí priestor na čiastkovú podporu iných subjektov). Investícia 3 doplní alokáciu a cieľ Investície 2 Komponentu 2 na pôvodnú úroveň, keďže v procese aktualizácie boli práve tieto ciele zredukované. Ambicióznosť pôvodného plánu v oblasti obnovy budov teda zostáva zachovaná.

Reforma 3: Podpora vzniku databázy a systému výmeny údajov o energetickej hospodárnosti budov

Výzvy

Skúsenosti z tvorby a prípravy Dlhodobej stratégie obnovy fondu budov¹⁸ poukázali na dôležitosť správnych, dostatočných, konzistentných a relevantných informácií potrebných pre objektívne rozhodovanie a plánovanie obnovy jednotlivých kategórií budov a pre tvorbu cielených politík, plánov a opatrení v oblasti energetickej hospodárnosti budov.

Dlhodobá stratégia obnovy fondu budov stanovila míľniky pre roky 2030, 2040 a 2050 a v súlade s návrhom smernice o energetickej hospodárnosti budov¹⁹ (ďalej „Smernica“) bude nutné vypracovať a predložiť podrobné plány ich plnenia. Preto je nevyhnutný posun od odborných odhadov, založených na necelistvom poznaní skutočnosti k presnejším a granulárnym dátam, ktoré budú tvoriť bázu pre odborné rozhodnutia v plánovaní politík a opatrení v budovách. Slovenská republika pri tvorbe stratégie obnovy vychádzala zo štyroch rôznych zdrojov o

¹⁸ <https://www.mindop.sk/dlhodoba-strategia-obnovy-fondu-budov>

¹⁹ Návrh Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/31/EÚ z 19. mája 2010 o energetickej hospodárnosti budov („Smernica o energetickej hospodárnosti budov“) – prepracované znenie

budovách, ktoré sa líšia štruktúrou, aktuálnosťou, dostupnosťou a rozsahom potrebných údajov²⁰. Je zrejmé, že pre vypracovanie podrobných národných plánov obnovy fondu budov nie sú tieto informačné zdroje postačujúce z pohľadu kvality, komplexnosti a dostupnosti dát v digitálnej podobe.

Problematická je dostupnosť digitálnych údajov o EHB na účely ďalšieho spracovania dát, najmä pokiaľ ide o komplexné dáta k jednej budove. Energetický certifikát („**EC**“) je evidovaný v súčasnosti v elektronickej podobe vo formáte pdf v systéme Inforeg, čo neumožňuje ďalšie spracovanie na účely analýz. Taktiež nie je vydaný EC pre všetky budovy v SR, ale majú ho len tie budovy, na ktoré sa vzťahuje povinnosť zo zákona²¹. V súčasnosti evidujeme viac ako 170 000 EC v systéme Inforeg. Tieto dáta musia byť v digitálnej podobe dostupné pre vlastníkov budovy a ďalších užívateľov, aby sa uľahčilo ich rozhodovanie o právach, plnenie povinností vlastníka v oblasti EHB (súvisiacich s vlastníctvom nehnuteľnosti, napr. povinnosť plnenia noriem EHB) ako aj administrácia procesov, pokiaľ ide o kúpu, predaj, prenájom a obnovu budovy. V zmysle návrhu smernice bude zadefinovaný aj rozsah dodatočného dokumentu spojeného s energetickou hospodárnosťou budovy, a to **pasportu obnovy budovy**. Súčasný systém evidencie EC existenciu a spracovanie pasportu obnovy neumožňuje.

Vytvorenie jednotnej platformy dát o EHB prístupnej rôznym užívateľom (súkromným aj verejným) považujeme za aktívne napĺňanie prvkov digitálnej transformácie SR v oblasti verejnej správy vrátane reflektovania jej európskeho rozmeru. EK prostredníctvom nových požiadaviek v návrhu smernice o EHB zavádza povinnosť pripraviť prostredie pre zber údajov o EHB celého fondu budov, ktorá by mala byť verejne prístupná v súlade s pravidlami o ochrane údajov, interoperabilná a integrovaná s inými vnútroštátnymi systémami obsahujúcimi informácie o budovách (napr. kataster) a umožňujúca prenos informácií do monitorovacieho strediska EÚ pre budovy. Spracúvanie osobných údajov sa vykonáva v súlade s nariadením EP a Rady (EÚ) 2016/679.

Dlhodobá stratégia obnovy fondu budov identifikovala nedostatočné tempo obnovy verejných budov na Slovensku. Obnova verejných budov je takmer výlučne financovaná z verejných zdrojov. Pre urýchlenie tempa obnovy a mobilizáciu vlastníkov verejných budov do obnovy je nevyhnutné urýchliť poznanie stavebno-technického stavu verejných budov v SR. Navrhovaný zber dát o verejných budovách, ktoré doteraz nemajú platný EC, bude zároveň doplnený o vypracovanie pasportu obnovy konkrétnej budovy. Ide o nevyhnutný krok, ktorý poznaním stavu budovy aktivizuje vlastníka pre prijatie opatrení obnovy. Zberu dát bude predchádzať informačná kampaň cielená na vlastníkov verejných budov zameraná na ich aktivizáciu smerom k efektívnej obnove a k zníženiu spotreby energie v budove. Na národnej úrovni umožní tento krok v krátkom čase zmapovať energetickú hospodárnosť verejných budov a prijať účinné politiky, plánovať opatrenia, navrhnúť nástroje financovania a tiež umožniť prioritizáciu obnovy najhorších verejných budov. Zbierané údaje o EHB, pasporty obnovy a existujúce databázy sa stanú súčasťou IS vo formáte, ktorý umožní ich priebežné využívanie napr. na účely stanovenia priorit v obnove verejných budov a ich financovania v rámci európskych verejných zdrojov.

Ciele

Reforma zabezpečí vytvorenie jednotnej platformy údajov o energetickej hospodárnosti všetkých budov na Slovensku. Na úrovni každej budovy bude na platforme vedený záznam – **digitálny denník budovy** („**Denník**“) – ktorý bude obsahovať všetky relevantné údaje o budove a bude predstavovať ústredné miesto prístupu k dátam o budove. Časť Denníka má statický charakter (napr. údaje o stavebných konštrukčných prvkoch) a časť má dynamický charakter (dáta zo smart meradiel a iných inteligentných zariadení s diaľkovým odpočtom inštalovaných v budove), pričom dynamické dáta sa musia pravidelne v Denníku zaznamenávať. Denník predpokladá možnosť zachytenia informácií v rozsahu energetického certifikátu, pasportu obnovy budovy, správ z kontrol vykurovacích a chladiacich systémov, správ z energetických auditov, údajov o obnoviteľných zdrojoch energie v budove, informácie o nabíjajúcich bodoch pre elektromobilitu, systémoch automatizácie a riadenia budovy a ďalšie, ktoré budú dostupné v digitálnej podobe rôznym užívateľom.

Na agregovanej úrovni bude platforma predstavovať **referenčnú databázu budov** na Slovensku a umožní zber, výmenu údajov a následnú analytickú prácu s predmetnými údajmi rôznymi orgánmi a inštitúciami. Referenčný

20 Dlhodobá stratégia obnovy fondu budov, kap. 2.1, str.5

21 § 5 zákona č. 555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

charakter platformy môžu využívať napr. Štatistický úrad Slovenskej republiky („ŠÚ SR“) alebo Slovenský hydrometeorologický ústav ako zdroj dát pre ich respektívne vecné agendy. Pre finančné inštitúcie bude prístup k EC budov v platforme predstavovať podklad na vymedzenie udržateľných hospodárskych činností v zmysle Taxonómie, ako aj na optimalizáciu (investičného) portfólia v súlade s ambíciou dekarbonizácie.

Z pohľadu politik je cieľom reformy prostredníctvom poznania fondu verejných budov (zber údajov s povinným vypracovaním pasportu obnovy s konkrétnym cieľovým návrhom opatrení obnovy) iniciovať, priorizovať a akcelerovať obnovu týchto budov, najmä tých s najhoršou energetickou hospodárnosťou. Zriadením prístupnej interoperabilnej digitálnej platformy bude zabezpečená dostupnosť a prístupnosť dát o energetickej hospodárnosti celého fondu budov, čo uľahčí a adresným spôsobom napomôže plánovať cieľové opatrenia v obnove fondu budov každej kategórie a výrazne prispeje k digitálnej transformácii v oblasti zdieľania energetických údajov fondu budov. Jasná kategorizácia dát umožní analyzovať najlepšie/najhoršie performujúce budovy z pohľadu vlastníka, typu budovy či geografie, čo bude následne možné zohľadniť v politikách (napr. v stratégií obnovy alebo schémach podpory). Pre koordinátora väčšieho portfólia budov, akým bude napríklad centrálny koordinátor zriadený Reformou 4 (viď nižšie) umožní platforma jednoduché poznanie stavu a následnú prioritizáciu obnovy budov tak, aby bola prioritne zohľadňovaná ich energetická hospodárnosť.

Platforma bude obsahovať údaje o celom fonde budov v Slovenskej republike, členom na tieto kategórie:

- a) rodinné domy,
- b) bytové domy,
- c) administratívne budovy,
- d) budovy škôl a školských zariadení,
- e) budovy nemocníc,
- f) budovy hotelov a reštaurácií,
- g) športové haly a iné budovy určené na šport,
- h) budovy pre veľkoobchodné a maloobchodné služby,
- i) ostatné nevýrobné budovy spotrebúvajúce energiu

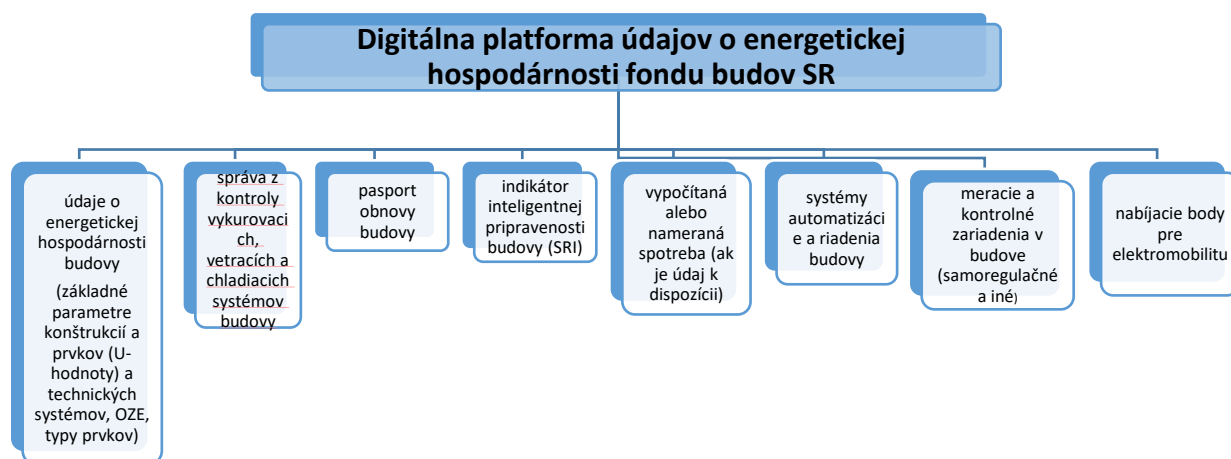
Platforma ako jednotný nástroj na zber, spracovanie, uchovávanie a zdieľanie relevantných a konzistentných informácií o energetickej hospodárnosti všetkých budov na Slovensku umožní integráciu, interoperabilitu a zdieľanie relevantných dát s existujúcimi národnými systémami o budovách (napr. kataster nehnuteľností) a funkcionality v súlade s požiadavkami návrhu Smernice o energetickej hospodárnosti budov²², a umožní transfer údajov o budovách do monitorovacieho strediska EÚ pre budovy (z angl. *Building Stock Observatory*).

Platforma zabezpečí:

- **dostupnosť štruktúrovaných dát o energetickej hospodárnosti celého fondu budov obsiahnutých v digitálnom denníku budovy**, (Obrázok č. 1 nižšie) zo všetkých vydaných digitálnych energetických certifikátov pre strategické plánovanie a monitorovanie fondu budov, minimálne v rozsahu údajov o:
 - vydaných energetických certifikátoch („EC“), pasportoch obnovy a dátach v nich uvedených (konštrukčné prvky budovy, technické systémy budovy a iné)
 - uskutočnených kontrolách technických systémov budovy, systémoch automatizácie a riadenia budovy, meracích a kontrolných zariadeniach
 - inštalovaných nabíjacích bodoch pre elektromobilitu, indikátore inteligentnej pripravenosti a dopadu na klimatickú krízu počas životného cyklu budovy

²² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/31/EÚ z 19. mája 2010 o energetickej hospodárnosti budov („Smernica o energetickej hospodárnosti budov“).

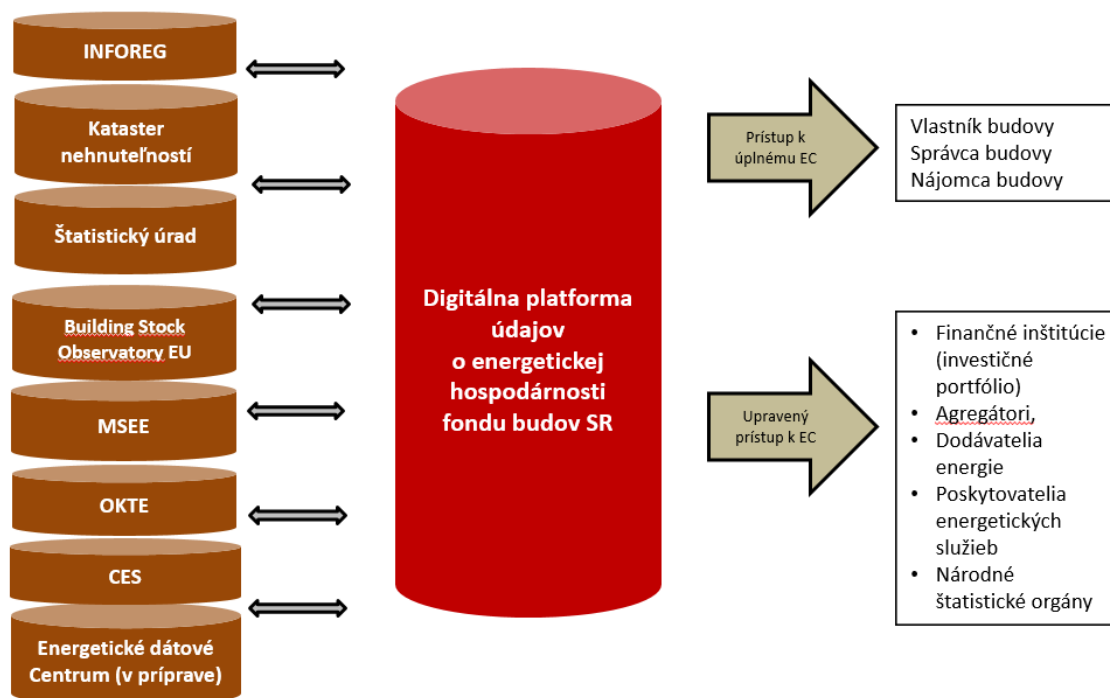
Obrázok 1: Typy dát obsiahnuté v digitálnej platforme údajov o energetickej hospodárnosti budov v SR



Dostupnosť dát bude realizovaná:

- riadeným automatizovaným **zberom vybraných dát** o energetickej hospodárnosti budov (umožní vkladanie elektronických správ o kontrolách technických systémov, o hodnotení SRI, GWP, atď.)
- **interoperabilitou** a **integráciou** existujúcich databáz vybraných údajov o budovách na národnej úrovni (napr. integračné moduly na kataster, OKTE, a.s. – údaje o spotrebe energie (plyn, elektrina, neskôr teplo), ŠÚ SR)

Obrázok 2: Prehľad interoperability platformy s inými existujúcimi a plánovanými systémami



System bude dlhodobo poskytovať nasledovné funkcionality:

- pravidelnú **aktualizáciu** verejne dostupných údajov
- **verejný prístup** v súlade s pravidlami EÚ a národnými predpismi v oblasti ochrany osobných údajov, pričom plný prístup k dátam o energetickej hospodárnosti budov bude dostupný pre vlastníka, správcu a nájomcu budov. Iné orgány a inštitúcie (finančné, agregátori, dodávatelia energií, poskytovatelia energetických služieb a iné) budú môcť informácie využívať v režime upraveného prístupu.
- **prenos informácií** do monitorovacieho strediska EÚ pre budovy
- **vytváranie a generovanie reportov**, tlačových zostáv, on-line analytických pohľadov

Doplňujúcou aktivitou reformy je zber a doplnenie údajov o energetickej hospodárnosti **verejných budov**, ktoré sa stanú súčasťou novej platformy a budú slúžiť na dôkladné a systematické plánovanie opatrení obnovy v sektore verejných budov. Verejnou budovou sa rozumie budova vo vlastníctve verejného orgánu (samospráva, ústredný orgán štátnej správy, verejnoprávny vlastník), pričom tieto budovy môžu charakterom patriť do všetkých, vyššie uvedených kategórií budov.

Pre každú budovu realizovanú v rámci fázy zberu údajov o energetickej hospodárnosti budú vypracované **pasporty obnovy verejnej budovy**, teda individuálny plán obnovy budovy v niekoľkých krokoch. Tieto údaje sa stanú súčasťou existujúceho systému evidencie dát avšak vo formáte, ktorý umožní ich priebežné využívanie na účely prioritizácie a aktivizácie k obnove. Spustenie platformy umožní vytvoriť digitálny denník budovy a migráciou doňho nahráť dáta z EC a z pasportu obnovy. Pomocou prepojení na ďalšie relevantné systémy budú do Denníka nahrávané, alebo cez Denník dostupné, ďalšie údaje o budove (typy dát).

Implementácia

Implementácia pozostáva z dvoch hlavných aktivít: vytvorenia novej platformy v zmysle požiadaviek vyššie, a zberu dát o verejných budovách v rozsahu EC a pasportu obnovy.

Vytvorenie platformy: Bude vytvorená digitálna platforma (informačný systém) pre zber, spracovanie, uchovávanie a zdieľanie všetkých relevantných a konzistentných informácií o energetickej hospodárnosti všetkých budov na Slovensku, s funkcionalitami, interoperabilitou, integráciami a prístupnosťou užívateľov podľa požiadaviek uvedených vyššie, ktorej súčasťou bude nástroj na vytváranie EC odborne spôsobilými osobami („OSO“). Platforma umožní viesť digitálny Denník.

- Prvým krokom vytvorenia platformy / IS bude realizácia štúdie uskutočniteľnosti, ktorá bude podkladom na definovanie spôsobu realizácie platformy (navrhne technické alternatívy) a bude obsahovať návrh prepojenia s existujúcimi databázami (integračný modul). Štúdia bude vytvorená do Q4 2023.
- V zmysle záverov a odporúčaní Štúdie bude realizovaná tvorba platformy, ktorá bude spustená do prevádzky v Q2 2026.

Zber dát o verejných budovách: Po vytvorení novej platformy prebehne migrácia dát zo súčasného nevyhovujúceho systému. Následne bude platforma naplnená dátami zo súčasných, ako aj novo realizovaných EC a pasportov obnovy. Predpokladá sa realizácia v troch krokoch, ktoré budú realizované paralelne s prípravou platformy:

- Prípravná fáza (do Q4 2023): v prípravnej fáze bude vykonaná analýza a identifikácia možného zoznamu budov na účely zabezpečenia zberu údajov (s využitím dostupných dát zo zdrojov: kataster nehnuteľností, Inforeg, pre bytové budovy údaje so sčítania obyvateľov, bytov a domov ŠÚ SR), zdefiniuje sa rozsah a obsah požadovaných údajov pre zber (EC a pasport obnovy) a bude navrhnuté a realizované jednoduché technické riešenie na zabezpečenie zberu dát vykonávaného obhliadkou odborne spôsobilej osoby na mieste, vrátane prípravy riešenia pre migráciu zozbieraných dát do digitálnej platformy. Dáta budú preliminárne ukladané do existujúceho systému Inforeg, v ktorom budú vykonané nevyhnutné úpravy. Vyškolia sa OSO na účely kvalifikovaného spracovania pasportu obnovy budovy.

- Zrealizuje sa informačná kampaň pre vlastníkov verejných budov za účelom aktivizácie k efektívnej obnove a k zníženiu spotreby energie v budove (lepšiu správu, prevádzkovanie verejných budov).
- Uskutočnia sa informačné a vzdelávacie podujatia pre OSO, ktoré budú vyhotovovať zavádzané pasporty obnovy budov.
- Fáza zberu dát (do Q2 2026): V treťom kroku sa uskutoční samotný zber údajov o výhľadovo 4100, ale aspoň 4000 verejných budovách, a to jednorazovo, odborne spôsobilou osobou, v rozsahu a podrobnosti vybraných údajov EC vrátane prípravy pasportu obnovy budovy a návrhu konkrétnych opatrení efektívnej obnovy budovy. Údaje budú nahrávané do existujúceho informačného systému Inforeg v upravenom formáte tak, aby zbierané údaje boli ľahko migrovateľné do novej digitálnej platformy v plnom rozsahu ich zberu, a tak vytvorili digitálne denníky budov.

Adresát

Vlastníci verejných budov v Slovenskej republike, MD SR

Časový rozvrh

Q2 2026

Reforma 4: Reforma spravovania budov štátnej správy

Výzvy

Orgány štátnej správy spravujú takmer 10-tisíc budov²³ („**Štátne budovy**“), ktorých zlý stav sa prejavuje aj vo vysokej spotrebe energií. Viac ako 55 % spotreby energií v týchto budovách, ktoré nespĺňajú požiadavky na energetickú hospodárnosť budov, tvorí spotreba plynu²⁴. Výmera budov štátnej správy dosahuje vyše 6 miliónov m², z čoho 40 % spravuje Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky a Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky.

Štátne budovy produkujú podľa predpokladu Útvaru hodnoty za peniaze („**ÚHP**“) 187-tisíc ton CO₂ ekvivalentu ročne (vyše 0,5 % celkových emisií SR). Výdavky na energie na všetky verejné budovy predstavovali v roku 2021 až 493 miliónov eur, pričom z dôvodu nárastu cien energií ÚHP predpokladá, že skutočnosť v roku 2022 sa môže blížiť k 1 miliarde eur. Pri budovách, ktoré spravujú ministerstvá a iné orgány štátnej správy ide o výdavky vo výške 123 miliónov eur v roku 2021. Rozsiahla obnova štátnych budov zníži emisie a prinesie úspory na energiách v rádoch miliónov eur každý rok. (ÚHP²⁵)

Aj napriek tomu, že Slovensko každoročne plní povinnosť podľa čl. 5 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/27/EÚ, podľa ktorej sú členské štáty každoročne povinné obnovovať 3 % budov štátnej správy, ktoré nespĺňajú minimálnu hranicu energetickej efektívnosti, je potrebné zvýšiť efektívnosť pri prioritizácii obnovy budov štátnej správy, rýchlosť renovácie, ako aj zvýšiť hĺbku obnovy s cieľom prioritného zníženia závislosti na fosílnych palivách, ale aj implementácie adaptačných opatrení.

Na dosiahnutie nových cieľov stanovených v rámci Fit-for-55 a cieľov REPowerEU bude potrebné výrazné zrýchlenie realizácie obnovy štátnych budov. V rámci podpory zníženia závislosti na ruských fosílnych palivách je

²³ Štátne budovy sú podskupinou „verejných budov“ – verejné budovy zahŕňajú aj budovy vo vlastníctve a správe samospráv a iných verejných vlastníkov.

²⁴ Informácie o spotrebe energií podľa energetického nosiča relevantných budov ÚOŠS. Zdroj: Plán obnovy relevantných budov, MD SR; dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2022/255>

²⁵ *Prioritizácia obnovy štátnych budov, ÚHP, Október 2022*; dostupné na: <https://www.mfsr.sk/files/archiv/36/Priorizacia-obnovy-statnych-budov.pdf>

popri znižovaní spotreby plynu prostredníctvom zvyšovania energetickej efektívnosti a efektívnosti pri výkone správy a pri využívaní budov, nutné zvýšiť taktiež prechod na čisté zdroje energií a vo výrazne väčšej miere využívať obnoviteľné zdroje energie v Štátnych budovách. Dlhodobá stratégia obnovy budov²⁶ konštatuje, že Slovensko nemá jedného správcu verejných ani Štátnych budov, absentuje koordinácia a dáta o budovách ústredných orgánov štátnej správy („**ÚOŠS**“) a ostatných Štátnych budovách pre efektívne plánovanie obnovy budov. V rámci štátnej správy absentuje systematický prístup k správe budov, vrátane ich obnovy. Decentralizovaný model, v ktorom budovy vlastní a manažujú orgány štátnej správy a kde jeden rezort mediánovo spravuje 41 nehnuteľností, prináša vyššie výdavky a horšie spravovanie, z dôvodu neexistujúcej koordinácie pri prenájme a predaji majetku (ÚHP). O správu a prevádzku budov sa starajú jednotlivé organizácie samostatne, len v ojedinelých prípadoch je prevádzka budov manažovaná treťou stranou.

Slovenská republika nemá doposiaľ prijatú a implementovanú stratégiu výkonu správy nehnuteľného štátneho majetku, ktorá by komplexne upravovala ciele, potreby a vízie štátu v tejto oblasti, tak ako to je vo viacerých členských štátoch EÚ (napr. *Bundes immobilien gesellschaft* v Rakúsku, *Office of Public Works* v Írsku). Schválenie takejto stratégie by umožnilo systematické zvyšovanie efektívnosti pri správe budov, a tým aj znižovanie spotreby energie, emisií CO₂ a prevádzkových nákladov a zefektívnilo by to plnenie cieľa pri znižovaní závislosti na fosílnych palivách z Ruska v štátnych budovách.

V súčasnosti neexistuje komplexný prístup k obnove Štátnych budov, pričom realizácia obnov závisí od dostupných rozpočtových prostriedkov danej kapitoly. Aj v rámci jednotlivých rozpočtových kapitol však často neexistuje komplexný prístup k obnove a budovy sú prioritizované na základe subjektívnych kritérií. Obnovy a modernizácie štátnych budov sú realizované výlučne na základe preferencií a finančných možností jednotlivých rozpočtových kapitol, nie na základe ich prínosu z celospoločenského hľadiska. Nadrezortná prioritizácia umožní realizovať najnávratnejšie a najpotrebnejšie obnovy a efektívne využiť aj existujúce európske prostriedky alokované na renováciu verejných budov.

Jednou z najväčších výziev pre orgány štátnej správy z pohľadu budov a ich využitia je zadefinovanie ich budúceho využitia. Často sa budovy využívajú nesystematicky a nekoncepčne. Obstarávanie energií, údržby, zákonných požiadaviek, ako napr. revízie, si jednotlivé orgány zabezpečujú samostatne, pričom pri centrálnom obstarávaní by sa dali ušetriť nemalé finančné prostriedky.

Jedným z odporúčaní Najvyššieho kontrolného úradu („**NKÚ SR**“²⁷) na zvýšenie efektivity a tempa obnovy Štátnych budov je vypracovanie a predloženie analýzy novej integrácie delených kompetencií do jedného orgánu s kumulovanou pôsobnosťou v oblasti Štátnych budov s cieľom zefektívnenia systému riadenia, realizácie, monitorovania, plánovania investícií do ich obnovy a financovania počas ich celého životného cyklu a sprehľadnenia systému financovania obnovy budov zo zdrojov EÚ a obmedzenia presúvania kompetencií medzi rezortmi v oblasti politik zameraných na zvyšovanie energetickej efektívnosti v budovách.

Ciele

Cieľom reformy je vytvoriť predpoklady pre efektívne spravovanie a manažment Štátnych budov, ktoré by prispeli k zefektívneniu využívania priestorov, k skvalitneniu energetickeho manažmentu, naviazaným úsporám energií a ku skvalitneniu strategického plánovania a prioritizácie výstavby nových a rekonštrukcie existujúcich budov. Jednotlivé ciele reformy sú nasledovné:

- Zníženie spotreby energií a zefektívnenie obnov existujúcich budov s cieľom zvýšenia ich energetickej efektívnosti a tým pádom zníženia závislosti na fosílnych palivách. Efektívna koordinácia portfólia vybraných štátnych budov umožní plnenie povinností podľa § 10 (1) zákona č. 321/2014 o energetickej

²⁶ <https://www.mindop.sk/dlhodoba-strategia-obnovy-fondu-budov>

²⁷ *Správa o výsledku kontroly 2022: Obnova verejných budov*, NKÚ SR, Február 2023; dostupné na: <https://www.nku.gov.sk/documents/10157/1407476/Spr%C3%A1va+Obnova+verejn%C3%BDch+budov/feacdcee-92b2-4b20-9da1-1df68695dae7>

efektívnosti v zmysle platných predpisov – teda obnovovať aspoň 3% budov ÚOŠS ročne (pričom EPBD-recast predpokladá rozšírenie tejto povinnosti na všetky verejné budovy). Centrálny koordinátor bude zodpovedať za obnovu dostatočného % budov (plochy) v jeho správe.

- Vypracovanie celoštátnej Stratégie spravovania a manažmentu budov štátu, ktorá definuje nástroje a postupy na optimalizáciu portfólia nehnuteľnosti štátnej správy, na znižovanie nákladov na jeho užívanie, ako aj na zlepšenie kvality a plnenia vzorovej úlohy, ktorú má štát vykonávať smerom k spoločnosti v oblasti budov z hľadiska úspory energie, znižovania závislosti na fosílnych palivách, zavádzaniu obnoviteľných zdrojov a iných zelených riešení, ako aj hmotného dedičstva.
- Spolupracovať so správcom jednotnej platformy údajov o energetickej hospodárnosti predovšetkým v oblasti údajov a dát o štátnych budovách tak, aby bolo možné prostredníctvom identifikácie štátnych budov v najhoršej energetickej triede efektívne uplatňovať systém prioritizácie obnovy, čo povedie k maximalizácii efektu dostupných zdrojov z pohľadu úspory energie a znižovania využívania fosílnych palív v predmetných budovách.
- Zadefinovanie rozsahu činností, príprava a zriadenie centrálného koordinátora, ktorého úlohou bude spravovanie a manažment Štátnych budov („**centrálny koordinátor**“) a ktorý bude taktiež koordinovať a dohliadať na efektívne, hospodárne a účelné využívanie budov, najmä v oblastiach:
 - Rozvoj a manažment nehnuteľného majetku (z angl. *Real Estate Development & Property Management*), ktorý zabezpečí optimalizáciu fondu Štátnych budov a jeho dlhodobého využívania; kontrolu a systematickú obnovu a modernizáciu budov v súlade s cieľmi REPowerEU, teda zvyšovania rýchlosti a hĺbky obnovy Štátnych budov, znižovania využívania fosílnych palív a zvýšenia využívania obnoviteľných zdrojov energií; a strategické plánovanie a realizáciu výstavby nových a rekonštrukcie existujúcich budov;
 - Riadenie nájomných vzťahov v prípade, ak je štát nájomcom;
 - Koordinácia prenájmu a predaja nehnuteľností s účelom čo najefektívnejšie využívať budovy pre fungovanie štátnej správy; výsledkom čoho bude zvýšenie efektivity využívania majetku štátu;
 - Koordinácia a realizácia prevádzky Štátnych budov (z angl. *facility management*), čím sa zabezpečí ich efektívnejšia údržba a prevádzka, koordinácia poskytovateľov služieb a jednotné obstarávanie tovarov a služieb (napr. energie) s cieľom zníženia spotreby energie a prevádzkových nákladov;
 - Príprava metodických pokynov primárne v oblastiach energetického manažmentu či obstarávania nájomných priestorov.

Implementácia

- Zriadenie osobitnej jednotky v rámci Úradu vlády Slovenskej republiky („**ÚV SR**“), ktorá bude viesť prípravu Stratégie spravovania a manažmentu Štátnych budov a následne zabezpečovať napĺňanie cieľov tejto stratégie prostredníctvom konkrétnych opatrení a účelových projektov. Osobitná jednotka bude podporená poradným orgánom – pracovnou skupinou, zloženou zo zástupcov MD SR, Ministerstvo financií Slovenskej republiky („**MF SR**“)/ÚHP, MH SR, a iných relevantných ÚOŠS. Jednotka bude zriadená najneskôr do Q3/2023.
- Príprava a prijatie Stratégie spravovania a manažmentu budov štátu vládou Slovenskej republiky, pričom neoddeliteľnou súčasťou stratégie bude zmapovanie rámcov správy Štátnych budov (aplikovateľné normy, zdroje financovania, prevádzka); komplexná analýza množstva, typu, energetickej hospodárnosti a efektívnosti, ako aj nakladania so Štátnymi budovami; a zapracovanie najlepšej praxe (z angl. *best practice*). Pre prípravu Stratégie budú využívané dáta zozbierané v rámci Reformy 3.
- V oblasti podpory obnovy budov bude Stratégia obsahovať mapovanie nástrojov podpory obnovy, návrhy na ich optimalizáciu, ako aj odporúčania k obnove a energetickému riadeniu budovy (napr. GES), ktoré budú vypracované do Q4/2024 v úzkej spolupráci s gestormi tém energetickej efektívnosti, energetickej hospodárnosti a podporných schém na obnovu budov. Súčasťou Stratégie bude cestovná mapa, ktorá povedie k zriadeniu centrálného koordinátora. Stratégia bude predmetom riadneho schvaľovacieho procesu – schválenie vládou Slovenskej republiky je predpokladané najneskôr v Q2/2025.

- V nadväznosti na závery Stratégie spravovania a manažmentu budov štátu bude nastavená koncepcia centrálného koordinátora (princípy, kompetencie, organizačná štruktúra a riadenie, subordinácia, kontrola) v rozsahu popísanom v časti "Ciele" vyššie, vrátane návrhu úprav v príslušnej legislatíve. Centrálna správa štátnych budov primárne využívaných na administratívne účely, resp. budov v kapitolách ÚOŠS, podľa zákona č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov, bude zavedená v termíne vyplývajúcom zo Stratégie spravovania a manažmentu budov štátu (najneskôr však v Q2/2026)

Adresát

ÚV SR

Časový rozvrh

Q2 2026

Investícia 2: Zlepšenie energetickej hospodárnosti a efektívnosti štátnych budov ("Rýchle opatrenia")

Výzvy

Na Slovensku sa nachádza približne 15 500 verejných budov, z ktorých 75 % možno považovať za energeticky neefektívnych. Vláda Slovenskej republiky stanovila, v rámci prijatého dokumentu "Verejná správa ide príkladom", záväzný cieľ znížiť v štátnych administratívnych budovách spotrebu energie o 15 % v rámci vykurovacej sezóny 2022/2023.

Verejná správa dlhodobo vynakladá na energie (elektrina a výroba tepla) približne 500 miliónov eur ročne. Očakáva sa, že v roku 2022 tieto výdavky vzrástli až o 87 % v porovnaní s minulým rokom a o 58 % oproti schválenému rozpočtu na rok 2022. Ku koncu júna 2022 minuli na energie kapitoly štátneho rozpočtu celkovo 111 miliónov eur, kým rozpočet na celý rok počítal s výdavkami v objeme 125 miliónov eur (ÚHP, 2022). Aj napriek zastropovaniu cien energií zo strany štátu sa očakávajú výrazne vyššie priemerné ceny energií v nasledujúcich rokoch. Výzvou však môže byť už vykurovacia sezóna 2023-24. Veľká časť správcov verejných budov bude čeliť nárastu nákladov na energie, pričom využitie schém komplexnej obnovy si vyžaduje prípravu a realizáciu v trvaní niekoľkých rokov.

Nariadenie Rady (EÚ) 2022/1369 z 5. augusta 2022 o koordinovaných opatreniach na zníženie dopytu po plyne zaviedlo dobrovoľný cieľ zníženia spotreby plynu pre členské štáty na úrovni 15 % v porovnaní s ich priemernou spotrebou plynu v rokoch 2017 až 2022. Zníženie spotreby zemného plynu je dôležité taktiež na naplnenie uskladňovacích kapacít s cieľom zabezpečiť primeranú úroveň bezpečnosti dodávok na zimnú sezónu 2023-24. Zníženie dopytu po plyne takisto pomôže zabezpečiť primerané dodávky a znížiť ceny energií v prospech spotrebiteľov. Úspory energií priamo v budovách sú jedným z najefektívnejších systémových opatrení nielen na zníženie výdavkov na energie, ale aj na zníženie spotreby fosílnych palív.

Pre splnenie dobrovoľného cieľa EÚ v rámci vykurovacej sezóny 2022-2023 ako aj 2023-2024, ako aj dobrovoľné ciele štátnej správy v znížení spotreby energií v štátnych budovách, bolo identifikovaných viacero možných opatrení, ktoré by mali jednotliví správcovia budov zavádzať. Časť z nich, spojená predovšetkým so zmenou správania užívateľov (zníženie teploty vykurovania, správne vetranie) nebola spojená s investičnými nákladmi. Časť z opatrení, ktoré súviseli so stavebnotechnickou alebo technologickou úpravou (osadenie termostatických hlavíc, osadenie termostátov, vyregulovanie sústavy) už je spojené s určitými finančnými nákladmi. Veľká časť správcov štátnych a verejných budov však nemá dostatok prostriedkov na takéto opatrenia, preto je nutné vytvoriť mechanizmus, ktorý ich finančne podporí. Opatrenia na zníženie spotreby energie v budove v podobe hĺbkovej alebo komplexnej obnovy (ako je zateplenie, výmena celého zdroja vykurovania, atď.) z pohľadu doby realizácie presahujú viac ako jeden rok. Pokiaľ je cieľom znížiť spotrebu energiu čo najrýchlejšie (a teda ideálne do nasledujúcej vykurovacej sezóny) je nutné voliť také opatrenia, ktoré je možné realizovať v krátkom čase s

horizontom do začiatku vykurovacej sezóny (do 6 mesiacov). V závislosti na rozsahu práce sa jedná o opatrenia, ktoré nevyžadujú stavebné povolenie a zároveň sa z pohľadu verejného obstarávania jedná o zákazku s nízkou hodnotou, ktorá podlieha jednoduchšiemu procesu verejného obstarávania. Výber podporených opatrení musí časové hľadisko zohľadňovať.

Ciele

Cieľom investície je zníženie spotreby energie prostredníctvom rýchlo realizovateľných a procesne nenáročných stavebno-technických alebo technologických opatrení vo verejných budovách. Primárnou cieľovou skupinou sú budovy ÚOŠS/štatné budovy. Cieľom je taktiež podporiť úspory plynu pre účely plnenia nariadenia Európskej rady o koordinovaných opatreniach na zníženie dopytu po plyne (viď vyššie).

Kombináciou navrhovaných opatrení je možné dosiahnuť úsporu vo výške 10 – 20 % energie. Každá budova je však špecifická, každá budova má nedostatok v iných oblastiach, a niektoré budovy majú obmedzené možnosti úspory, preto je nutné, aby správca zvolil vlastnú kombináciu možných opatrení. Realizáciou rýchlych opatrení by nemalo dochádzať k zablokovaniu hĺbkovej či komplexnej obnovy v budúcnosti.

Box. 1 Rýchle opatrenia z pohľadu energetickej hospodárnosti a reálnej úspory energie

V štandardnom procese stanovenia energetickej hospodárnosti budovy v projektovom energetickom hodnotení alebo energetickom certifikáte sa používajú projektové vstupné údaje (na základe projektovej dokumentácie) a normalizované vstupné údaje (jednotné normou stanovené údaje napr. o vonkajších klimatických podmienkach, o vnútornom prostredí budovy, o spôsobe jej užívania). Pri výpočte energetickej náročnosti budovy - teda teoretickej potrebe energie - sa zároveň neuvažuje so všetkými faktormi, ktoré v realite ovplyvňujú spotrebu energie v budove. Časť z navrhovaných opatrení (ako je napr. osadenie termostatických hlavíc, hydraulické vyregulovanie) by sa teda nepremietla v rámci výpočtu do zníženia potreby energie. Veľká časť dosiahnutých úspor v rámci týchto opatrení je totiž spojená so zvýšením efektivity daného systému vykurovania (po vyregulovaní bude systém fungovať efektívnejšie) alebo zvýšením efektivity pri správaní užívateľov (vďaka ventilom si môže užívateľ regulovať teplotu a večer ju vypínať, vďaka inteligentnému systému merania uvidí správca budovy, že sa v nepoužívanej zasadacej miestnosti vykuruje celý deň). Väčšina týchto efektov sa však nepremietne v energetickom certifikáte, ktorý nedokáže presne reflektovať zmenu napr. používania systémov vykurovania. Je preto pravdepodobné, že aj napriek tomu, že reálna spotreba v budove klesne, v energetickom certifikáte by zmena nenastala.

Potenciál reálnej úspory vybraných opatrení (výšky úspor sú uvádzané na základe informácií z realizovaných projektov, z konzultácií s dodávateľmi, z dostupných informácií odborných inštitúcií alebo odborných článkov):

- Osadenie inteligentného systému merania spotreby energií v budove a osadenie termostatov (úspora 3 – 6 % spotreby energie na vykurovanie)
- Zavedenie systémov efektívneho riadenia a regulácie energií (úspora 10 – 20 % spotreby energie na vykurovanie)
- Hydraulické vyregulovanie vykurovacej sústavy (úspora 3 – 10 % spotreby energie na vykurovanie)
- Osadenie termostatických hlavíc (úspora 2 – 4 % spotreby energie na vykurovanie)
- Zateplenie podkrovia alebo strechy (úspora 15 – 20 % spotreby energie na vykurovanie)
- Zateplenie rozvodov tepla (úspora 1 – 3 % spotreby energie na vykurovanie)
- Výmena starého osvetlenia za úsporné LED svietidlá (úspora 30 – 60 % el. energie na osvetlenie)

Implementácia

Investícia bude realizovaná formou nenávratného finančného príspevku prostredníctvom priameho vyzvania alebo výzvy, pričom opatrenie bude cieľiť na realizáciu rýchlych úprav v aspoň 85 budovách.

Investícia bude realizovaná v rámci intervenčnej oblasti 026 - Obnova zameraná na energetickú efektívnosť alebo opatrenia zamerané na energetickú efektívnosť verejnej infraštruktúry, demonštračné projekty a podporné opatrenia. Financované budú opatrenia, ktoré majú vplyv na zníženie spotreby energie v budove. Jedná sa primárne o:

- Osadenie termostatických hlavíc/ventilov
- Osadenie termostatov
- Osadenie systémov inteligentného merania energií
- Zavedenie útlmových režimov, ekvitermickej alebo zónovej regulácie v systéme vykurovania
- Hydraulické vyregulovanie vykurovacej sústavy
- Zateplenie podkrovia alebo strechy
- Výmena otvorových konštrukcií
- Modernizácia vnútorného osvetlenia
- Zateplenie rozvodov tepla
- Inštalácia technických zariadení pre zavedenie energetického manažmentu

Podporené budovy budú taktiež povinné predložiť energetický certifikát a pasport obnovy, v synergii s cieľmi Reformy 3. Vypracovanie pasportu obnovy zabezpečí, že nebudú realizované opatrenia, ktoré znemožnia komplexnú obnovu v budúcnosti.

Podporované budú taktiež vybrané OZE (primárne fotovoltaika, solárna energia), a to implementačne vhodným spôsobom. Buď zvýraznením a podporením synergii s existujúcimi a budúcimi podpornými schémami z Európskych štrukturálnych a investičných fondov („EŠIF“), ktoré taktiež implementuje Slovenská inovačná energetická agentúra („SIEA“) (napr. 80. Výzva na predkladanie žiadostí o poskytnutie nenávratného finančného príspevku), alebo priamou podporou v rámci schémy REPowerEU. Z implementačného hľadiska musí byť podpora OZE byť v súlade s pravidlami štátnej pomoci v tejto oblasti. Ak prijímateľ preukáže, že hospodárske využitie infraštruktúry (zasielanie vyrobenej energie do sústavy) nepresiahne 20 % celkovej ročnej kapacity, bude možno považovať podporu OZE (v tomto prípade fotovoltaiky) za nespádajúcu do pôsobnosti pravidiel štátnej pomoci. Ak uvedené nebude možné preukázať, alebo nebude možné uplatňovať pri výpočte podielu hospodárskeho využitia infraštruktúry celoročnú bilanciu, ale len bilanciu v reálnom čase, bude nutné príspevok na dané opatrenie dôsledne krátiť, alebo aplikovať schému štátnej pomoci, ktorá môže predstavovať implementačné riziko / spomalenie implementácie, pričom výška príspevku na dané opatrenie bude limitovaná výškou 45 % nákladov. Predpokladané implementačné kroky:

- Vyhlásenie výzvy/priameho vyzvania, definujúcej oprávnených žiadateľov, rozsah poskytnutého príspevku a oprávnených aktivít (Q3/2023).
- Realizácia úsporných opatrení na ploche 184 000 m² (indikatívne 85 budov) (Q1/2025), pričom plocha budovy, na ktorej boli opatrenia realizované, bude preukazovaná vydaním EC po realizácii.

Adresát

MH SR/SIEA, ÚOŠS, vlastníci a správcovia verejných budov

Časový rozvrh

Q1 2025

Investícia 3: Doplnenie alokácie investície 2 komponentu 2 Obnova verejných historických a pamiatkovo chránených budov

Investícia 3 je proporčným doplnením alokácie Investície 2 komponentu 2 a na ňu naviazaných cieľov SK-C[C2]-I[I2]-T[C2.6] a SK-C[C2]-I[I2]-T[C2.7], ktorá bola aktualizáciou znížená o 40 miliónov eur. Cieľom Investície je zlepšenie stavebnotechnického stavu historických a pamiatkovo chránených verejných budov, pričom sa zlepší ich energetická hospodárnosť, predĺži životnosť a zvýšia sa možnosti ich využívania verejnosťou. Jednotkové náklady na plnenie cieľov zostávajú nezmenené oproti pôvodnému odhadu, pričom Investíciou 3 bude navýšená alokácia na obnovu historických a pamiatkovo chránených budov o 45 miliónov eur. Obsahovo je investícia v súlade s cieľmi REPowerEU v oblasti energetickej efektívnosti budov. Aktualizovaný cieľ (minimálna hodnota) 93 622 m² celkovej podlahovej plochy obnovených budov ("CPPOB") bude investíciou 3 doplnený mierne nad pôvodnú hodnotu 117 000 m² CPPOB, a to na hodnotu 120 000 m².

Implementácia

Vykonávateľ bude pokračovať v nastavenom spôsobe implementácie, a to prostredníctvom otvorenej priebežnej výzvy. Prvá výzva bola spustená 30. júna 2022, pričom evidujeme veľký záujem zo strany oprávnených žiadateľov.

Realizovaná bude aspoň stredne hĺbková obnova vo verejných budovách (v priemere aspoň 30% úspory primárnej energie) predstavujúcich aspoň 26 500 m² podlahovej plochy (indikatívne 17 budov), do Q2/2026.

Adresát

MD SR / Vlastníci historických a pamiatkovo chránených verejných budov - štátni vlastníci a orgány územnej samosprávy, verejnoprávne inštitúcie.

Časový rozvrh

Q2 2026

Podoblast' 2.2: Domácnosti

Opatrenia podoblasti 2.2 nadväzujú na a podporujú Investíciu 1 komponentu 2 (SK-C[C2]-I[I2]-T[C2.3] a SK-C[C2]-I[I2]-T[C2.4]). Návrh opatrení vychádza zo skúseností získaných počas implementácie podpornej schémy „Obnov dom“ a identifikovaných nedostatkov s ohľadom na zložitý proces podania žiadosti a čerpania prostriedkov. Spätná väzba zozbieraná od potenciálnych žiadateľov (tzv. focus skupiny), odbornej verejnosti a praxe implementácie (Slovenská agentúra životného prostredia („SAŽP“) ako sprostredkovateľ investície a manažéri kvality ovzdušia projektu LIFE IP – Zlepšenie kvality ovzdušia), poukazuje na potrebu zjednodušenia výziev, ako aj vytvorenia možnosti podpory rýchlych, čiastkových opatrení so zvýšenou asistenciou pri príprave žiadosti, ale aj realizácii obnovy ako takej.

Navrhované opatrenia cielia primárne na domácnosti trpiace alebo ohrozené energetickou chudobou, pričom konkrétne podoby definície energetickej chudoby sú momentálne spracovávané v rámci TSI projektu²⁸. Investičná podpora aj čiastkovej obnovy adresuje štrukturálne príčiny energetickej chudoby, pričom je navrhovaná podpora do výšky 100% investičných nákladov aj pre komplexnú obnovu rodinného domu („RD“) (top-up investície 1 komponentu 2). Po vyčerpaní alokácie na pilotnú schému podpory čiastkovej obnovy a dosiahnutí cieľa, bude táto schéma ďalej financovaná z prostriedkov Modernizačného fondu („MoF“). Zároveň je navrhované signifikantné zvýšenie technickej asistencie, ktorá bude doplnená (nad rámec existujúcich aktivít) o podporu prípravy žiadosti a sprevádzanie žiadateľa/prijímateľa procesom obnovy a administratívnymi úkonmi priamo v teréne, ako aj v sieti regionálnych kancelárií („RK“) vytvorených na tento účel (vytvorenie RK je súčasťou implementácie komponentu 2). Podpora v teréne bude prioritne zameraná na technickú asistenciu pre komplexné alebo čiastkové opatrenia na obnovu rodinných domov a teda znižovanie energetickej chudoby, pričom synergicky k nástrojom POO bude podpora realizovaná aj pre účely opatrení financovaných v rámci MoF, plne rešpektujúc princíp doplnkovosti. Súčasná asistencia a kapacity sú koncipované primárne na technické spracovanie žiadostí a agendy takpovediac za „zatvorenými dverami“, pričom riziko konfliktu záujmov nedovoľuje existujúcim pracovníkom poskytovať asistenciu pri príprave a podávaní žiadostí, alebo cestovať za žiadateľmi do ich domácností a tak ponúknuť konzultáciu.

Podoblast' obsahuje 3 základné aktivity:

- Konzultácie a projektová podpora obnovy rodinných domov priamo v teréne – u majiteľov rodinných domov, a to pre súčasnú schému „Obnov Dom“, ako aj pre navrhovanú schému rýchlych, čiastkových opatrení Obnov Dom LIGHT²⁹;
- Top-up súčasnej investície 1 komponentu 2 tak, aby v prípade sociálne slabších domácností / domácností trpiacich energetickou chudobou bolo možné zvýšiť intenzitu financovania na 100% oprávnených nákladov pre komplexnú obnovu RD, dosahujúcu úsporu aspoň 30 % primárnej energie (intervenčná oblasť 025bis);
- Pilot schémy Obnov Dom LIGHT, ktorá umožní vybraným skupinám prijímateľov (sociálne slabšie domácnosti / domácnosti trpiace energetickou chudobou) realizovať rýchle čiastkové opatrenia obnovy, vedúce k úsporám energií a zvýšeniu energetickej hospodárnosti ich RD (intervenčná oblasť 025).

²⁸ Technická podpora pre implementáciu obnovy budov v rámci POO

²⁹ Finálny názov schémy bude upresnený počas implementácie.

Reforma 5: Projektová podpora obnovy rodinných domov v teréne

Výzvy

V súčasnosti plnia novovytvorené regionálne kancelárie schémy „Obnov dom“ predovšetkým administratívnu funkciu prijímania, spracovávania a posudzovania žiadostí o príspevok na obnovu rodinného domu. Obmedzené kapacitné možnosti (v 10 kanceláriách je k dispozícii celkom 60 zamestnancov) a riziko konfliktu záujmov pracovníkom regionálnych kancelárií neumožňujú poskytovať adresnú a dostatočne kvalitnú technickú asistenciu pre potenciálnych žiadateľov o príspevok. Vlastníci rodinných domov často nevedia, aké majú možnosti podpory, aké opatrenia alebo ich kombináciu je vhodné realizovať na ich dome, aký je potenciál úspory energie pri realizovaní jednotlivých opatrení, a akými krokmi majú začať. Úspešnú implementáciu taktiež spomaľuje kolísajúca kvalita a chybovosť v podávaných žiadostiach, spojená aj s výhradne elektronickým podávaním žiadostí – je teda nevyhnutné zabezpečiť spôsob podania a spravovania žiadosti aj pre domácnosti s menej rozvinutými IT zručnosťami alebo IT vybavením.

Ciele

- Pre úspešnú implementáciu cieľov investície na obnovu rodinných domov je nutné zvýšiť súčasný záujem o podporu, a to predovšetkým v skupine sociálne slabších domácností, resp. domácností trpiacich energetickou chudobou.
- Cieľom opatrenia je posilnenie technickej asistencie a kapacít SAŽP, čím sa rozšíria možnosti konzultácií a zvýši kvalitatívna úroveň technickej asistencie pre potenciálnych žiadateľov, pričom bude zabezpečený spôsob podávania a spravovania žiadosti aj pre domácnosti nedisponujúce nevyhnutnými IT zručnosťami a zariadeniami. Kvalitnejšia, rozsiahlejšia a adresnejšia technická asistencia a podpora predprojektovej prípravy, vzdelávania a zvýšenia informovanosti o možnostiach financovania, úspor energie a využívania obnoviteľných zdrojov energie povedie k zvýšeniu počtu obnovených rodinných domov, zníženiu spotreby energií, emisií CO₂ a ďalších znečisťujúcich látok.
- Technická asistencia bude koncipovaná tak, aby maximálne podporila realizáciu energeticky úsporných projektov a tým došlo k zvýšeniu záujmu o využitie príspevku na obnovu rodinných domov z POO nad rámec súčasného čerpania. Zároveň tak, aby podporila zvýšenie povedomia verejnosti o prínosoch a možnostiach úspor energie a využívania obnoviteľných zdrojov energie.
- Technická asistencia v teréne bude pokračovať aj pre obnovy financované z MoF, po dosiahnutí cieľa z pilotnej schémy z POO.
- Pracovníci v teréne budú disponovať komplexnými informáciami o rôznych schémach podpory aj nad rámec POO tak, aby žiadateľa mohli nasmerovať k najvhodnejšiemu nástroju podpory.

Implementácia

Vhodným riešením je posilniť technickú asistenciu, a to alokáciou dodatočných zdrojov a kapacít na širšiu a kvalitnejšiu technickú asistenciu a projektovú podporu nielen na pobočkách regionálnych kancelárií, ale hlavne priamo v teréne, u potenciálnych záujemcov o obnovu domu. Súčasní pracovníci regionálnych kancelárií budú pokračovať vo svojich úlohách pri prijímaní a spracovávaní žiadostí, zmlúv s prijímateľmi a žiadostí o platbu. Konzultanti projektovej podpory budú vykonávať svoje úlohy tak, aby bolo zabezpečené predchádzanie konfliktu záujmov.

- Konzultanti projektovej podpory budú poskytovať asistenciu a poradenstvo pri výbere možných realizovateľných opatrení, pričom budú k dispozícii v priestoroch (z angl. *front-office*) regionálnej kancelárie SAŽP, ako aj adresne v teréne.
- Konzultanti budú asistovať v procese podania žiadosti, v prípade požiadavky zo strany žiadateľa vyplnia žiadosť;

- Pri zjednodušenej schéme podpory (Investícia 4 nižšie) budú konzultanti vykonávať osobnú obhliadku predmetu obnovy na mieste pre vystavenie, resp. schválenie odborného posudku pred a po obnove, pričom žiadateľ pri osobnej obhliadke predmetu obnovy zároveň terénnemu pracovníkovi odovzdá všetky povinné prílohy k žiadosti;
- Opatrenie počítá s internými kapacitami priamo v priestoroch regionálnych kancelárií SAŽP (z angl. *front-office*) v regionálnych kanceláriách (navýšenie počtu zamestnancov SAŽP, v počte cca 35 osôb do Q3/2023) a externými spolupracovníkmi, pričom opatrenie podporí implementáciu schémy "Obnov dom", ako aj navrhovanú zjednodušenú variantu.
- V rámci pilotnej schémy, ako aj pokračovania schémy financovaného z Modernizačného fondu je očakávané spracovanie žiadostí externými pracovníkmi (úspešné aj neúspešné) v maximálnom počte 20 000 do Q2/2026 (minimálna hodnota 18 000).

Adresát

Cieľovou skupinou sú vlastníci starších rodinných domov, s dôrazom na skupinu domácností ohrozenú energetickou chudobou. Implementácia výzvy bude realizovaná cez MŽP SR a jeho podriadenú organizáciu - SAŽP.

Časový rozvrh

Q2 2026

Investícia 4: Podpora obnovy domácností ohrozených energetickou chudobou

Opatrenie pre podporu domácností ohrozených energetickou chudobou bude realizované v dvoch častiach:

- Časť 1: Doplnenie prebiehajúcej schémy na obnovu rodinných domov (SK-C[C2]-I[I2]-T[C2.3] a SK-C[C2]-I[I2]-T[C2.4]) princípom navýšenia (z angl. *top-up*), ktorý umožní 100% financovanie komplexnej obnovy v rámci súčasných výziev;
- Časť 2: Doplnenie schémy o možnosť čiastkovej obnovy za zjednodušených podmienok.

Výzvy

Na Slovensku je v súčasnosti 1 081 293 rodinných domov a 77 113 bytových domov, pričom približne 1 000 000 budov na Slovensku bol postavených pred rokom 2000. Z celkového počtu budov na Slovensku (1 234 592) takmer 40 % nie je zrekonštruovaných³⁰.

Podľa modelových príkladov domácností potenciálne ohrozených energetickou chudobou z roku 2020³¹ približne 23,9 % budov je obývaných osobami s nízkym príjmom, dôchodcami či sociálne slabšími skupinami. Práve tieto skupiny obyvateľstva ohrozuje energetická chudoba a nedostatok prostriedkov na komplexnú obnovu obydlií. Energetická náročnosť budov a vykurovanie tuhým palivom v zastaraných vykurovacích zariadeniach výrazne prispieva k zhoršeným podmienkam životného prostredia a to najmä s ohľadom na kvalitu ovzdušia.

Spomedzi všetkých rodinných domov na Slovensku má takmer 380 000 (35 % zo všetkých RD) okná staršie ako 20 rokov, strechu staršiu ako 20 rokov má 620 000 (58 % zo všetkých RD) a vyše 610 000 (57 % zo všetkých RD) domov má obvodový plášť (zateplenie) starší ako 20 rokov. Ide teda o konštrukcie na hrane životnosti s

30 Sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2021

31 Návrh koncepcie na ochranu odberateľov spĺňajúcich podmienky energetickej chudoby, str.24:
https://www.urso.gov.sk/data/files/459_vlastny_material.pdf

nedostatočnou tepelnou ochranou, ktoré spôsobujú významné straty tepla. Jedná sa o energeticky neefektívne domy s vysokými nákladmi na prevádzku, ktoré obývajú vo výraznej miere občania s nízkymi príjmami.

Skúsenosti zo schém podpory obnovy, ktoré boli spustené v septembri 2022 ako implementácie Investície 1 Komponentu 2 ukazujú, že pre efektívne adresovanie problematiky energetickej chudoby je nutné schémy upraviť a doplniť.

- Na základe prieskumov, fokusových skupín a vyjadrení odbornej verejnosti je očakávané spolufinancovanie domácností, pri schéme na obnovu rodinných domov v zmysle investície 1 komponentu 2 POO, výraznou bariérou pre nízko príjmové domácnosti a domácnosti ohrozené energetickou chudobou. Tieto domácnosti často nedisponujú úsporami, pričom je pre nich zložitá získať úver.
- Komplexné projekty obnovy rodinných domov sú pre veľkú časť domácností ohrozených energetickou krízou finančne, kapacitne a časovo náročné. Možnosť realizovať rýchle a čiastkové opatrenia, ktoré týmto domácnostiam pomôžu okamžite znížiť spotrebu energie na vykurovanie, je preto vhodným nástrojom na pomoc s vysokými cenami energií aj so spoločným cieľom zníženia spotreby energie a plynu. Navrhovaná investícia dopĺňa investíciu 1 komponentu 2 v POO, ktorá však podporuje komplexné obnovy a vyžaduje potvrdenie o úspore primárnej energie na úrovni aspoň 30 % (preukazované energetickým certifikátom). Požiadavky žiadateľov, mimovládnych organizácií aj praxe poukazujú na potrebu doplňujúcej schémy, podporujúcej aj čiastkové opatrenia, no s plnou mierou podpory a jednoduchšou implementáciou.

Ciele

Cieľom investície je pomôcť domácnostiam aplikovať riešenia a opatrenia, ktoré znížia náklady na vykurovanie. Medzi najúčinnšie opatrenia patrí zateplovanie obalových konštrukcií, výmena otvorových konštrukcií a výmena zdroja vykurovania.

- Časť 1: Cieľom je podporiť komplexnú obnovu rodinných domov domácností, ktoré sú ohrozené energetickou chudobou a ktoré nedisponujú prostriedkami na financovanie očakávanej spoluúčasti (vo Výzve č. 3 je spoluúčasť pri maximálnom príspevku 5 000 eur) tak, aby príspevok zo schémy pokryl 100 % oprávnených nákladov na realizáciu obnovy rodinného domu.
- Časť 2: Cieľovou skupinou schémy "Obnov Dom LIGHT" budú sociálne slabšie skupiny obyvateľstva ohrozené energetickou chudobou. Konkrétne oprávnené skupiny budú definované napr. ako osoby poberajúce akýkoľvek druh sociálnych dávok (starobný dôchodok alebo invalidný dôchodok, príspevok na bývanie, dávku v hmotnej núdzi a pod.) osoby s ťažkým zdravotným postihnutím a nízkymi príjmami, alebo bude aplikovaná definícia energetickej chudoby (po jej vypracovaní a schválení)
 - Po vyčerpaní alokácie na pilotnú fázu Obnov Dom LIGHT a dosiahnutí cieľa bude schéma ďalej financovaná z prostriedkov Modernizačného fondu.

Implementácia

Časť 1: Alokácia bude doplnená do prostriedkov určených pre investíciu 1 komponentu 2 tak, že požadované dofinancovanie zo strany prijímateľa bude v prípade určených skupín domácností ohrozených energetickou chudobou hrazené z prostriedkov predmetného navýšenia (top-up-u). Zostáva zachované intervenčné pole 025bis.

- 1600 domácností ohrozených energetickou chudobou, ktorých obnova bola financovaná vo výške 100 % oprávnených nákladov do Q2 2026 (kvalitatívny ukazovateľ časti cieľov SK-C[C2]-I[I1]-T[C2.3] a SK-C[C2]-I[I1]-T[C2.4])

Časť 2: V prípade „light“ schémy bude investícia realizovaná formou nenávratného príspevku pričom budú umožnené zálohové platby. Podporná schéma bude implementovaná prostredníctvom existujúcich štruktúr v rámci dotačnej schémy „Obnov dom“, pomocou samostatnej výzvy v rámci intervenčnej oblasti 025 - Obnova zameraná

na energetickú efektívnosť alebo opatrenia zamerané na energetickú efektívnosť rodinných domov. Podporené opatrenia obsahujú zateplenie častí stavebných konštrukcií, výmenu otvorových konštrukcií, výmenu zdroja tepla (vrátane kotlov na biomasu za podmienok špecifikovaných v hodnotení plnenia princípu „výrazne nenarušiť“), a inštaláciu OZE.

- 3400 vydaných rozhodnutí o udelení príspevku do Q3/2024, z čoho 3060 predstavuje záväzný cieľ
- 3400 ukončených čiastkových obnov do Q3/2025, z čoho 3060 predstavuje záväzný cieľ

Adresát

Cieľovou skupinou sú vlastníci starších rodinných domov ohrození energetickou chudobou. Implementácia výzvy bude realizovaná cez MŽP SR a jeho podriadenú organizáciu - SAŽP.

Časový rozvrh

Q2 2026

OBLASŤ 3: UDRŽATEĽNÁ DOPRAVA

Opatrenia v tejto oblasti podporujú dopravu s nulovými emisiami a jej infraštruktúru, vrátane železníc. Ich prostredníctvom dôjde k napĺňaniu cieľov REPowerEU, pokiaľ ide o zníženie spotreby fosílnych palív v doprave, vyššej efektívnosti tohto sektora, ako aj k akcelerácii prechodu na bezemisné vozidlá vo verejnej doprave prostredníctvom jej ďalšej elektrifikácie.

V danej oblasti ide o zvýšenie (z angl. *scale up*) alokácie a cieľov investícií 1 a 2 komponentu 3 POO. V prípade Investície 1, konkrétne opatrenia SK-C[C3]-[I1.a], dôjde prostredníctvom investície do elektrickej dráhovej trakcie mestskej hromadnej dopravy (nové trolejbusové linky) v Bratislave k ďalšiemu rozšíreniu bezemisnej – elektrickej – mestskej osobnej dopravy, čo je v súlade s cieľmi v oblasti znižovania spotreby fosílnych palív, znižovania emisií CO₂ a ďalších škodlivých látok. V prípade Investície 2 (SK-C[C3]-[I1.2]) dôjde prostredníctvom nákupu nových koľajových vozidiel s elektrickým pohonom k modernizácii a k zatriktívneniu bezemisnej železničnej osobnej dopravy (ucelené vlakové jednotky na elektrický pohon) a bezemisnej mestskej hromadnej dopravy v Bratislave (nové električky), zníženiu emisií CO₂, ďalších škodlivých látok, zníženiu spotreby fosílnych palív, a to aj vďaka zvýšeniu podielu verejnej osobnej dopravy na delbe celkovej prepravnej práce presunom výkonov z individuálnej automobilovej dopravy v regionálnej (vnútroštátnej) i mestskej mobilite. V neposlednom rade dôjde k zvýšeniu kvality a prístupnosti cestovania aj pre občanov so zdravotným znevýhodnením, prípadne s inak obmedzenou schopnosťou pohybu.

Investícia 5: Rozvoj infraštruktúry nízkouhlíkovej dopravy, SK-C[C3]-[I1.a]

V prípade investície 5 ide o rozšírenie opatrenia SK-C[C3]-[I1.a] existujúceho POO. Jeho alokácia na toto opatrenie bola primárne určená na modernizáciu železničných tratí. Investície do elektrickej trakcie dráhovej mestskej hromadnej dopravy (električkové a trolejbusové trate) boli uvedené ako náhradné v prípade, ak by došlo k zdržaniam pri implementácii projektov predpokladaných v oblasti železničnej infraštruktúry.

Investícia 5 umožní realizovať dva projekty rozšírenia elektrickej trakcie verejnej osobnej dopravy v Bratislave aj v prípade, ak sa pôvodnú alokáciu podarí v celom rozsahu využiť na projekty železníc, ako bolo plánované.

Podrobnejší opis dopĺňanej investície je k dispozícii v znení komponentu 3 POO. Nižšie uvádzame len doplňujúce informácie vo vzťahu ku konkrétnemu typu projektov, ktoré sa plánujú realizovať vďaka dodatočnej alokácii v rámci kapitoly REPower EU.

Výzvy

V mestách s najväčšími výkonmi verejnej osobnej dopravy zostáva sčasti nevyužitý potenciál elektrifikácie najviac zaťažených trás a liniek vedúcich kopcovitým terénom. Najmä vozidlami, ktoré umožňujú celodenne prepravu veľkého počtu osôb, a to bez batérií s veľkou kapacitou. Doplnením elektrickej trakcie (trolejbusového vedenia) na vybraných úsekoch je možné značné výkony v súčasnosti zabezpečované naftovými autobusmi nahradiť trolejbusmi alebo parciálnymi trolejbusmi. Dostupné zdroje samospráv, aj so zahrnutím prostriedkov z EŠIF, nestačia na finančné pokrytie viacerých z potrebných projektov.

Ciele

- Znížiť spotrebu fosílnych palív v mestskej hromadnej doprave vďaka elektrifikácii úsekov s významným objemom autobusovej dopravy alebo chýbajúcich úsekov na linkách prechádzajúcich kopcovitým terénom.
- Umožniť v dopravnej obsluhu kopcovitých častí miest, kde využívanie autobusov znamená najvyššiu spotrebu fosílnych palív a zaťaženie emisiami škodlivých látok a hlukom, ešte výraznejšie nahradenie vozidiel využívajúcich fosílnu palivá bezemisnými vozidlami.

Implementácia

- MD SR, ako vykonávateľ, vyzve Bratislavu alebo priamo spoločnosť Dopravný podnik Bratislava, akciová spoločnosť („DPB“), na realizáciu dvoch z pripravovaných projektov rozšírenia siete trolejbusových tratí, pri ktorých štúdia uskutočniteľnosti preukázala spoločenskú efektívnosť a stav prípravy umožňuje realizáciu najneskôr do konca roku 2025. Prijímateľom bude Bratislavou vlastnený DPB, ktorý mestské elektrické dráhy spravuje a prevádzkuje.
- Predpokladá sa výstavba dvoch nových jednotopových trolejbusových tratí s odhadovanými nákladmi spolu 18 mil. eur v dĺžke spolu 10 km. To predstavuje 2 vážené kilometre dráhovej infraštruktúry (v rámci existujúceho POO bol pre nové trolejbusové vedenia stanovený váhový koeficient 0,2). Celkový cieľ SK-C[C3]-I[I1]-T[C3.8] pôvodného opatrenia SK-C[C3]-I[I1.a], ktorý investícia 5 dopĺňa, sa tak zvýši na 51,7 vážených kilometrov modernizovanej, elektrifikovanej alebo rekonštruovanej dráhovej infraštruktúry.

Adresát

MD SR a DPB

Časový rozvrh

- Ukončenie projektovej prípravy a povoľovacích konaní do Q4 2024. Realizácia investície a uvedenie do prevádzky najneskôr do konca Q2 2026.

Investícia 6: Podpora ekologickej osobnej dopravy, SK-C[C3]-I[I2]

V prípade investície 6 ide o rozšírenie opatrenia SK-C[C3]-I[I2] existujúceho POO. Predmetom investície je podpora bezemisnej verejnej osobnej dopravy nákupom nových koľajových vozidiel s elektrickým pohonom. Pôvodná alokácia postačovala na zabezpečenie nákupu 5 ucelených vlakových jednotiek na elektrický pohon.

Investícia 6 umožní obstarat' vyšší počet elektrických vlakov a podporiť tiež nákup nových električiek, čím sa urýchli nahrádzanie výrazne zastaraných koľajových vozidiel novými bezbariérovými, s väčším komfortom cestovania. To prispeje k zvýšeniu atraktívnosti bezemisnej verejnej osobnej dopravy a tým aj rastu podielu bezemisnej dopravy na delbe prepravnej práce. Podrobnejší opis doplnenej investície je v znení komponentu 3 POO. Nižšie uvádzame len doplnujúce informácie vo vzťahu ku konkrétnym typom projektov, ktoré sa plánujú realizovať vďaka dodatočnej alokácii v rámci kapitoly REPower EU.

Výzvy

V koľajovej doprave (vlaky i električky) doteraz odrádza potenciálnych cestujúcich výrazná zastaranosť časti vozidiel (absencia bezbariérového prístupu, klimatizácie, zanedbaný stav, častejšia poruchovosť).

Už prijatý plán dopravnej obslužnosti, ako aj pripravovaná tarifná a dopravná integrácia (väzba na reformu 2 v komponente 3 POO), si vyžaduje ďalej, resp. vo väčšom rozsahu, zlepšiť stav vozidlového parku. Jedným dôvodom je potreba eliminovať doterajšie prevádzkové obmedzenia, napríklad sťažnený a pomalší nástup a výstup cestujúcich do/zo starých vozňov (schoďíky, úzke dvere), ako aj dlhší čas pobytu vlakových súprav v koncových staniciach (nutnosť odpájania, presunu a opätovného zapájania hnacieho vozidla na opačnej strane súpravy). Nové nízkopodlažné bezbariérové elektrické jednotky nastupovanie a vystupovanie uľahčujú a zrýchľujú, navyše sú obojsmerné - umožňujú rýchlejší obrat v koncovej stanici.

Ďalšou výzvou je zlepšiť podmienky na plné využitie potenciálu prínosov z chystanej integrácie, ktorá má optimálne využiť prednosti vlakovej a autobusovej dopravy. To znamená lepšie využitie železníc na prepravu silných prúdov cestujúcich, obmedzenie súbežných autobusových liniek a posilnenie kratších autobusových liniek/ prípojov k vlakom, čo si vyžiada aj podstatne viac prestupov medzi vlakmi a autobusmi. Takáto zmena obvykle v úvodnej fáze naráža na neochotu časti ľudí meniť návyky, ďalším rizikom v SR by mohla byť nevoľa ľudí prestupovať z novších pohodlných autobusov do 40-ročných i starších koľajových vozidiel. Urýchlením obnovy najviac

zastaraných vozidiel v regionálnej železničnej i v mestskej doprave sa podporí prijatie dôležitej reformy POO väčšinou cestujúcej verejnosti. A to nielen ľuďmi, ktorí majú na vlaky či električky presadnúť z autobusov, ale aj ľuďmi, ktorí jazdia denne autom a práve integrácia podporená aj novšími dráhovými vozidlami ich môže získať pre využívanie verejnej osobnej dopravy.

Ciele

- Znížiť spotrebu fosílnych palív vo verejnej osobnej doprave a podporiť jej ďalší rozvoj zlepšením dostupnosti moderných koľajových vozidiel s nulovými emisiami a ich podielu na zabezpečovaní výkonov verejnej osobnej dopravy.
- Zvýšiť kvalitu a prístupnosť cestovania aj pre občanov so zdravotným znevýhodnením alebo s inak obmedzenou schopnosťou pohybu - nákupom nízkopodlažných bezbariérových vozidiel, vybavených informačno-akustickým systémom pre nevidiacich, slabozrakých a nepočujúcich.
- Zvýšiť podiel bezemisnej verejnej osobnej dopravy a na ňu nadväzujúcej nemotorovej dopravy na del'be celkovej prepravnej práce, najmä presunom výkonov z individuálnej automobilovej dopravy, v regionálnej (vnútroštátnej) aj mestskej mobilite.
- Zlepšiť predpoklady na dobré prijatie reformy (integrácie) verejnej osobnej dopravy a plné využitie potenciálu jej prínosov, vďaka lepším prevádzkovým i užívateľským parametrom nových elektrických jednotiek.
- Podporiť využitie potenciálu novej električkovej trate vedúcej cez najväčšiu štvrť Bratislavy – Petržalku a nahradiť bezemisnou dopravou podstatnú časť výkonov, ktoré sú zatiaľ realizované dieselovými autobusmi a individuálnou automobilovou dopravou.

Implementácia

- MD SR, na základe priamych vyzvaní, zazmluvní prijímateľov podpory na zakúpenie ekologických koľajových vozidiel. Z dodatočných zdrojov REPowerEU sa očakáva nákup ďalších 5 nových ucelených vlakových jednotiek na elektrický pohon a tiež 10 električiek s kapacitou uvažovanou v pôvodnej kalkulácii nákladov POO alebo primerane nižší počet veľkokapacitných električiek.
- Na poskytovanie zdrojov budú platiť rovnaké podmienky ako v prípade modernizácie koľajových vozidiel zahrnutej už v existujúcom POO, okrem spoločnosti Železničná spoločnosť Slovensko, a.s. („ZSSK“) bude ďalším prijímateľom DPB. Využívanie vozidiel bude naviazané na zmluvy o dopravných službách vo verejnom záujme. Vzhľadom na dlhé dodacie lehoty nových koľajových vozidiel sa predpokladá využitie opcií na ďalšie vozidlá v už jestvujúcich zmluvách dopravcov, ktorých využitiu doteraz bránilo chýbajúce finančné krytie. V takomto prípade by nové elektrické vlaky a električky mali byť nasadené do prevádzky v roku 2025.

Adresáti

MD SR, ZSSK, DPB

Časový rozvrh

- Uzavretie zmlúv, resp. uplatnenie zmluvných opcií na ďalšie bezemisné koľajové vozidlá verejnej osobnej dopravy do Q4 2023. Uvedenie nových vozidiel do prevádzky do konca Q1 2026.

OBLASŤ 4 : ROZVOJ ZELENÝCH ZRUČNOSTÍ

Realizáciu kapitoly REPowerEU a splnenie jej cieľov, najmä pokiaľ ide o úspory energií a rýchle nahradenie fosílnych palív a prechod na čistú energiu, nebude možné zabezpečiť len reformami a investíciami v oblasti energetickej infraštruktúry, výroby a dodávok zariadení na výrobu energie z OZE a ďalších inovatívnych technológií, vytvorenia zodpovedajúceho regulačného rámca, či ďalšieho budovania obehového hospodárstva. Nielen REPowerEU, ale aj ďalšie ciele EÚ, najmä v oblasti boja s klimatickou krízou, či prechodu na zelenú ekonomiku, je možné realizovať len s pomocou kvalifikovaných ľudí, disponujúcich adekvátnymi zručnosťami a znalosťami. Slovensko sa preto zameria v rámci kapitoly REPowerEU aj na rozvoj zelených zručností, a to prostredníctvom podpory inovácií na poli vzdelávania, vzdelávania pedagogických zamestnancov a adaptácie a inovácií existujúcich študijných programov, vrátane technických a ďalších podmienok, ktoré umožnia zabezpečiť dostatočné množstvo pracovníkov, ktorí tak budú schopní podporiť zelenú transformáciu.

Oblasť „Rozvoj zelených zručností“ zahŕňa 1 reformu – Podpora vzdelávania a rozvoja zručností pre zelenú transformáciu a 1 investíciu – Podmienky na vzdelávanie a rozvoj zručností pre zelenú transformáciu. Účelom opatrení v tejto oblasti je reflektovať aktuálnu situáciu v oblasti stredného školstva, na trhu práce a služieb, rozvoj inovatívnych technológií, narastajúci záujem o OZE a pod. z hľadiska schopnosti reagovať na výzvy, ktoré prináša zelená transformácia a podporiť lepšiu pripravenosť stredných odborných škôl na vzdelávanie v oblasti zelených zručností.

Cieľom reformy je inovovať a adaptovať existujúce študijné programy a zároveň odstrániť prekážky zvyšovania počtu existujúcich študijných programov, s nimi súvisiaci potreba vytvorenia vzdelávacích programov na prípravu učiteľov a majstrov odbornej výchovy, ako aj vytvorenie vzdelávacích programov na zvyšovanie alebo získanie zelených zručností dospelých, aby dostatočne reagovali na meniace sa požiadavky trhu práce (vrátane možných partnerstiev so zainteresovanými stranami v oblasti školstva, regionálnych samospráv, poskytovateľov odbornej prípravy a priemyslu³²) a podporovali tak plnenie cieľov v oblasti zelenej transformácie. Reforma prispieje k postupnej adaptácii študijných programov na úrovni stredných škôl do praxe. Investícia má vytvoriť materiálno-technické, organizačné a ďalšie podmienky na vzdelávanie a praktické vyučovanie na dotknutých školách a tvorbu potrebných edukačných materiálov. Spojeným efektom reformy a investície sa odstráni prekážka, pre ktorú nebolo možno rozširovať a prehĺbovať kvalifikáciu v oblasti zelených zručností vo vzdelávaní s ohľadom na najnovšie poznatky a technológie v zelenej transformácii. Samotné vzdelávacie procesy pre dospelých pokrýva slovenská alokácia Európskeho sociálneho fondu, preto nebude, pre zamedzenie rizika dvojitého financovania, uhrádzaná v rámci investície.

³² Napr. Pakt pre zručnosti [https://pact-for-skills.ec.europa.eu/index_en]

Reforma 6: Podpora vzdelávania a rozvoja zručností pre zelenú transformáciu

Časť 1 – Adaptácia existujúcich vzdelávacích programov stredných odborných škôl

Výzvy:

Vysoké tempo inovácií, rýchlosť a rozmanitosť zmien má za následok nedostatok kvalifikovaných technických odborných pracovníkov na trhu práce a/alebo služieb, disponujúcich znalosťami a zručnosťami v oblasti OZE (energia vyrábaná pomocou tepelných čerpadiel, energie z biomasy, slnečná energia, geotermálna energia), inteligentných technológií, energetických služieb.

Nedostatok kvalifikovaných pracovníkov je tiež spôsobený nedostatočným alebo nesprávnym vyhodnocovaním signálov o potrebách trhu práce a služieb. Vzdelávací systém nemá dostatok správnych dát a stimulov, ktoré by boli podnetom na jeho rýchlejšiu adaptáciu, zohľadňujúc rýchlo sa meniace potreby praxe. Dostupnosť kvalitných a relevantných dát v prvotných fázach procesu určovania najvyššieho počtu prijatých žiakov prvého ročníka stredných odborných škôl je preto nevyhnutou podmienkou na zabezpečenie súladu odborného vzdelávania s potrebami trhu práce a služieb.

Na trhu práce absentuje dostatočný počet kvalifikovaných pracovníkov v oblasti inštalácie a servisu zariadení a technologických riešení, potrebných pre zelenú transformáciu, najmä pokiaľ ide o OZE a súvisiace služby. Napr. z analýzy Slovenského zväzu pre chladenie, klimatizáciu a tepelné čerpadlá vyplýva, že na to, aby bolo možné zdvojnásobiť mieru zavádzania tepelných čerpadiel v priebehu nasledujúcich piatich rokov, je nutné počítať s výrazným navýšením vzdelávacích a tréningových kapacít v tejto oblasti. Elektromobilita, hybridné vozidlá, resp. rozvoj zelenej mobility ako takej, vyvoláva požiadavky na zvýšenie počtu stredoškolsky vzdelaných odborníkov. Nárast počtu elektromobilov, resp. iných bezemisných vozidiel, či už v oblasti individuálnej (osobnej a nákladnej) alebo hromadnej dopravy, vyvolá potrebu dostatočného počtu pracovníkov nielen na strane výroby (výroba automobilov na Slovensku predstavuje vysoký podiel na tvorbe HDP), ale aj dopytu po zodpovedajúcich službách.

Celková dodatočná potreba pracovných síl a nahradzujúci dopyt v zamestnaniach s najvyššou dodatočnou potrebou pracovných síl v sektore:³³

Zamestnanie SK ISCO-08	Dodatočná potreba pracovných síl v SR v období 2021 – 2025 (v počte zamestnancov)	Podiel nahradzujúcich o dopytu v SR v období 2021 – 2025	Dodatočná potreba pracovných síl v sektore v období 2021 – 2025 (v počte zamestnancov)
7233007 Mechanik, opravár strojov a zariadení v energetike	219 – 319	78,00%	102 – 202
3113011 Technik podpory inžinieringu v energetike	60 – 160	67,20%	54 – 154
2151019 Špecialista správy a údržby energetických zariadení	62 – 162	78,70%	45 – 145
3113010 Technik údržby energetických a plynárenských zariadení	177 – 277	77,80%	34 – 134
3131007 Operátor výrobných a rozvodných energetických zariadení	108 – 208	100,00%	29 – 129
3113025 Technik energetik technológ	90 – 190	65,70%	26 – 126

Zdroj: spracovanie TRIXIMA Bratislava, metodická poznámka č. 53

³³ <https://www.sustavapovolani.sk/strategie/prehľad-strategii/sektorova-rada-pre-energetiku-plyn-a-elektrinu/vyvojove-tendencie/>

Ciele:

- Adaptovať a inovovať existujúce školské vzdelávacie programy na stredných odborných školách, vrátane zavedenia inovovaného kurikula študijných odborov stredných odborných škôl tak, aby reflektovali ciele REPowerEU a potreby trhu práce. Ide o školské vzdelávacie programy, ktoré pripravujú žiakov na budúce povolanie v oblasti OZE a elektromobility, pričom pôjde o modulový systém výučby v týchto študijných odboroch na školách.
- Motivovať učiteľov stredných odborných škôl, prostredníctvom vzdelávacích programov pre učiteľov (z angl. *teach the teachers*) a pedagógov odbornej výchovy (z angl. *train the trainers*) k získaniu zručností a znalostí so zameraním najmä na OZE, energetické služby, inteligentné (z angl. *smart*) technológie.
- Inovované školské vzdelávacie programy stredných odborných škôl sa budú týkať oblasti zelených zručností a budú orientované najmä na:
 - OZE (napr. slnečná, veterná energia, geotermálna energia, biomasa, energia vyrobená pomocou tepelných čerpadiel),
 - elektromobilitu,
 - energetickú efektívnosť,
 - vodíkové, prípadne ďalšie bezemisné technológie,
 - Inteligentné (z angl. *smart*) technológie,
 - cirkulárnu ekonomiku (obehové hospodárstvo),
 - environmentálne vzdelávanie,
 - obehové bio hospodárstvo
 - rozvoj výroby biometánu a organických hnojív
 - udržanie a obnovu produkčnej kapacity pôdy

Implementácia:

- Zavedenie inovovaného kurikula študijných odborov stredných odborných škôl so zameraním na zelenú transformáciu a digitalizáciu.
- Aktualizácia normatívo materiálo-technického a priestorového zabezpečenia vybraných študijných odborov stredných odborných škôl v oblasti zelených zručností.

Časť 2 – Vytvorenie nových vzdelávacích programov profesijného rozvoja pre pedagogických zamestnancov.

Výzvy:

Globálne spoločenské, environmentálne a technologické výzvy, vrátane zelenej transformácie, prinášajú tlak na zmenu smerovania výchovy a prípravy novej generácie pre budúce pracovné uplatnenie. To kladie zvýšené požiadavky aj na stredné odborné školy, aby adekvátnym spôsobom na už aktuálne trendy, aj budúce potreby trhu práce, reagovali. Prechod na čistou energiu predstavuje nové príležitosti na trhu práce pre žiakov, ale taktiež môže zabezpečiť nové – rekvifikované pracovné príležitosti – pre už aktívnych pracovníkov z odvetví, ktoré prechádzajú alebo stoja na prahu výraznej transformácie. Potreba nových zručností a znalostí je však v prvom rade potrebná na strane učiteľov a ďalších pedagogických pracovníkov stredných odborných škôl, ktorí budú následne schopní odovzdávať získané nové znalosti nielen žiakom, ale aj ďalším učiteľom a pedagogickým zamestnancom.

Ciele:

Vytvoriť nové programy vzdelávania v oblasti zelených zručností prostredníctvom vzdelávacích programov pre učiteľov odborných predmetov (z angl. *teach the teachers*) a pedagógov odbornej výchovy (majstrov odbornej výchovy) (z angl. *train the trainers*).

Implementácia:

- Zmena kvalifikačných štandardov pre prípravné vzdelávanie učiteľov stredných odborných škôl, ako aj samotných programov vzdelávania a odbornej prípravy učiteľov a pedagogických zamestnancov (majstrov odbornej výchovy) stredných odborných škôl..
- V rámci profesijného rozvoja učiteľov a ďalších pedagogických zamestnancov stredných odborných škôl budú súčasťou modulového vzdelávania najmä nasledujúce oblasti:
 - OZE (napr. slnečná, veterná energia, geotermálna energia, biomasa, energia vyrobená pomocou tepelných čerpadiel),
 - energetická efektívnosť,
 - vodíkové, prípadne ďalšie bezemisné technológie
 - inteligentné (z angl. *smart*) technológie,
 - cirkulárna ekonomika (obehové hospodárstvo),
 - klimatická zmena, ochrana životného prostredia,
 - obehové bio hospodárstvo,
 - rozvoj výroby biometánu a organických hnojív,
 - udržanie a obnovu produkčnej kapacity pôdy

Časť 3 – Vytvorenie akreditovaných modulových vzdelávacích programov ďalšieho vzdelávania dospelých so zameraním na zelené zručnosti

Výzvy:

Prechod na čistú energiu, resp. zelená transformácia ako taká, predstavuje nové, rekvalifikované pracovné príležitosti, aj pre pracovníkov už aktívnych na trhu práce, najmä z odvetví, ktoré prechádzajú alebo stoja na prahu výraznej transformácie. Za týmto účelom je však potrebné poskytnúť takýmto zamestnancom možnosť získať zelené zručnosti a s tým spojené digitálne zručnosti, a to aj prostredníctvom získavania nových zručností (z angl. *reskilling*) a zlepšovania a rozširovania existujúcich zručností (z angl. *upskilling*).

Ciele:

- Zvýšiť efektívnosť škôl, kvalifikáciu učiteľov, posilniť flexibilitu systému vzdelávania, ako aj podporiť vzdelávanie dospelých..
- Tvorba vzdelávacích programov ďalšieho vzdelávania podľa zákona č. 568/2009 Z.z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov („**Zákon o celoživotnom vzdelávaní**“) prostredníctvom Centier odborného vzdelávania a prípravy, pripravujúcich na povolanie, skupinu povolání alebo odborných činností v rámci zelených zručností súvisiacich s príslušným študijným odborom alebo s príslušným učebným odborom, v ktorom stredná odborná škola poskytuje odborné vzdelávanie a prípravu.

Implementácia:

- Zmena kvalifikačných a hodnotiacich štandardov daných kvalifikácií, ako aj samotných programov vzdelávania a odbornej prípravy učiteľov odborných predmetov a majstrov odbornej výchovy.

Adresát

- Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky („**MŠVVŠ SR**“)

Časový rozvrh

Do **Q4 2024**

Investícia 7: Podmienky na vzdelávanie a rozvoj zručností pre zelenú transformáciu

Časť 1 – Zabezpečenie materiálno-technického, organizačného a priestorového vybavenia na teoretické a praktické vyučovanie

Výzvy:

Slovenský trh práce vykazuje aktuálne nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily v oblasti zelených zručností, preto je potrebné počítať s výrazným navýšením vzdelávacích a tréningových kapacít. Bez ohľadu na to, či ide o vzdelávanie a získavanie zelených zručností v rámci kontinuálneho vzdelávania, adaptáciu a inovácie existujúcich študijných programov alebo ďalšieho vzdelávania pre zamestnancov, okrem samotných vzdelávacích aktivít je potrebné vytvoriť aj adekvátne materiálno-technické, organizačné a priestorové podmienky, a to tak na samotné vzdelávanie (získavanie teoretických znalostí a zručností), ako aj na získanie praktických zručností (dielne, odborné učebne, technické a technologické vybavenie).

Ciele investície:

- Vytvoriť materiálno–technické, organizačné a priestorové podmienky, vrátane vybavenia škôl/učební na teoretické a praktické vyučovanie a taktiež potrebných edukačných prostriedkov.
- Zvýšiť atraktivitu odborného vzdelávania v oblasti zelených a digitálnych zručností v spolupráci so zainteresovanými stranami, napr. aj prostredníctvom partnerstiev pre zručnosti.

Implementácia:

- Technické vybavenie vzdelávacích priestorov na vyučovanie na získavanie teoretických a praktických zručností v priestoroch škôl, vrátane potrebných úprav daných priestorov, za účelom inštalácie technického a technologického vybavenia na teoretické a praktické vyučovanie, informačnej a komunikačnej techniky na účely vzdelávania v oblasti zelených zručností. Do Q3 2025 bude vybavených na realizáciu teoretického a praktického vzdelávania 6 stredných odborných škôl so vzdelávacími programami zameranými na OZE a 7 škôl so zameraním na oblasť elektromobility.
- Tvorba edukačných materiálov v oblasti zelených zručností.
- Zabezpečenie materiálno – technického vybavenia bude zahŕňať potrebné stavebné úpravy priestorov škôl, vrátane demontáže zastaranej technológie, prípadne ďalšie úpravy technického stavu tak, aby v danej budove mohla byť vytvorená predmetná učebňa. Cieľom týchto úprav je umožniť aj efektívne a bezpečné využívanie technológií počas výučby.
- Materiálno-technické vybavenie a zrealizované potrebné úpravy zstanú integrálnou súčasťou stredných odborných škôl aj po Q2 2026 a budú naďalej slúžiť na zabezpečovanie praktického a teoretického vzdelávacieho procesu žiakov stredných odborných škôl.
- Takto vybavené stredné odborné školy zároveň vytvoria podmienky na vzdelávanie dospelých v predmetných oblastiach, avšak vzhľadom na to, že samotné vzdelávacie procesy pokrýva slovenská alokácia Európskeho sociálneho fondu, pre zamedzenie rizika dvojitého financovania, nebude uhrádzaná v rámci investície.

Adresát

- MŠVVŠ SR

Časový rozvrh

Q3 2025

Časť 2 – Vzdelávanie pedagogických zamestnancov (učiteľov odborných predmetov a majstrov odbornej výchovy)

Výzvy:

Prechod na čistú energiu predstavuje nové príležitosti na trhu práce pre žiakov, ale taktiež môže zabezpečiť nové – rekvifikované pracovné príležitosti – pre už aktívnych pracovníkov z odvetví, ktoré prechádzajú alebo stoja na prahu výraznej transformácie. Potreba nových zručností a znalostí je však v prvom rade potrebná na strane učiteľov a ďalších pedagogických zamestnancov, ktorí budú následne schopní odovzdávať získané nové znalosti nielen žiakom, ale aj ďalším učiteľom a pedagogickým pracovníkom.

Ciele

- Prehĺbiť alebo rozšíriť kvalifikáciu pedagogických zamestnancov stredných odborných škôl prostredníctvom vzdelávacích programov v oblasti zelenej transformácie.
- Zvýšiť odborné kompetencie pedagogických zamestnancov stredných odborných škôl a poskytnúť im rozšírené alebo nové vedomosti a zručnosti v oblasti zelenej transformácie.

Implementácia:

- Vzdelávanie pedagogických zamestnancov bude zabezpečené prostredníctvom novozavedených programov zameraných na profesijný rozvoj pedagogických zamestnancov stredných odborných škôl a bude prebiehať v novo vybavených priestoroch stredných odborných škôl určených na teoretické a praktické vyučovanie.
- Realizácia výučby učiteľov odborných predmetov a majstrov odbornej výchovy v príslušných vzdelávacích programoch vo vybraných školách podľa aktualizovaných a inovovaných vzdelávacích programov v požadovaných podmienkach (napríklad normatívy materiálno-technického a priestorového vybavenia).
- Pedagogickí zamestnanci budú vzdelávaní lektormi, ktorí budú autormi vzdelávacích dokumentov, disponujúcimi skúsenosťami z praxe i pedagogiky a zároveň budú odbornými garantmi vzdelávacieho modulu.
Takto vzdelaní pedagogickí zamestnanci stredných odborných škôl sa stanú pedagógmi, ktorí rekvifikáciou vo vzdelávacom kurze nadobudnú odborné poznatky a dokážu ďalej vzdelávať žiakov stredných odborných škôl v predmetných moduloch v súlade s požiadavkami praxe. Celkový počet absolventov všetkých modulov vzdelávania, ktorí nadobudnú potrebnú kvalifikáciu v konkrétnom module vzdelávacieho kurzu v oblasti OZE a Elektromobility bude do Q3 2025 180, z toho záväzný bude celkový súčet 162 absolventov.
- V školskom roku 2022/2023 nastúpilo do 1. ročníka na existujúcich stredných odborných školách v študijných odboroch Technik energetických zariadení budov a Autotronik 370 žiakov, po zavedení inovovaného vzdelávacieho programu v roku 2024, zabezpečení materiálno - technického vybavenia škôl a vzdelávania pedagogických zamestnancov, budú môcť byť títo žiaci v poslednom 4. ročníku vzdelávaní aj v inovovaných vzdelávacích programoch.
- V súlade s § 29 ods. 5 a 6 Zákona o odbornom vzdelávaní³⁴ MŠVVŠ SR zverejnilo upravený počet žiakov prvého ročníka v dennej forme štúdia stredných odborných škôl pre školský rok 2023/2024. Pre odbor Technik energetických zariadení budov bol k 31. januáru 2023 zverejnený počet žiakov 150 a Autotronik počet žiakov 238. Ide o maximálny počet žiakov stredných odborných škôl, ktoré môže škola v školskom

³⁴ Zákon č. 61/2015 Z.z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov („Zákon o odbornom vzdelávaní“).

roku 2023/2024 prijať, avšak počet žiakov, ktorí začnú na týchto odboroch študovať, nie je možné v súčasnosti záväzne stanoviť, možno však predikovať, že pôjde o podobný počet žiakov, (ako v prípade školského roka 2022/2023), ktorí budú v šk. roku 2025/2026 v 3. ročníku vzdelávania aj v inovovaných vzdelávacích programoch. Zároveň je potrebné poznamenať, že počas prvých dvoch rokov vzdelávania žiaci stredných odborných škôl získavajú všeobecné vzdelanie a následné špeciálne odborné vedomosti a zručnosti, vrátane praktických poznatkov na výkon konkrétnych pracovných činností a funkcií získavajú v 3. a 4. ročníku štúdia, preto nie je možné uvažovať so žiakmi, ktorí budú v školskom roku 2025/2026 študovať v 1. alebo 2. ročníku. Z tohto dôvodu predpokladáme, že do Q2 2026 bude záväzne študovať a absolvuje štúdium v predmetných inovovaných školských vzdelávacích programoch 565 žiakov.

Adresát

- MŠVVŠ SR

Časový rozvrh

Do **Q3 2025** ukončené vzdelávanie pedagogických zamestnancov stredných odborných škôl.

Do **Q2 2026** ukončené vzdelávanie žiakov 4.ročníka stredných odborných škôl a prebiehajúce vzdelávanie žiakov 3.ročníka stredných odborných škôl.

OBLASŤ 5: KOMUNIKÁCIA A KOORDINÁCIA

Investícia 8: Podpora kapacít a komunikácie – (scale up) investície 4 komponentu 16

Časť 1 – Komunikácia

Komunikačná stratégia v rámci kapitoly REPowerEU, bude koherentná s komunikáciou samotného POO, pričom všetky navrhované komunikačné aktivity sa sústredia najmä na podporu nižšie uvedených konkrétnych opatrení za účelom ich úspešnej implementácie tak, ako vyžaduje aj Systém implementácie POO.

Všetky komunikačné aktivity sa zamerajú na konkrétne reformné a investičné opatrenia REPowerEU využívajúc behaviorálny prístup, a teda dizajn riešení identifikovaných na základe dôkladných analýz cieľovej skupiny a iných dát s jasným merateľným ukazovateľom ako výsledkom. Súčasťou komunikácie bude aj aktívna podpora realizácie identifikovaných opatrení v prípade, že komunikačná aktivita môže prispieť k ich splneniu. Na základe neskorších pravidelných behaviorálnych analýz sa bude posudzovať potreba komunikácie daného opatrenia.

Výzvy

Slovensko v súčasnosti čelí bezprecedentnému množstvu dezinformácií a manipuláciám s informáciami³⁵. Až 54 %³⁶ Slovákov verí v konšpiračné teórie a manipulatívne naratívy. V priemere 84 % občanov EÚ³⁷ súhlasí s tým, že Únia by mala čo najskôr znížiť svoju závislosť od ruských zdrojov energie. Na Slovensku si to však myslí len 55 % ľudí, čo je najmenej z celej EÚ. Navyše, len 53 % Slovákov súhlasí s tým, že Slovensko by malo znížiť energetickú závislosť na Rusku.

Realizácia v súčasnosti implementovaných opatrení POO už teraz často naráža na šírenie dezinformácií o detailoch opatrení. Dezinformačné naratívy ohľadom POO sa navyše šíria najmä v prostredí antisystémových politických strán ako aj v prostredí konšpiračných médií. Tým vzniká odpor, resp. nepripravenosť verejnosti na dané opatrenie, čo ho môže priamo ohroziť. Zo skúseností počas doterajšej implementácie jednotlivých reforiem a investícií je zrejmé, že podpora efektívnej a včasnej komunikácie je kľúčovým faktorom pre úspešnú implementáciu.

Vzhľadom na implementačnú prax má na úspech realizácie jednotlivých opatrení priamy dopad aj jednotná, koordinovaná a na dátach postavená komunikácia. V záujme efektívnej implementácie jednotlivých opatrení zaradených v kapitole REPowerEU sú potrebné dodatočné komunikačné aktivity tak na úrovni Národnej implementačnej a koordinačnej autority („NIKA“) ako i jednotlivých vykonávateľov, ktoré podporia opatrenia v oblasti úspor energií, diverzifikácie dodávok energií a akcelerácie zavádzania obnoviteľných zdrojov energie tak v priemysle, ako aj v domácnostiach, vrátane výroby elektriny a celkovo tak prinesú väčšie povedomie v oblasti boja proti klimatickej kríze, ochrany životného prostredia a budovania energetickej nezávislosti.

Z existujúcich skúsenosti z implementácie POO vyplýva, že jednotliví vykonávatelia síce disponujú komunikačnými oddeleniami, tieto sú však často poddimenzované (často s približne tromi ľuďmi) a zodpovedajú za agendu, ktorá sa väčšinou sústreďuje najmä na novinárske otázky a mediálne témy súvisiace so štatútarmi ministerstiev. Strategické plánovanie komunikácie prakticky neexistuje, vecné sekcie zodpovedné za kľúčové reformy a investície často s komunikačnými oddeleniami nekomunikujú alebo dostávajú len minimálnu pomoc. Právomoc NIKA podľa § 4 Zákona o mechanizme³⁸ riadiť a usmerňovať komunikáciu týkajúcu sa POO sa ukazuje ako dôležitý jednotiaci prvok pre celú komunikáciu POO.

Centralizácia hlavných naratívov, usmerňovanie strategického smerovania, ako aj pravidelná komunikácia s rezortmi a podpora ohľadom ich komunikačných priorit sa ukazuje ako dobre fungujúci model s motivačným efektom na vykonávateľov. Na základe analýz, ktoré budú vychádzať z konkrétnych potrieb komunikácie jednotlivých reforiem a investícií, bude vzniknutý behaviorálny tím usmerňovať vykonávateľov a podporovať ich v

³⁵ Dáta Policajného zboru SR, 2022

³⁶ Globsec Trends 2022

³⁷ Eurobarometer 2022

³⁸ Zákon č. 368/2021 Z.z. o mechanizme na podporu obnovy a odolnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov („**Zákon o mechanizme**“).

plnení mílnikov a cieľov čo najefektívnejšie a najadresnejšie pre určenú cieľovú skupinu. Tím bude vykonávateľom poskytovať konzultácie, tréningy, zjednocovať komunikačné naratívy, poskytovať dátové analýzy, UX a CX podporu, ako aj pomáhať realizovať komunikačné kampane vrátane aktivít priamo v regiónoch s cieľom podporiť konkrétne opatrenia REPowerEU.

Ciele

- prispieť k zníženiu spotreby plynu, a tým aj závislosti Slovenska na ruských fosilných palivách komunikáciou konkrétnych opatrení REPowerEU tým cieľovým skupinám, ktorých sa dané opatrenia týkajú,
- vniesť do verejného priestoru faktické a podložené informácie o prínosoch konkrétnych opatrení REPowerEU pre jednotlivé cieľové skupiny, a tak zamedziť možným dezinformáciám,
- podporiť vykonávateľov jednotlivých reforiem a investícií v efektívnej komunikácii s inovatívnymi prvkami, ktorá podporí úspešné napĺňanie mílnikov a cieľov REPowerEU.

Implementácia

- zriadiť osobitnú jednotku behaviorálnej komunikácie špecificky dedikovanej na podporu opatrení opísaných v tejto časti pre realizáciu jednotlivých komunikačných aktivít so zameraním sa na rôzne cieľové skupiny (B2B, B2C). Táto jednotka bude špecificky zameraná na podporu jednotlivých vykonávateľov reforiem a investícií zaradených v REPowerEU a prispievať k ich efektívnej implementácii a navrhovaní inovatívnych spôsobov ako zvýšiť záujem potenciálnych prijímateľov. Na základe pravidelného vyhodnocovania dát k jednotlivým témam sa môžu konkrétne aktivity meniť v závislosti od vyhodnotenia lepšieho zacielenia.

Tím by pozostával z troch expertov zameraných na dátové analýzy, prieskum skupín koncových používateľov; UX, UI a CX analýzy, na základe ktorých budú identifikované príležitosti pre behaviorálne intervencie, navrhnutý dizajn riešení, či testovaná užívateľská skúsenosť po pilotnom nasadení. V neposlednom rade sa bude tvoriť PR stratégia a nasadzovať navrhované riešenia na rôzne platformy. Vybraní experti budú usmerňovať vykonávateľov a podporovať ich v plnení mílnikov a cieľov na základe analýz, ktoré budú vychádzať z konkrétnych potrieb komunikácie jednotlivých reforiem a investícií.

Komunikačné aktivity súvisiace s implementáciou REPowerEU budú zamerané najmä na tri časti tejto kapitoly:

(i) Energetika a povoloňacie procesy

Pre čiastkové opatrenie 1 sa komunikačne podporí reforma povoloňacích procesov s dôrazom na pozitíva vyplývajúce s rozširovaním využívania OZE, podporené aj zjednodušením povoloňacích procesov, pri zachovaní participatívneho prístupu a verejných konzultácií.. Pre čiastkové opatrenie 6 sa poskytne napr. grafická, programátorská, UX, UI a ďalšia potrebná podpora pri tvorbe interaktívnej mapy produkčného potenciálu pre výrobu bioplynu a bio-metánu s geopriestorovými informáciami, podporí sa vytvorenie verejne dostupných katalógov technológií a technologických postupov v oblasti spracovania bio-odpadu ako sa aj podporí pre tvorbu užívateľsky priateľskej web aplikácie. Adresátni vyššie uvedených komunikačných aktivít budú užívatelia pôdy a výsledkom komunikačnej podpory bude spustenie verejnej interaktívnej mapy a verejne dostupných katalógov technológií.

V prípade reformy 2 bude podporená aj zrozumiteľná komunikácia tzv. go-to zón pre rozvoj veternej energie. Podpora sa zameria najmä na dve cieľové skupiny: odbornú verejnosť, resp. potenciálnych investorov, ktorej sa vytvorenie pilotných go-to zón budú priamo dotýkať a širokej verejnosti, ktorej budú komunikované pozitíva vyplývajúce s rozširovaním využívania veternej energie ako obnoviteľného zdroja energie a zároveň zachovanie zodpovedného prístupu k ochrane životného prostredia. Pre čiastkové opatrenie 2 sa komunikačne podporí zavádzanie pilotných vodíkových technológií do praxe prostredníctvom konkrétnych tém uvedených v akčnom pláne. Adresátom komunikačných aktivít bude odborná verejnosť. Pre čiastkové opatrenie 3 sa vybranými komunikačnými aktivitami podporí pozitívny vplyv investícií do elektrizačnej sústavy na ďalšie

rozširovanie využívania OZE na Slovensku a pozitívny dopad na energetickú bezpečnosť a tiež ochranu klímy a ochranu ovzdušia. Cielená komunikácia a vybrané on-line a off-line aktivity, vyhodnotené na základe dát a identifikovaní určenej cieľovej skupiny, budú zamerané najmä na zvýšenie informovanosti o reforme a podpore informovaných rozhodnutí účastníkov trhu.

Komunikačné aktivity sa v prípade investície 1 zamerajú na podporu pozitívneho vnímania investícií do elektrizačnej sústavy a distribučných sústav z hľadiska bezpečnosti a robustnosti danej infraštruktúry, prostredníctvom ktorej bude zároveň podporený ďalší rozvoj OZE na Slovensku, v záujme dosiahnutia uhlíkovej neutrality do roku 2050 s 55 % poklesom emisií skleníkových plynov v EÚ do roku 2030.

(ii) Obnova a spravovanie budov

V rámci reformy 3 sa komunikačne podporia informačné a motivačné semináre pre lepšiu správu, prevádzkovanie a obnovu verejných budov. Adresátom budú správcovia verejných budov. Pri investícii 2 sa zavedie komunikačná podpora a komunikácia „rýchlych opatrení“ na zlepšenie energetickej hospodárnosti a efektívnosti budov ako príklad dobrej praxe pre ostatných vlastníkov budov. Príklady budú motivačné aj vďaka podloženiu dátami - na konkrétnych príkladoch bude možné demonštrovať, koľko sa dá usporiť aj vďaka týmto opatreniam.

Pre reformu 5 sa podporí simulácia merania úspory energií, ktorá zvýši dopyt po väčšej obnove rodinných domov a zároveň usmerní domácnosti ako postupovať. Pre domácnosti trpiace energetickou chudobou v investícii 4 sa bude podporovať zvýšenie povedomia verejnosti o prínosoch a možnostiach úspor energie formou kampane v teréne priamo v regiónoch a prostredníctvom tých kanálov, ktoré z dát vyplynú ako najlepšie pre túto cieľovú skupinu.

Komunikáciou sa budú špecificky oslovovať domácnosti ohrozené energetickou chudobou, ktoré môžu mať zložitejší prístup k bežným komunikačným kanálom. Podporí sa propagácia priamo v teréne či prostredníctvom jednoduchých seminárov v obciach a mestách so simuláciou a presným popisom rýchlych a čiastkových opatrení, ktoré týmto domácnostiam pomôžu okamžite znížiť spotrebu energie na vykurovanie. Podporí sa propagácia zavádzania rôznych OZE s presným vyčíslením o úsporách, ktoré bude môcť motivovať ľudí pre ich použitie.

(iii) Rozvoj zelených zručností

Komunikačné aktivity budú pre časť 3 aktívne propagovať modulové vzdelávacie programy so zameraním na zelené zručnosti. Komunikácia sa zameria na aktívnu motiváciu k odbornému štúdiu na stredných odborných školách, ktoré poskytujú aj vzdelávanie v oblasti zelených zručností. Adresátmi komunikačných aktivít bude mladá generácia.

Adresát

ÚV SR

Časť 2 – Koordinácia

Na zaistenie úspešného splnenia cieľov REPowerEU, berúc do úvahy aj skúsenosti z implementácie POO, je potrebné koherentným spôsobom zabezpečiť centrálnu koordináciu implementácie reforiem a investícií v rámci REPowerEU. Ako vyplýva z prierezového charakteru a obsahu opatrení v jednotlivých štyroch kľúčových oblastiach - Energetika a povoľovacie procesy, Obnova a spravovanie budov, Udržateľná doprava a Rozvoj zelených zručností - zvýši sa miera potreby koordinácie, súvisiacich potrebných aktivít, ako aj odbornosti, zohľadňujúc, okrem iného, časový rámec na úspešnú realizáciu reforiem a investícií v jednotlivých oblastiach.

Výzvy

Hlavnou výzvou súvisiacou so vznikom a implementáciou kapitoly REPowerEU je zabezpečenie dostatočných odborných kapacít a personálneho vybavenia nevyhnutného na koordináciu súvisiacich procesov. Je preto nevyhnutné posilniť administratívne kapacity na úrovni koordinácie POO a REPowerEU a podporiť tak úspešnú implementáciu strategických reforiem a investícií. V rámci zabezpečenia dostatočných odborných kapacít je potrebné podporiť špecializáciu a zvýšenie odbornosti zamestnancov, ktorí budú zapojení do implementácie kapitoly REPowerEU a zachovať tak vysoký štandard, ktorý sa ukázal ako jeden z kľúčových faktorov v doterajšom priebehu úspešnej implementácie POO.

Potreba zabezpečenia dostatočných administratívnych kapacít u jednotlivých vykonávateľov, ktorí čelia najväčším nedostatkom odborných kapacít spojených s novými opatreniami REPowerEU, sú explicitne vyjadrené vo vyčíslení nákladov pri jednotlivých investíciách. Vzhľadom na vybudovanie potrebnej dodatočnej expertízy na centrálnej úrovni koordinačnej autority sú však potrebné dodatočné administratívne kapacity, ktoré zabezpečia koordináciu a dohľad nad zabezpečením riadneho plnenia míľnikov a cieľov a zároveň, ktoré budú monitorovať progres v čiastkovom plnení jednotlivých opatrení v súlade so systémom včasného varovania, identifikovaní implementačných rizík a navrhovaním ich mitigácie. Dodatočná expertíza je priamo naviazaná na jednotlivé navrhované reformy a investície a to špecificky:

- Projektový manažér pre opatrenia týkajúce sa budov (zameranie: rýchle opatrenia, príprava pasportizácie, koordinácia prípravy rozšírenia a úpravy schém, vytvorenie systému správy dát o manažment budov štátnej správy, príprava organizačnej jednotky ÚV SR pre správu budov, kontrola vecnej správnosti, implementácie a čerpania prostriedkov);
- Projektový manažér pre opatrenia na získavanie zelených zručností (zameranie: koordinácia reformy inovovania vzdelávacích programov pre prehĺbvanie kvalifikácie v oblasti zelených oblastí, posúdenie výberu a implementácie investícií do technického vybavenia škôl, zabezpečenia vzdelávacích programov a prípravy pedagogických pracovníkov a majstrov odborného výcviku, kontrola vecnej správnosti, implementácie a čerpania prostriedkov);
- Projektový manažér pre investície do prenosových a distribučných sústav a reformu pripájania OZE k distribučným sústavám (zameranie: koordinácia prípravy a implementácie investícií na posilnenie kapacít SEPS a RDS pre pripájanie OZE, spolupráca na tvorbe a koordinácia stakeholderov pri vytvorení a zavedení reformy v pripájaní OZE k distribučným sústavám, kontrola vecnej správnosti, implementácie a čerpania prostriedkov);
- Právnik/analytik na agendu povoľovacích procesov (zameranie: na reformu povoľovania a metodiky definovania go-to zón pre rozvoj OZE, úprava legislatívneho rámca vytváranie synergií a zefektívnenie procesov povoľovacích orgánov environmentálneho povoľovania vrátane kontaktného miesta pre projekty rozvoja OZE a posilnenia kapacít špecializovanej štátnej správy);
- Finančný manažér pre kapitolu REPowerEU (zameranie: finančné riadenie čerpania prostriedkov z POO pri implementácii reforiem a realizácii investícií POO v kapitole REPowerEU, koordinácia implementácie s rozpočtovým riadením zainteresovaných rezortov, vykonávanie finančných kontrol na mieste, komunikácia s vykonávateľmi auditov na národnej aj na úrovni EÚ).

Ciele

- Zabezpečenie kapacít a personálneho vybavenia nevyhnutného na koordináciu procesov súvisiacich s implementáciou REPowerEU.

- Podporiť špecializáciu a zvýšenie odbornosti zamestnancov, ktorí budú zapojení do implementácie kapitoly REPowerEU.

Implementácia

- Na základe kritérií odbornej spôsobilosti pre implementáciu REPowerEU budú vyhlásené výberové konania na zabezpečenie potrebných zamestnancov.

Adresát:

ÚV SR

Projekty s cezhraničným alebo viacnárrodným rozmerom alebo účinkom

Kapitola REPowerEU adresuje potrebu znížovania závislosti EÚ na dodávkach energií z Ruskej federácie. Pri rozvoji medzištátnych elektrizačných prepojení na Slovensku je potrebné mať na pamäti, že je spojený na jednej strane so stavom a vývojom spotreby elektriny na Slovensku a inštalovaného výkonu zdrojov elektriny, resp. ich výrobou na Slovensku, ale tiež so stavom a vývojom elektrizačných sústav okolitých štátov, a s podporou rozvoja medzištátnej výmeny elektriny, resp. obchodu s elektrinou v rámci EÚ a elektricky pričlenených ekonomík. Preto Slovensko v tomto zmysle naďalej udržuje a rozvíja koordinačné aktivity s prevádzkovateľmi prenosových sústav Maďarska, Poľska, Česka, Ukrajiny a Rakúska. S ohľadom na prepojenosť elektrizačných sústav a tranzitné toky elektriny cez európske prenosové sústavy (smerujúce prevažne zo severu na juh), investície do elektrizačnej sústavy na Slovensku prispievajú nie len k energetickej bezpečnosti Slovenska, ale aj EÚ ako celku.

Projekty zahrnuté v investícii 1 sú s ohľadom na prepojenosť elektrizačných sústav projektami s cezhraničným alebo viacnárrodným rozmerom alebo účinkom. Celková alokácie na investíciu 1, vrátane administratívnych nákladov, predstavuje 133 mil. eur, čo zodpovedá približne 36 % alokácie grantovej časti REPowerEU, ktorej výška je necelých 366,5 mil. eur a 33 % z celkovej alokácie 402,7 mil. eur, vrátane presunu z BAR.

Konzultácie s miestnymi a regionálnymi orgánmi a inými príslušnými zainteresovanými stranami

25. novembra 2022 sa uskutočnilo 2. zasadnutie Rady vlády Slovenskej republiky pre Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky („Rada POO“)³⁹. Samostatným bodom rokovania bolo predstavenie aktualizácie plánu obnovy vrátane iniciatívy REPowerEU. Účastníkom boli predstavené aj návrhy opatrení v rámci prípravy kapitoly REPowerEU slovenského plánu obnovy, na ktorých sa pracuje. Okrem diskusie k návrhom opatrení bola súčasťou aj výzva pre členov rady na ďalšiu komunikáciu a zasielanie návrhov.

Účastníci: Združenie samosprávnych krajov, Združenie miest a obcí Slovenska, Únia miest Slovenska, Slovenská asociácia malých podnikov, Konfederácia odborových zväzov, Americká obchodná komora, Slovensko-nemecká obchodná a priemyselná komora, Slovenská rektorská konferencia, Asociácia nemocníc Slovenska, Slovenská lekárska komora, Zväz školských asociácií a združení SR, Transparency International Slovensko, Slovensko Digital, Rada pre štátnu službu, Hlas občianskych organizácií, Slovenská aliancia pre inovatívnu ekonomiku, Slovenská klimatická iniciatíva, Zväz stavebných podnikateľov Slovenska, Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení SR, Združenie podnikateľov Slovenska, Úrad pre verejné obstarávanie, Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti, Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity.

28. novembra 2022 sa na pôde Národnej implementačnej a koordinačnej autority („NIKA“) uskutočnilo odborné stretnutie spojené s prezentáciou novelizácie zákona č. 39/2013 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečistenia, ktoré je súčasťou existujúceho POO (komponent 4, reforma 3). V záujme urýchlenia procesov pre dôležité projekty vrátane projektov POO a opatrení, ktoré budú súčasťou kapitoly REPowerEU na podporu zelenej transformácie a zvyšovania energetickej bezpečnosti a nezávislosti Slovenska. Cielené opatrenia kapitoly REPowerEU navrhnu legislatívne a procesné zmeny, ktorých súčasťou bude navrhované spojenie procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie a integrovaného povoľovania.

Súčasťou bolo tiež zohľadnenie pozičného dokumentu platformy Budovy pre budúcnosť, z ktorého boli do kapitoly REPowerEU prebraté konkrétne čiastkové opatrenia. V zátvorke je uvedené v ktorých konkrétnych reformách a investíciách bol daný podnet integrovaný do kapitoly REPowerEU.

- Investičná podpora rýchlych opatrení pre účely zníženia spotreby energie vo verejných budovách, ktorého súčasťou je aj podpora zavádzania inteligentných systémov merania spotreby energií vo verejných budovách (Investícia 2: Zlepšenie energetickej hospodárnosti a efektívnosti štátnych budov ("Rýchle opatrenia"))

³⁹https://www.planobnovy.sk/site/assets/files/1233/zapis_2__zasadnutie_rady_vlady_pre_plan_obnovy_25_11_2022.pdf

- Investičná podpora rýchlych opatrení pre účely zníženia spotreby energie pre domácnosti v rodinných domoch, ktoré sú najviac ohrozené energetickou chudobou (Investícia 4: Podpora obnovy domácností ohrozených energetickou chudobou - nová schéma rýchlej čiastkovej obnovy)
- Zriadenie centrálného útvaru pre správu dát o verejných budovách (Dátový manažment) – čiastočne (Reforma 3: Podpora vzniku databázy a systému výmeny údajov o energetickej hospodárnosti budov)
- Zriadenie centrálného útvaru pre správu verejných budov (Facility management) (Reforma 4: Reforma spravovania budov štátnej správy)
- Odstránenie legislatívnych bariér pri využívaní systémov tepelných čerpadiel – čiastočne. (Reforma 1: Podpora udržateľnej energetiky - Čiastkové opatrenie 3: Podpora tepelných čerpadiel)

Účastníci: Budovy pre budúcnosť, BIM asociácia Slovensko, Národná vodíková asociácia, SEPS, YIT Slovakia, Slovnaft, Duslo, US Steel Košice, Nezávislá Environmentálna Konzultačná Agentúra, Messer Group.

10. januára 2023 zaslala NIKA stanovisko k návrhu Asociácie zamestnávateľských zväzov a združení SR („AZZZ“), ktoré nadviazalo na diskusiu na zasadnutí Rady POO. NIKA zhodnotila návrh z hľadiska súladu s kritériami, ktoré musia byť dodržané z hľadiska Nariadenia o REPowerEU a ich využitia pri tvorbe kapitoly. Hlavné diskutované témy na účely prípravy kapitoly REPowerEU sa týkali opatrení v podobe reforiem v prípade zrýchlenia procesov v oblasti environmentálneho povoľovania, vrátane možného financovania ich zavedenia alebo pilotnej implementácie.

17. januára 2023 sa na základe iniciatívy splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rozvoj občianskej spoločnosti uskutočnilo na pôde NIKA stretnutie so zástupcami mimovládnych organizácií. Na základe diskusie s účastníkmi sa doplnil návrh znenia opatrení pre legislatívne úpravy na urýchlenie realizácie projektov zelenej transformácie a urýchlenie výstavby nových OZE, úprava schémy Obnov dom - Rozšírenie žiadateľov v sociálnej schéme, pasportizácia budov vo vlastníctve štátu a vzdelávanie v oblasti zelenej transformácie.

Účastníci: Úrad splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rozvoj občianskej spoločnosti, Klimatická koalícia, Priatelia Zeme-CEPA, Cyklokoalícia.

2. marca 2023 sa z iniciatívy NIKA uskutočnilo stretnutie so zástupcami mimovládnych organizácií, na ktoré boli pozvaní všetci členovia Rady POO. Predmetom diskusie boli navrhované opatrenia, najmä pokiaľ ide o projekty v oblasti zelenej transformácie a rozšírenie OZE, vrátane významných reforiem a investícií v tejto oblasti na úrovni prenosovej sústavy a distribučných sústav, povoľovacie procesy, úprava schémy „Obnov dom“ pre občanov ohrozených energetickou chudobou (rozšírenie žiadateľov v sociálnej schéme) a vzdelávanie v oblasti zelenej transformácie.

Účastníci: Občianska platforma pre demokraciu/Via Iuris, Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení SR, Združenie samosprávnych krajov SK8, Slovenská klimatická iniciatíva, Zväz stavebných podnikateľov Slovenska, Priatelia Zeme – CEPA, Budovy pre budúcnosť, Slovenská asociácia malých a stredných podnikov a živnostníkov, Slovensko-nemecká obchodná a priemyselná komora, Republiková únia zamestnávateľov, Slovenská rektorská konferencia, Úrad pre verejné obstarávanie.

Náklady - digitálny rozmer, klimatické a environmentálne označovanie

Digitálny rozmer

Navrhovaná investícia v oblasti prenosovej sústavy zahŕňa prestavbu elektrických staníc („ESt“) do diaľkového riadenia s bezobslužnou prevádzkou. Týmto sa tieto ESt modernizujú, digitalizujú a prispôbujú novým prevádzkovým, bezpečnostným a spoľahlivostným požiadavkám, ale aj požiadavkám na vysokú energetickú účinnosť prenosu.

Klimatické a environmentálne označovanie

Kapitola REPowerEU prispieva k zelenej transformácii a je v súlade s politikou identifikovanou v INEKP. Reforma umožňujúca zrýchlenie povoľovacích procesov, ako aj nový systém zberu a spracovania dát pre plnenie cieľov v

oblastiach energetickej efektívnosti a OZE majú pozitívny dopad na zelenú transformáciu. Modernizácia prenosových vedení spolu s postupnou transformáciou sústav a investíciami do distribučných sústav prispievajú k rozvoju využívania OZE a postupnému nahrádzaniu fosílnych zdrojov v elektrizačnej prenosovej sústave. Investície v doprave pomôžu ďalšiemu rozvoju bezemisnej verejnej osobnej dopravy, čím dôjde k zníženiu závislosti na využívaní fosílnych palív. Opatrenia v sektore budov prispievajú k zvýšeniu energetickej efektívnosti verejných budov a rodinných domov, s dôrazom na energetickú chudobu a tiež k ďalšiemu zavádzaniu OZE. Oblasť zameraná na zelené zručnosti pomôže v budúcnosti zabezpečiť dostatočné množstvo pracovnej sily s relevantnými znalosťami a zručnosťami (napr. inštalácia OZE, tepelných čerpadiel, a tiež v oblasti starostlivosti a opráv bezemisných vozidiel). Výdavky s pozitívnym ukazovateľom vo vzťahu k zmene klímy predstavujú 92,79 % z celkovej alokácie grantovej časti REPowerEU a 84,42 % z celkovej alokácie, vrátane presunu z BAR.

Tabuľka nižšie obsahuje sumár nákladov rozdelených po jednotlivých opatreniach a ich častiach, vrátane výpočtov digitálneho a klimatického označovania.

Súhrnná tabuľka nákladov rozdelených po jednotlivých opatreniach a ich častiach, vrátane výpočtov digitálneho a klimatického označovania.

	Opatrenie	Podopatrenie	Alokácia (mil. EUR)	Intervenčná oblasť	Označenie pre klímu	Intervenčná oblasť	Označenie pre digitalizáciu	Oblasť klímy	Oblasť digitalizácie
OBLASŤ 1: ENERGETIKA A POVOĽOVACIE PROCESY	Reforma 1: Podpora udržateľnej energetiky	nie	12,94	-	-	-	-	12,94	0,00
	Reforma 1: Podpora udržateľnej energetiky - Legislatívne a procesné zmeny pre zrychlenie vydávania environmentálnych povolení - (a.)	áno	8,53	032	100%	-	0%	8,53	0,00
	Reforma 1: Podpora udržateľnej energetiky - Zlepšenie využitia geotermálnej energie - (b.)	áno	0,66	032	100%	-	0%	0,66	0,00
	Reforma 1: Podpora udržateľnej energetiky - Podpora tepelných čerpadiel - (c.)	áno	0,00	032	100%	-	0%	0,00	0,00
	Reforma 1: Podpora udržateľnej energetiky - Zriadenie BAT centra a zabezpečenie referenčných dokumentov BAT - (d.)	áno	1,69	027	100%	-	0%	1,69	0,00
	Reforma 1: Podpora udržateľnej energetiky - Trajektórie udržateľnej biomasy - (e.)	áno	0,00	030bis	100%	-	0%	0,00	0,00
	Reforma 1: Podpora udržateľnej energetiky - Rozvoj a podpora výroby biometánu, organických hnojív a obehového biohospodárstva - (f.)	áno	2,06	030bis	100%	-	0%	2,06	0,00
	Reforma 2: Podpora zelenej transformácie v oblasti OZE	nie	3,86	-	-	-	-	3,31	0,00
	Reforma 2: Podpora zelenej transformácie v oblasti OZE - Výtvorenie metodík a 2 pilotných oblastí vhodných na rozvoj veternej energie (z angl. „go-to areas“) - (a.)	áno	2,65	028	100%	-	0%	2,65	0,00
	Reforma 2: Podpora zelenej transformácie v oblasti OZE - Akčný plán Národnej vodíkovej stratégie Slovenskej republiky - (b.)	áno	0,66	032	100%	-	0%	0,66	0,00
	Reforma 2: Podpora zelenej transformácie v oblasti OZE - Integrácia OZE do elektrizačnej sústavy - (c.)	áno	0,55	033	100%	-	0%	0,55	0,00
	Investícia 1: Modernizácia a digitalizácia prenosovej sústavy a regionálnych distribučných sústav	nie	133,28	-	-	-	-	129,93	55,32
	Investícia 1: Modernizácia a digitalizácia prenosovej sústavy a regionálnych distribučných sústav - transformácia PS/RDS - (a.)	áno	47,06	033	100%	033	40%	47,06	18,83
	Investícia 1: Modernizácia a digitalizácia prenosovej sústavy a regionálnych distribučných sústav - transformácia PS/RDS - (b.) administratívne náklady	áno	0,94	033	100%	033	40%	0,94	0,37
	Investícia 1: Modernizácia a digitalizácia prenosovej sústavy a regionálnych distribučných sústav - modernizácia prenosových vedení - (c.)	áno	38,62	033	100%	033	40%	38,62	15,45
	Investícia 1: Modernizácia a digitalizácia prenosovej sústavy a regionálnych distribučných sústav - modernizácia prenosových vedení - (d.) administratívne náklady	áno	0,77	033	100%	033	40%	0,77	0,31
	Investícia 1: Modernizácia a digitalizácia prenosovej sústavy a regionálnych distribučných sústav - modernizácia regionálnych distribučných sústav - (e.)	áno	41,71	033	100%	033	40%	41,71	16,68
	Investícia 1: Modernizácia a digitalizácia prenosovej sústavy a regionálnych distribučných sústav - modernizácia regionálnych distribučných sústav - (f.) administratívne náklady	áno	0,83	033	100%	033	40%	0,83	0,33
	Investícia 1: Modernizácia a digitalizácia prenosovej sústavy a regionálnych distribučných sústav - Energetické dátové centrum - (g.)	áno	3,28	011	0%	011	100%	0,00	3,28
	Investícia 1: Modernizácia a digitalizácia prenosovej sústavy a regionálnych distribučných sústav - Energetické dátové centrum - (h.) administratívne náklady	áno	0,07	011	0%	011	100%	0,00	0,07
OBLASŤ 2: OBNOVA A SPRÁVAVANIE BUDOV	Reforma 3: Podpora vzniku databázy a systému výmeny údajov o energetickej hospodárnosti budov	nie	30,98	011bis	40%	011bis	100%	12,39	30,98
	Reforma 4: Reforma spravovania budov štátnej správy	nie	2,01	143	0%	143	-	2,01	0,00
	Investícia 2: Zlepšenie energetickej hospodárnosti a efektívnosti štátnych budov ("Rýchle opatrenia")	nie	20,42	-	-	-	-	8,17	0,00
	Investícia 2: Zlepšenie energetickej hospodárnosti a efektívnosti štátnych budov ("Rýchle opatrenia") - (a.)	áno	20,02	026	40%	026	0%	8,01	0,00
	Investícia 2: Zlepšenie energetickej hospodárnosti a efektívnosti štátnych budov ("Rýchle opatrenia") - (b.) administratívne náklady	áno	0,40	026	40%	026	0%	0,16	0,00
	Investícia 3: Doplnenie alokácie investície 2 komponentu 2 Obnova verejných historických a pamiatkovo chránených budov	nie	45,00	026bis	100%	026bis	0%	45,00	0,00
	Reforma 5: Projektová podpora obnovy rodinných domov v teréne	nie	10,00	025	40%	025	0%	4,00	0,00
	Investícia 4: Podpora obnovy domácností ohrozených energetickou chudobou	nie	40,80	-	-	-	-	22,32	0,00
	Investícia 4: Podpora obnovy domácností ohrozených energetickou chudobou - Top-up Investície 1 Komponentu 2 SK-C[C2]-I[2]-T [C.4] - (a.)	áno	10,00	025bis	100%	025bis	0%	10,00	0,00
	Investícia 4: Podpora obnovy domácností ohrozených energetickou chudobou - nová schéma rýchlej čiastkovej obnovy - (b.)	áno	30,00	025	40%	025	0%	12,00	0,00
Investícia 4: Podpora obnovy domácností ohrozených energetickou chudobou - administratívne náklady - (c.)	áno	0,80	025	40%	025	0%	0,32	0,00	
OBLASŤ 3: UDRŽATEĽNÁ DOPRAVA	Investícia 5: Rozvoj infraštruktúry nízkoúhlíkovej dopravy - SCALE UP - SK-C[C3]-I[1.a]	nie	18,00	069bis	100%	-	-	18,00	0,00
	Investícia 6: Podpora ekologickej osobnej dopravy, SCALE UP - SK-C[C3]-I[2]	nie	66,50	072bis	100%	-	-	66,50	0,00
OBLASŤ 4: ROZVOJ ZELEŇÝCH ZRUČNOSTÍ	Reforma 6: Podpora vzdelávania a rozvoja zručností pre zelenú transformáciu	nie	0,69	01	100%	-	-	0,69	0,00
	Investícia 7: Podmienky na vzdelávanie a rozvoj zručností pre zelenú transformáciu	nie	14,74	01	100%	-	-	14,74	0,00
	Investícia 7: Podmienky na vzdelávanie a rozvoj zručností pre zelenú transformáciu - (a.)	áno	14,45	01	100%	-	-	14,45	0,00
	Investícia 7: Podmienky na vzdelávanie a rozvoj zručností pre zelenú transformáciu - (b.) administratívne náklady	áno	0,29	01	100%	-	-	0,29	0,00
OBLASŤ 5: KOMUNIKÁCIA A KOORDINÁCIA	Investícia 8: Podpora kapacít a komunikácie investícia 4 komponent 16 - SCALE UP opatrenia - SK-C[C16]-I[4]	nie	3,51	-	-	-	-	0,00	0,00
Celková alokácia								402,72	
REPowerEU grants (- EK)								366,41	
Celková alokácia výdavkov s pozitívnym ukazovateľom vo vzťahu k zmene klímy								339,99	
Celková alokácia výdavkov s pozitívnym ukazovateľom vo vzťahu k digitálnej transformácii								86,30	
Výdavky s pozitívnym ukazovateľom vo vzťahu k digitálnej transformácii na celkovej alokácii kapitoly REPowerEU								21,43%	
Výdavky s pozitívnym ukazovateľom vo vzťahu k zmene klímy na celkovej alokácii kapitoly REPowerEU								84,42%	
Výdavky s pozitívnym ukazovateľom vo vzťahu k digitálnej transformácii na grantovej časti alokácii kapitoly REPowerEU (bez presunu prostriedkov z BAR)								23,55%	
Výdavky s pozitívnym ukazovateľom vo vzťahu k zmene klímy na grantovej časti alokácii kapitoly REPowerEU (bez presunu prostriedkov z BAR)								92,79%	

Zásada „výrazne nenarušiť“ (z angl. *do no significant harm* – „DNSH“)

Zásada „výrazne nenarušiť“ v prípade opatrení zahrnutých v Oblasti 1

Reforma 1: Zlepšenie prostredia na podporu udržateľnej energetiky

Časť 1 kontrolného zoznamu – dodržiavanie zásady „výrazne nenarušiť“

<i>Uveďte, ktoré z týchto environmentálnych cieľov si vyžadujú vecné posúdenie opatrenia z hľadiska dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“</i>	<i>Áno</i>	<i>Nie</i>	<i>Ak ste zvolili možnosť „nie“, uveďte odôvodnenie</i>
Zmiernenie zmeny klímy		X	Reforma prispeje k zrýchleniu využívania obnoviteľných zdrojov a dekarbonizácie. Opatrenie nebude podporovať projekty, ktoré by boli v rozpore s princípom „výrazne nenarušiť“ a ich technickými usmerneniami ani projekty, ktoré budú v rozpore s Taxonómiou udržateľného financovania.
Adaptácia na zmenu klímy		X	Reforma pozitívne ovplyvní adaptáciu na zmenu klímy v sektore priemyslu, dopravy a energetiky, nakoľko znížia emisie skleníkových plynov zrýchleniu využívania obnoviteľných zdrojov a dekarbonizácie. V prípade, ak by zmeny vo vykonávaní predpisov a postupov v povoľovaní predstavovali riziko v tom, že niektoré environmentálne aspekty nebudú plne zahrnuté, budú riadiť podľa príslušných zabezpečení (napr. rešpektovanie zásad EÚ v oblasti účasti zainteresovanej verejnosti, procedurálne zapracovanie pripomienok a pod.)
Udržateľné využívanie a ochrana vodných a morských zdrojov		X	V prípade, ak by zmeny vo vykonávaní predpisov a postupov v povoľovaní predstavovali riziko v tom, že niektoré environmentálne aspekty nebudú plne zahrnuté, tak v tom prípade sa procesy budú riadiť podľa príslušných zabezpečení (napr. rešpektovanie zásad EÚ v oblasti účasti zainteresovanej verejnosti, procedurálne zapracovanie pripomienok a pod.)
Obehové hospodárstvo vrátane predchádzania vzniku odpadu a recyklácie		X	Aplikácia reformy bude mať nepriamy dopad na zlepši

			manažment odpadov a bude zohľadňovať prístupy obehového hospodárstva.
Prevenca a kontrola znečisťovania ovzdušia, vody alebo pôdy		X	Kvalitnejšou kontrolou predpisov sa nepriamo zlepši stav v týchto oblastiach. V prípade, ak by zmeny vo vykonávaní predpisov a postupov v environmentálnom povoľovaní predstavovali riziko v tom, že niektoré environmentálne aspekty nebudú plne zahrnuté, tak v tom prípade sa procesy budú riadiť podľa príslušných zabezpečení (napr. rešpektovanie zásad EÚ v oblasti účasti zainteresovanej verejnosti, procedurálne zapracovanie pripomienok a pod.)
Ochrana a obnova biodiverzity a ekosystémov		X	V prípade, ak by zmeny vo vykonávaní predpisov a postupov v environmentálnom povoľovaní predstavovali riziko v tom, že niektoré environmentálne aspekty nebudú plne zahrnuté, tak v tom prípade sa procesy budú riadiť podľa príslušných zabezpečení (napr. rešpektovanie zásad EÚ v oblasti účasti zainteresovanej verejnosti, procedurálne zapracovanie pripomienok a pod.)

Investícia 1: Modernizácia a digitalizácia prenosovej sústavy a distribučných sústav

Časť 1 kontrolného zoznamu dodržiavanie zásady „výrazne nenarušiť“

Uvedte, ktoré z týchto environmentálnych cieľov si vyžadujú vecné posúdenie opatrenia z hľadiska dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“	Áno	Nie	Ak ste zvolili možnosť „nie“, uveďte odôvodnenie
Zmiernenie zmeny klímy		X	<p>Opatrenie „významne prispieva“ k environmentálnemu cieľu podľa nariadenia o taxonómii, pretože prenos a distribúcia elektriny je považovaná za umožňujúcu činnosť (z angl. enabling activity) podľa čl. 10 (1) i nariadenia 2020/852/EÚ.</p> <p>Rozvojom a modernizáciou (posilnenie a rozšírenie) sústavy sa podporí ďalšia integrácia OZE, ktoré predstavujú jeden z nástrojov na dosiahnutie cieľov uhlíkovej neutrality do roku 2050 je podmienená posilnením, rozvojom a rozšírením elektrizačnej sústavy.</p> <p>Navrhované opatrenie spĺňa technické kritéria preskúmania, nakoľko prenosová a distribučná infraštruktúra alebo</p>

			<p>zariadenia sú súčasťou elektrizačnej sústavy, ktorá tvorí prepojenú európsku sústavu, t. j. prepojené regulačné oblasti členských štátov, Nórska, Švajčiarska a Spojeného kráľovstva, ako aj jej podsústavy.</p> <p>Infraštruktúra nie je určená na vytváranie priameho prepojenia alebo na rozširovanie existujúceho priameho prepojenia medzi rozvodňou alebo sieťou a elektrárnou, ktorá emituje skleníkové plyny nad úrovňou 100 g ekvivalentu CO₂/kWh meranou na základe životného cyklu.</p> <p>Inštalované prenosové a distribučné transformátory spĺňajú požiadavky druhej etapy (1. júla 2021) stanovené v prílohe I k nariadeniu Komisie (EÚ) č. 548/2014.</p>
Adaptácia na zmenu klímy	X		
Udržateľné využívanie a ochrana vodných a morských zdrojov		X	V súlade s ustanoveniami Delegovaného Nariadenia (EÚ) 2021/2139, prílohy I, bod 4.9. sa DNSH kritériá pre tento environmentálny cieľ neaplikujú.
Obehové hospodárstvo vrátane predchádzania vzniku odpadu a recyklácie	X		
Prevenca a kontrola znečisťovania ovzdušia, vody alebo pôdy	X		
Ochrana a obnova biodiverzity a ekosystémov		X	<p>V súlade so smernicou 2011/92/EÚ sa pre predmetné opatrenie nepožaduje posúdenie vplyvov na životné prostredie alebo preskúmanie.</p> <p>Pre zariadenia lokalizované blízko pri miestach s vysokou biodiverzitou (Natura 2000, Svetové dedičstvo UNESCO, Key Biodiversity Areas, ako aj iné chránené územia) bude v prípade potreby vykonané príslušné posúdenie a na základe jeho záverov budú zavedené príslušné mitigačné opatrenia.</p>

Časť 2: Adaptácia na zmenu klímy

Otázky	Nie	Vecné odôvodnenie
Očakáva sa, že opatrenie povedie k zvýšenému nepriaznivému dôsledku súčasnej klímy a očakávanej budúcej klímy na samotné opatrenie alebo na ľudí, prírodu alebo majetok?	X	Pre uvedené opatrenie budú identifikované klimatické riziká súvisiace s teplotou, vetrom, vodou a pôdou. Po ich identifikácii prebehne hodnotenie závažnosti týchto rizík, pričom následne budú implementované opatrenia na zmiernenie / minimalizáciu takýchto rizík. Riziká sú posudzované už vo fáze plánovania, v prípade potreby sú vykonávané zmeny parametrov zariadení, stavieb či použitých materiálov.

		Pri realizácii opatrenia budú dodržiavané všeobecné normy a technické normy s cieľom zabezpečenia súladu s požiadavkami cieľa adaptácia na zmenu klímy.
--	--	---

Časť 2: Obehové hospodárstvo vrátane predchádzania vzniku odpadu a recyklácie

Otázky	Nie	Vecné odôvodnenie
i) Očakáva sa, že opatrenie povedie k výraznému zvýšeniu vzniku, spaľovania alebo zneškodňovania odpadu, s výnimkou spaľovania nerecyklovateľného nebezpečného odpadu?	X	Neočakáva sa zvýšenie vzniku odpadu nakoľko opatrením dôjde k modernizácii zariadení prenosovej sústavy a tým k zníženiu pravdepodobnosti vzniku porúch, havárií a minimalizácií vzniku odpadu. Neočakáva sa neefektívne využívanie prírodných zdrojov, nakoľko neefektívnosť je minimalizovaná projektovaním jednotlivých stavebných objektov a prevádzkových súborov v zmysle platných všeobecných a technických noriem.
ii) Očakáva sa, že opatrenie povedie k významnej neefektívnosti priameho alebo nepriameho využívania akéhokoľvek prírodného zdroja v ktorejkoľvek fáze jeho životného cyklu, ktorá nie je minimalizovaná primeranými opatreniami?		Opatrenie nespôsobí významné poškodenie životného prostredia nakoľko prevádzkovaním nových zariadení v rámci prenosovej sústavy dôjde k zníženiu pravdepodobnosti vzniku porúch, havárií a tým minimalizácií vzniku odpadu a eliminácií potenciálneho úniku znečisťujúcich látok do okolitého prostredia. V rámci odpadového hospodárstva spoločnosti bude kladený dôraz na dodržanie hierarchie odpadového hospodárstva, t. j. predchádzanie vzniku odpadu, príprava na opätovné použitie, recyklácia, iné zhodnocovanie odpadu (napr. energetické), zneškodňovanie.
iii) Očakáva sa, že opatrenie spôsobí významné a dlhodobé poškodenie životného prostredia v súvislosti s obehovým hospodárstvom?		Podmienky nakladania s odpadmi vyžadované platnými právnymi predpismi sú zahrnuté v schválenej projektovej dokumentácii a v zmluvách s dodávateľmi.

Časť 2: Prevencia a kontrola znečisťovania ovzdušia, vody alebo pôdy

Otázky	Nie	Vecné odôvodnenie
Očakáva sa, že opatrenie povedie k výraznému nárastu emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia, vody alebo pôdy?	X	Neočakáva sa výrazný nárast emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia, vody alebo pôdy. Pri činnostiach sa dodržiavajú platné normy a predpisy týkajúce sa obmedzovania vplyvu elektromagnetického žiarenia na ľudské zdravie, konkrétne vyhláška č. 534/2007 Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky o podrobnostiach o požiadavkách na zdroje elektromagnetického žiarenia a na limity expozície obyvateľov elektromagnetickému žiareniu v životnom prostredí. Stavebné objekty budú ekologicky zabezpečené proti prenikaniu znečisťujúcich látok do okolitého prostredia.

		Polychlórované bifenyly nebudú použité v príslušných zariadeniach.
--	--	--

Zásada „výrazne nenarušiť“ (DNSH) v prípade opatrení zahrnutých v Oblasti 2

Reformy obsiahnuté v Oblasti 2 sú v rámci hodnotenia súladu s princípom „výrazne nenarušiť“ (DNSH) hodnotené spoločne, a to z dôvodu ich tematickej a obsahovej príbuznosti. Pre uvedené opatrenia je relevantné hodnotenie v rozsahu časti 1 kontrolného zoznamu dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“.

Vzhľadom na rozsah podporovaných aktivít, oprávnených prijímateľov a ciele opatrení v oblasti zlepšenia energetickej hospodárnosti, je možné aplikovať totožné hodnotenie DNSH na Investíciu 2 (Zlepšenie energetickej hospodárnosti a efektívnosti štátnych budov ("Rýchle opatrenia")) a Investíciu 3 (Doplnenie alokácie investície 2 komponentu 2 Obnova verejných historických a pamiatkovo chránených budov). Investícia 4 je hodnotená so zreteľom na čiastkové opatrenie novej, zjednodušenej schémy, keďže pre čiastkové opatrenie navýšenie (z angl. *top-up*) zostáva relevantné pôvodné hodnotenie DNSH.

Reforma 3: Podpora vzniku databázy a systému výmeny údajov o energetickej hospodárnosti budov

Reforma 4: Reforma centrálnej správy budov ÚOŠS

Reforma 5: Projektová podpora obnovy rodinných domov v teréne

Časť 1 Kontrolného zoznamu dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“

<i>Uvedte, ktoré z týchto environmentálnych cieľov si vyžadujú vecné posúdenie opatrenia z hľadiska dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“</i>	Áno	Nie	<i>Ak ste zvolili možnosť „nie“, uveďte odôvodnenie</i>
Zmiernenie zmeny klímy		X	Opatrenia patria do skupiny umožňujúcich činností (z angl. <i>enabling</i>) a prispievajú k mitigácii zmeny klímy pretože: <ul style="list-style-type: none">○ Zber dát o energetickej hospodárnosti budov umožní identifikáciu 15% budov v najhoršej energetickej triede, čo prispeje k lepším politikám ako aj prioritizácii obnov;○ Efektívnejšia správa budov ÚOŠS priamo prispeje k urýchleniu obnovy predmetných budov, zlepšeniu energetického manažmentu a následným úsporám energie a emisií;○ Projektová podpora žiadateľom o príspevok na obnovu RD v teréne umožní identifikáciu nákladovo efektívnych opatrení, ktoré povedú k významnému zníženiu emisií skleníkových plynov a urýchlia Emisie, ktoré sú súčasťou výroby hardvéru a poskytovania digitálnych služieb, budú minimalizované prostredníctvom prísneho uplatňovania environmentálnych kritérií pre zelené verejné obstarávanie
Adaptácia na zmenu klímy		X	Fyzické klimatické riziká, ktoré by mohli byť pre toto opatrenie významné, boli vyhodnotené v rámci Stratégie adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy (schválená v roku 2018). Opatrenie vyžaduje, aby hospodárske subjekty, ktoré budú opatrenie vykonávať, zabezpečili optimalizáciu technických systémov v renovovaných budovách tak, aby obyvateľom

			poskytovali tepelný komfort aj pri extrémnych teplotách. Nie sú teda dôkazy o významných negatívnych priamych a primárnych nepriamych účinkoch opatrenia počas jeho cyklu na tento environmentálny cieľ. Reforma podpory zabezpečí, že sa budú realizovať potrebné a efektívne opatrenia, ktoré zaistia najefektívnejšiu adaptáciu budov na zmenu klímy.
Udržateľné využívanie a ochrana vodných a morských zdrojov		X	Reformy nemajú dopad na stav v oblasti vodných a morských zdrojov.
Obehové hospodárstvo vrátane predchádzania vzniku odpadu a recyklácie		X	Reformy nemajú dopad na stav v oblasti obehového hospodárstva. Pri investíciách do materiálového vybavenia budú vyžadované a plnené podmienky zeleného verejného obstarávania. Prvoradý princíp je nákup energeticky účinných zariadení so zníženým environmentálnym vplyvom, pričom existujú možnosti na opätovné použitie, recykláciu a ďalšie zhodnotenie materiálu.
Prevenca a kontrola znečisťovania ovzdušia, vody alebo pôdy		X	Reformy samotné nemajú dopad na stav v oblasti prevencie a kontroly znečisťovania ovzdušia, vody alebo pôdy. Investície, ktoré sú reformami podporované, sú hodnotené v háčkoch nižšie.
Ochrana a obnova biodiverzity a ekosystémov		X	Nepredpokladá sa, že opatrenia povedú k narušeniam v oblasti ochrany a obnovy biodiverzity a ekosystémov.

Investícia 2: Zlepšenie energetickej hospodárnosti a efektívnosti štátnych budov ("Rýchle opatrenia")

Investícia 3: Doplnenie alokácie investície 2 komponentu 2 Obnova verejných historických a pamiatkovo chránených budov

Časť 1 kontrolného zoznamu dodržiavanie zásady „výrazne nenarušiť“

<i>Uvedte, ktoré z týchto environmentálnych cieľov si vyžadujú vecné posúdenie opatrenia z hľadiska dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“</i>	Áno	Nie	<i>Ak ste zvolili možnosť „nie“, uvedte odôvodnenie</i>
Zmiernenie zmeny klímy	X		
Adaptácia na zmenu klímy	X		
Udržateľné využívanie a ochrana vodných a morských zdrojov		X	Plánované rekonštrukcie budov, vrátane výmeny kúrenia a chladenia budú mať zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame účinky počas životného cyklu. Nie sú identifikované žiadne riziká zhoršenia životného prostredia súvisiace so zachovaním kvality vody a vodných tokov. Rekonštrukcia môže mať pozitívny vplyv na lepšie hospodárenie s vodou a zníženie jej spotreby.
Obehové hospodárstvo vrátane predchádzania vzniku odpadu a recyklácie	X		
Prevenca a kontrola znečisťovania ovzdušia, vody alebo pôdy	X		
Ochrana a obnova biodiverzity a ekosystémov		X	Činnosť podporovaná opatrením má zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento

		environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame účinky počas životného cyklu. Program renovácie budov sa netýka budov nachádzajúcich sa v oblastiach citlivých na biodiverzitu alebo v ich blízkosti (vrátane siete chránených oblastí Natura 2000, lokalít svetového dedičstva UNESCO a kľúčových oblastí biodiverzity, ako aj iných chránených oblastí). Ak by boli stavebné práce uskutočnené v oblastiach citlivých na biodiverzitu, bude sa vyžadovať súlad s článkom 6 ods. 3 a článkom 12 smernice o biotopoch a článkom 5 smernice o vtákoch. Tam kde je to podľa platnej legislatívy potrebné bude stavba predmetom posudzovania vplyvov na životné prostredie (EIA), alebo skríningu v súlade so smernicou EIA.
--	--	--

Časť 2 kontrolného zoznamu dodržiavanie zásady „výrazne nenarušiť“

Otázky	Nie	Vecné odôvodnenie
Zmiernenie zmeny klímy: Očakáva sa, že opatrenie povedie k značným emisiám skleníkových plynov?	X	<p>Investícia je oprávnená pre intervenčné pole 026bis v prílohe k nariadeniu RRF s koeficientom zmeny klímy 100% resp. 026 s koeficientom zmeny klímy 40%. Obnova budov sa bude zhodovať s požiadavkami Energy Performance of Buildings Directive (EPBD).</p> <p>Neočakáva sa, že investícia povedie k významným emisiám skleníkových plynov, pretože je zameraná a má potenciál na zníženie spotreby energie a zvýšenie energetickej účinnosti. Vo výsledku to vedie k podstatnému zlepšeniu energetickej hospodárnosti dotknutých budov a k výraznému zníženiu emisií skleníkových plynov.</p> <p>Investícia nebude umožňovať inštaláciu plynových kotlov za žiadnych okolností.</p> <p>Opatrenie bude zahŕňať aj možnú inštaláciu solárnych fotovoltaických a fototerických panelov.</p> <p>Inštalácia solárnych termálnych a fotovoltaických zariadení je oprávnená na intervenčné pole 029 v prílohe k nariadeniu RRF s koeficientom zmeny klímy 100%. Inštalácia geotermálnych zariadení je oprávnená na intervenčné pole 032 v prílohe k nariadeniu RRF s koeficientom zmeny klímy 100.</p> <p>Renovácie budú podporovať (tam kde je to vhodné a ekonomicky výhodné) inštaláciu solárnych FV panelov, ako súčasť renovácií budov a zavádzanie nízko uhlíkových alternatív ako sú tepelné čerpadlá.</p>
Adaptácia na zmenu klímy: Očakáva sa, že opatrenie povedie k zvýšenému nepriaznivému vplyvu súčasnej klímy a očakávanej budúcej klímy na samotné	X	<p>Klimatické riziká vyplývajúce zo zmeny klímy budú riešené v súlade so Stratégiou adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy (schválená v roku 2018) a na ňu nadväzujúcim Národným akčným plánom pre adaptáciu. Rekonštrukcie budú</p>

opatrenie alebo na ľudí, prírodu či majetok?		optimalizované na poskytovanie termálneho komfortu svojim užívateľom, pri ich plánovaní sa budú brať do úvahy riziká (extrémne teploty, odolnosť stavby. Renovácie budú podporovať (tam kde je to vhodné a ekonomicky výhodné) inštalovanie prvkov zelenej infraštruktúry pre chladenie a manažment vody. Nepredpokladajú sa významné negatívne priame a primárne nepriame účinky opatrenia počas jeho životného cyklu na tento environmentálny cieľ.
<p><i>Prechod na obehové hospodárstvo vrátane predchádzania vzniku odpadu a recyklácie:</i> Očakáva sa, že opatrenie:</p> <p>i) povedie k výraznému zvýšeniu vzniku, spaľovania alebo zneškodňovania odpadu, s výnimkou spaľovania nerecyklovateľného nebezpečného odpadu, alebo</p> <p>ii) povedie k významnej neefektívnosti priameho alebo nepriameho využívania akéhokoľvek prírodného zdroja v ktorejkoľvek fáze jeho životného cyklu, ktorá nie je minimalizovaná primeranými opatreniami, alebo</p> <p>iii) spôsobí významné a dlhodobé poškodenie životného prostredia v súvislosti s obehovým hospodárstvom?</p>	X	<p>Opatrenia na renováciu budov budú plniť ciele obehového hospodárstva v súlade s princípom „výrazne nenarušiť“. Reforma zákona o odpadoch vytvorila rámec pre prevenciu vzniku stavebného odpadu, ako aj využívanie kvalitnejších a environmentálne vhodnejších materiálov. Renovácia budov bude v súlade s cieľom zabezpečenia toho, že minimálne 70% odpadu na ktorý sa nevzťahujú výnimky (kategória 17 05 04 v Európskom zozname odpadov podľa Rozhodnutia 2000/532/ES) bude pripravených na opätovné použitie, recykláciu a ďalšie zhodnotenie materiálu vrátane operácií zasypávania pomocou odpadu, ako náhrady za iné materiály, v súlade s hierarchiou odpadu a Protokolom EÚ o nakladaní s odpadmi zo stavieb a demolácií a v súlade s aktuálnym znením zákona o odpadoch (č. 79/2015 Z.z).</p> <p>Návrhy budov a použité stavebné techniky podporia obehové hospodárstvo v kontexte ISO 20887 alebo iných štandardov na posudzovanie demontovateľnosti alebo prispôsobivosti budov ktoré preukážu, že sú navrhnuté tak, aby boli efektívnejšie z hľadiska zdrojov, prispôsobiteľné, flexibilné a demontovateľné, aby umožnili opätovné použitie a recykláciu.</p> <p>Technické špecifikácie zariadení na výrobu energie z OZ ktoré budú inštalované tam, kde je to technicky možné a ekonomicky výhodné budú spĺňať kritériá energetickej a environmentálnej efektívnosti. Tak čo sa týka ich životnosti, opraviteľnosti a recyklovateľnosti.</p>
<p><i>Prevenca a kontrola znečisťovania:</i> Očakáva sa, že opatrenie povedie k výraznému nárastu emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia, vody alebo pôdy?</p>	X	<p>Pri rekonštrukcia budov sa nepredpokladá zvýšená produkcia emisií do ovzdušia, vody alebo pôdy.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Výmena starých neefektívnych vykurovacích systémov povedie k zníženiu emisií do ovzdušia a bude mať vplyv na zlepšení verejného zdravia (hlavne v oblastiach, kde dochádza k prekročovaniu normy EÚ pre kvalitu ovzdušia stanovené v smernici 2008/50/EÚ). - Prevádzkovatelia vykonávajúci renováciu sú povinní zabezpečiť, aby stavebné prvky a materiály použité pri renovácii budov, neobsahovali nebezpečné a toxické látky (zoznam látok podliehajúcich autorizácii stanoveného v prílohe XIV k Nariadeniu (EK) č. 1907/2006). - Prevádzkovatelia vykonávajúci renovácie sú povinní zabezpečiť, aby stavebné prvky a materiály použité pri renovácii budov, ktoré môžu prísť do styku s obyvateľmi, emitovali menej ako 0,06 mg formaldehydu na m³ materiálu alebo zložky a menej ako 0,001 mg kategórie 1A. a 1B karcinogénnych prchavých organických zlúčenín na m³ materiálu alebo zložky a v súlade s testovaním podľa CEN/TS 16516 a ISO 16000-3 alebo inými porovnateľnými

	<p>štandardizovanými skúšobnými podmienkami a metódami stanovenia limitov.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Budú prijaté opatrenia na zníženie hluku, prachu a emisií znečisťujúcich látok počas rekonštrukčných prác. - Pokiaľ sa rekonštrukcia bude nachádzať na potenciálne kontaminovanom mieste (brownfield), bolo dané miesto predmetom skúmania potenciálnych kontaminantov (napríklad pomocou normy ISO 18400).
--	---

Investícia 4 Podpora obnovy domácností ohrozených energetickou chudobou

Časť 1 kontrolného zoznamu dodržiavanie zásady „výrazne nenarušiť“

<i>Uvedte, ktoré z týchto environmentálnych cieľov si vyžadujú vecné posúdenie opatrenia z hľadiska dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“</i>	Áno	Nie	<i>Ak ste zvolili možnosť „nie“, uvedte odôvodnenie</i>
Zmiernenie zmeny klímy	X		
Adaptácia na zmenu klímy	X		
Udržiateľné využívanie a ochrana vodných a morských zdrojov		X	Plánované rekonštrukcie budov, vrátane výmeny kúrenia a chladenia budú mať zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame účinky počas životného cyklu. Nie sú identifikované žiadne riziká zhoršenia životného prostredia súvisiace so zachovaním kvality vody a vodných tokov. Rekonštrukcia môže mať pozitívny vplyv na lepšie hospodárenie s vodou a zníženie jej spotreby.
Obehové hospodárstvo vrátane predchádzania vzniku odpadu a recyklácie	X		
Prevenca a kontrola znečisťovania ovzdušia, vody alebo pôdy	X		
Ochrana a obnova biodiverzity a ekosystémov		X	Činnosť podporovaná opatrením má zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame účinky počas životného cyklu. Stavebné práce sa nebudú uskutočňovať v oblastiach citlivých na biodiverzitu alebo v ich blízkosti (vrátane siete chránených oblastí Natura 2000, lokalít svetového dedičstva UNESCO a kľúčových oblastí biodiverzity, ako aj ďalších chránených oblastí). Ak by boli stavebné práce uskutočnené v oblastiach citlivých na biodiverzitu, bude sa vyžadovať súlad s článkom 6 ods. 3 a článkom 12 smernice o biotopoch a článkom 5 smernice o vtákoch. Tam kde je to podľa platnej legislatívy potrebné bude stavba predmetom posudzovania vplyvov na životné prostredie (EIA), alebo skríningu v súlade so smernicou EIA. Pre podporu kotlov na biomasu je v oblasti ochrany a obnovy biodiverzity a ekosystémov súlad zabezpečený

		vypracovaním Trajektórií udržateľnej biomasy, ktoré sú realizované ako reforma komponentu REPower EU, do konca roka 2024. Vyhodnotenie dostupného udržateľného objemu a zdrojov biomasy bude vstupom pre nastavenie investícií do bioenergie v POO, ako aj z iných EÚ zdrojov.
--	--	--

Časť 2 kontrolného zoznamu dodržiavanie zásady „výrazne nenarušiť“

Otázky	Nie	Vecné odôvodnenie
Zmiernenie zmeny klímy: Očakáva sa, že opatrenie povedie k značným emisiám skleníkových plynov?	X	<p>Investícia je oprávnená na intervenčné pole 025 s koeficientom zmeny klímy 40 %.</p> <p>Neočakáva sa, že implementácia investície povedie k významným emisiám skleníkových plynov, pretože má potenciál na zníženie spotreby energie, zvýšenie energetickej účinnosti, čo vedie k podstatnému zlepšeniu energetickej hospodárnosti dotknutých budov a k výraznému zníženiu emisií skleníkových plynov.</p> <p>Investícia bude okrem iného zahŕňať výmenu vykurovacích systémov na báze uhlia/oleja a zastaraných plynových kotlov za kotle na biomasu.</p> <p>Podporené malé spaľovacie zariadenia (kotle na biomasu) budú spĺňať požiadavku Nariadenia k RRF aspoň 80 % úspory emisií skleníkových plynov pochádzajúcich z používania biomasy vo vzťahu k metodike úspor emisií skleníkových plynov a k referenčným fosílnym palivám stanoveným v prílohe VI smernice (EÚ) 2018 /2001, a to aj napriek tomu, že sa požiadavky tejto smernice, ktorá bola transponovaná do zákona č. 309/2009 Z.z. zákonom 363/2022 Z.z. (účinnosť od 1. decembra 2022) týkajú len zariadení s tepelným príkonom od 20MW, teda mimo oblasti kotlov na biomasu pre domácnosti. Uvedené požiadavky sú splnené nasledovným spôsobom:</p> <p>V prostredí SR sú štandardne dostupné a používané ako palivo pre malé spaľovacie zariadenia (drevná biomasa, kotle na biomasu) primárne palivové drevo a drevné peletky. Súlad s požiadavkou zníženia emisií skleníkových plynov o aspoň 80% vieme v slovenskom kontexte preukázať pomocou Prílohy VI Smernice (EÚ) 2018/2001, ako aj Prílohou č.2 vyhlášky č. 364/2012 Z.z. ktorou sa vykonáva zákon č. 555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Palivové drevo ako také nie je v prílohe č. VI smernice uvedené, ak by sme uvažovali ako typovo najbližšiu položku drevnú štiepku z kmeňového dreva, tá v prostredí SR spĺňa hodnotu typizovanej úspory skleníkových plynov pri výrobe tepla v rámci prílohy VI na úrovni 93 % (domáca produkcia, prepravná vzdialenosť do 500 km) či aj v hypotetickom negatívnom scenári s importom z okolitých krajín (prepravná vzdialenosť 500-2500 km) na úrovni 90 %. V prípade peletiek a brikiet na slovenskom trhu je najbežnejšia kategória „drevené brikety alebo pelety zo zvyškov z drevospracujúceho priemyslu (úspora 75-95 %), pričom možno očakávať najmä situáciu 2a s úsporou 87 % (pre prepravnú vzdialenosť do 500 km aj do 2500 km).</p> <p>Z pohľadu slovenskej legislatívy je možné bližšie určiť úsporu GHG podľa zdroja, ktorý biomasa nahrádza. Vzhľadom na to, že podporované budú len malé spaľovacie zariadenia (drevná</p>

		<p>biomasa, kotle na biomasu) v prípade nahrádzania zdroja tepla na báze uhlia, oleja alebo zastaraného plynu a zastaranej biomasy vieme stanoviť, že v týchto konkrétnych prípadoch sa jedná o úsporu viac než 80% GHG. Transformačné a prepočítavacie faktory účinnosti výroby a distribúcie tepla, emisií oxidu uhličitého, primárnej energie a hodnoty výhrevnosti palív ustanovené v prílohe č.2 vyhlášky 364/2012 stanovujú pre biomasu faktor emisií CO₂ K kg/kWh v hodnote 0,020, pričom uhlie ma tento faktor stanovený v hodnote 0,360, ďalej ťažké vykurovacie oleje v hodnote 0,330, ľahké vykurovacie oleje v hodnote 0,290 a plyn 0,220. Vzhľadom na vyššie uvedené faktory emisií oxidu uhličitého vieme preukázateľne usporiť nielen požadovaných 80% emisií skleníkových plynov, ale dosiahnuť ich úsporu až v rozsahu od 93% do 94%.</p> <p>Podpora kotlov na biomasu bude pre zabezpečenie nenarušenia cieľa mitigácie zmeny klímy limitovaná na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vysoko účinné kotly vyhovujúce požiadavkám ekodizajnu, zaradené do jednej z dvoch najvyšších významne zastúpených tried energetickej účinnosti v zmysle čl. 7 ods. 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1369 - Kotly určené na spaľovanie biomasy vo forme peliet, brikiet alebo palivového dreva splyňovaním, ktoré nie sú určené na spaľovanie alebo spoluspaľovanie fosílnych palív - Kotly s vydaným vyhlásením o zhode - Kotly, ktoré budú nahrádzať vykurovacie systémy na báze uhlia/oleja, zastarané kotly na biomasu a zastarané plynové kotly <p>- V oblastiach riadenia kvality ovzdušia (tam, kde sú limitné hodnoty PM₁₀ prekročené), nebude možné podporovať výmenu zastaralých plynových kotlov za kotle na biomasu.</p>
<p><i>Adaptácia na zmenu klímy:</i> Očakáva sa, že opatrenie povedie k zvýšenému nepriaznivému vplyvu súčasnej klímy a očakávanej budúcej klímy na samotné opatrenie alebo na ľudí, prírodu či majetok?</p>	<p>X</p>	<p>Nepredpokladajú sa negatívne priame a primárne nepriame účinky opatrenia počas jeho životného cyklu na tento environmentálny cieľ. Obnova budovy – rodinného domu priamo prispieva k odolnosti jednotlivých stavieb a ich obyvateľov voči zmenám klímy.</p>
<p><i>Prechod na obehové hospodárstvo vrátane predchádzania vzniku odpadu a recyklácie:</i> Očakáva sa, že opatrenie:</p> <p>i) povedie k výraznému zvýšeniu vzniku, spaľovania alebo zneškodňovania odpadu, s výnimkou spaľovania nerecyklovateľného nebezpečného odpadu, alebo</p> <p>ii) povedie k významnej neefektívnosti priameho alebo nepriameho využívania akéhokoľvek prírodného zdroja v ktorejkoľvek fáze jeho životného cyklu, ktorá nie je minimalizovaná primeranými opatreniami, alebo</p> <p>iii) spôsobí významné a dlhodobé poškodenie životného prostredia v</p>	<p>X</p>	<p>Opatrenie vyžaduje, aby hospodárske subjekty vykonávajúce renovácie budov zabezpečili súlad so zákonom č. 79/2015 Z.z, ktorý ustanovuje povinnosť, aby najmenej 70 % (hmotnosť) zdravotne nezávadného stavebného a demolačného odpadu (s výnimkou prirodzene sa vyskytujúceho materiálu uvedeného v kategórii 17 05 04 v Európskom zozname odpadov rozhodnutím 2000/532 / ES) vyprodukované na stavenisku bolo pripraveného na opätovné použitie, recykláciu a ďalšie zhodnotenie materiálu v súlade s hierarchiou odpadu a so stavebným a demolačným odpadom EÚ a v súlade s aktuálnym znením zákona o odpadoch (č. 79/2015 Z.z.). Technické špecifikácie zariadení na výrobu obnoviteľnej energie, ktoré je možné inštalovať, sú súčasťou špecifikácií programu Zelená úsporám, ktorý sa na Slovensku realizuje už viacero rokov a splňa prísne kritériá energetickej a environmentálnej efektívnosti, aj čo sa týka ich životnosti, opraviteľnosti a recyklovateľnosti.</p>

súvislosti s obehovým hospodárstvom?		
<p><i>Prevenčia a kontrola znečisťovania:</i> Očakáva sa, že opatrenie povedie k výraznému nárastu emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia, vody alebo pôdy?</p>	X	<p>Opatrenie zníži mieru znečisťovania ovzdušia prameniacu z vykurovania v rodinných domoch.</p> <p>Nepredpokladá sa, že opatrenie povedie k významnému zvýšeniu emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia, vody alebo pôdy, pretože:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Výmena zastaraných spaľovacích zariadení (kotlov) za nízkoemisné zariadenia, vrátane tých na biomasu, zabezpečí zlepšenie kvality ovzdušia vo všetkých zónach a aglomeráciách SR (oblastiach riadenia kvality ovzdušia/Air Quality Management Areas) v súlade s novým zákonom o ochrane ovzdušia, s účinnosťou od 1.7.2023, (ktorý nahrádza zákon č. 137/2010 o ovzduší a ktorý schválila vláda SR uznesením č. 2045 a Národná rada SR dňa 17. februára 2023) - Zákon o ochrane ovzdušia zároveň zavádza nástroj adresných kontrol v domácnostiach. Vykonávací predpis - vyhláška určuje postup kontroly oprávnenými osobami na dodržiavanie správneho postupu pri vykurovaní a dodávaní správneho typu paliva. Pri nedodržaní pravidiel sú zavedené penalizácie a pokuty. - Podpora kotlov na biomasu je limitovaná na kotle spotrebujúce pelety, brikety alebo palivové drevo splyňovaním. V oblastiach riadenia kvality ovzdušia (tam, kde sú limitné hodnoty PM10 prekročené), nebude možné podporovať výmenu zastaralých plynových kotlov za kotle na biomasu.

Zásada „výrazne nenarušiť“ (DNSH) v prípade opatrení zahrnutých v Oblasti 4

Reforma 6: Podpora vzdelávania a rozvoja zručností pre zelenú transformáciu

Reforma zavedie inovované kurikulum študijných odborov stredných odborných škôl so zameraním na zelenú transformáciu a digitalizáciu. Prebehne aktualizácia normatífov materiálno-technického a priestorového zabezpečenia vybraných študijných odborov stredných odborných škôl v oblasti zelených zručností. Nové vzdelávacie programy si budú vyžadovať aj zabezpečenie študijných materiálov.

Časť 1 kontrolného zoznamu – dodržiavanie zásady „výrazne nenarušiť“

<i>Uvedte, ktoré z týchto environmentálnych cieľov si vyžadujú vecné posúdenie opatrenia z hľadiska dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“</i>	<i>Áno</i>	<i>Nie</i>	<i>Ak ste zvolili možnosť „nie“, uveďte odôvodnenie</i>
Zmiernenie zmeny klímy		X	Činnosť podporovaná opatrením má zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy počas celého životného cyklu. Neočakáva sa, že opatrenie povedie k značným emisiám skleníkových plynov.
Adaptácia na zmenu klímy		X	Činnosť podporovaná opatrením má zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy počas celého životného cyklu.
Udržateľné využívanie a ochrana vodných a morských zdrojov		X	Činnosť podporovaná opatrením má zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy počas celého životného cyklu. Nezistili sa žiadne riziká zhoršenia životného prostredia v súvislosti s ochranou kvality vody a nedostatkom vody, keďže sa nenainštalujú žiadne vodovodné zariadenia ani zariadenia využívajúce vodu.
Obehové hospodárstvo vrátane predchádzania vzniku odpadu a recyklácie		X	Pri opatrení sa neočakáva, že by malo dochádzať k dlhodobému a významnému narušeniu životného prostredia v súvislosti s obehovým hospodárstvom.

Prevenca a kontrola znečisťovania ovzdušia, vody alebo pôdy		X	Činnosť podporovaná opatrením má zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy počas celého životného cyklu. Opatrenie je v súlade s existujúcimi globálnymi, vnútroštátnymi, regionálnymi alebo miestnymi plánmi na zníženie znečistenia.
Ochrana a obnova biodiverzity a ekosystémov		X	Činnosť podporovaná opatrením má zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy počas celého životného cyklu. Činnosť sa nebude vykonávať v oblastiach citlivých na biodiverzitu ani v ich blízkosti.

Investícia 7: Podmienky na vzdelávanie a rozvoj zručností pre zelenú transformáciu

Investícia posilní kvalitu zručností pedagogických a odborných zamestnancov a bude ich motivovať k profesijnému rozvoju. Dôraz sa bude klásť na vzdelávanie a osvojenie zručností v oblasti OZE a elektromobility. Súčasťou je aj technické vybavenie vzdelávacích priestorov na vyučovanie na získanie teoretických a praktických zručností v priestoroch škôl, vrátane potrebných úprav daných priestorov za účelom inštalácie technického a technologického vybavenia na teoretické a praktické vyučovanie.

Časť 1 kontrolného zoznamu – dodržiavanie zásady „výrazne nenarušiť“

<i>Uvedte, ktoré z týchto environmentálnych cieľov si vyžadujú vecné posúdenie opatrenia z hľadiska dodržiavania zásady „výrazne nenarušiť“</i>	Áno	Nie	<i>Ak ste zvolili možnosť „nie“, uveďte odôvodnenie</i>
Zmiernenie zmeny klímy		X	Činnosť podporovaná opatrením má zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy počas celého životného cyklu. Neočakáva sa, že opatrenie povedie k značným emisiám skleníkových plynov.
Adaptácia na zmenu klímy		X	Činnosť podporovaná opatrením má zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy počas celého životného cyklu.

<p>Udržateľné využívanie a ochrana vodných a morských zdrojov</p>		<p>X</p> <p>Plánované technické vybavenia škôl budú mať zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame účinky počas životného cyklu. Nie sú identifikované žiadne riziká zhoršenia životného prostredia súvisiace so zachovaním kvality vody a vodných tokov. Rekonštrukcia môže mať pozitívny vplyv na lepšie hospodárenie s vodou a zníženie jej spotreby.</p>
<p>Obehové hospodárstvo vrátane predchádzania vzniku odpadu a recyklácie</p>		<p>X</p> <p>Pri investíciách do materiálového vybavenia budú vyžadované a plnené podmienky zeleného verejného obstarávania. Prvoradý princíp je nákup energeticky účinných zariadení so zníženým environmentálnym vplyvom, pričom existujú možnosti na opätovné použitie, recykláciu a ďalšie zhodnotenie materiálu. Pri investíciách sa bude postupovať podľa odporúčaní pre danú skupinu produktov, tak ako ich definuje EÚ a Slovenská republika: https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/criteria/imagining/SK.pdf a https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/toolkit/computers%20and%20monitors/SK.pdf</p> <p>Opatrenie teda zabezpečí najvyššiu kvalitu vybavenia, ktoré je v súlade s environmentálnou výkonnosťou (z angl. <i>environmental performance</i>). Pri obstarávaní sa budú brať do úvahy všetky tri fázy životného cyklu a vyberú sa produkty, ktoré sú v súlade s odporúčaniami zeleného verejného obstarávania.</p> <p>Vytvorenie nových učebných materiálov bude okrem iného podmienené vytvorením digitálnej verzie, ktorá umožní znížiť náročnosť na zdroje pri ich tlači.</p>
<p>Prevenca a kontrola znečisťovania ovzdušia, vody alebo pôdy</p>		<p>X</p> <p>Činnosť podporovaná opatrením má zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame vplyvy počas celého životného cyklu. Opatrenie je v súlade s existujúcimi globálnymi, vnútroštátnymi, regionálnymi alebo miestnymi plánmi na zníženie znečistenia. Pri technických vybaveniach škôl sa nepredpokladá zvýšená produkcia emisií do ovzdušia, vody alebo pôdy.</p> <p>- Prevádzkovatelia vykonávajúci technické vybavenie škôl sú povinní zabezpečiť, aby stavebné prvky a materiály použité pri renovácii budov, neobsahovali nebezpečné a toxické látky (zoznam látok podliehajúcich autorizácii stanoveného v prílohe XIV k Nariadeniu EK č. 1907/2006).</p> <p>Prevádzkovatelia vykonávajúci technické vybavenie škôl sú povinní zabezpečiť, aby stavebné prvky a materiály použité pri renovácii budov, ktoré môžu prísť</p>

		<p>do styku s obyvateľmi, emitovali menej ako 0,06 mg formaldehydu na m³ materiálu alebo zložky a menej ako 0,001 mg kategórie 1A. a 1B karcinogénnych prchavých organických zlúčenín na m³ materiálu alebo zložky a v súlade s testovaním podľa CEN/TS 16516 a ISO 16000-3 alebo inými porovnateľnými štandardizovanými skúšobnými podmienkami a metódami stanovenia limitov.</p> <p>Budú prijaté opatrenia na zníženie hluku, prachu a emisií znečisťujúcich látok počas rekonštrukčných prác.</p>
Ochrana a obnova biodiverzity a ekosystémov	X	<p>Činnosť podporovaná opatrením má zanedbateľný predvídateľný vplyv na tento environmentálny cieľ, berúc do úvahy priame aj primárne nepriame účinky počas životného cyklu. Referencia, že stavebné práce sa nebudú uskutočňovať v oblastiach citlivých na biodiverzitu alebo v ich blízkosti (vrátane siete chránených oblastí Natura 2000, lokalít svetového dedičstva UNESCO a kľúčových oblastí biodiverzity, ako aj ďalších chránených oblastí). Ak áno, bude sa vyžadovať súlad s článkom 6 ods. 3 a článkom 12 smernice o biotopoch a článkom 5 smernice o vtákoch.</p> <p>Tam kde je to podľa platnej legislatívy potrebné bude stavba predmetom posudzovania vplyvov na životné prostredie (EIA), alebo skríningu v súlade so smernicou EIA.</p>